

Chambre des Représentants

SESSION 1959-1960.

15 JUIN 1960.

BUDGET

du Ministère de la Justice
pour l'exercice 1960.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE (1)

PAR M. JEUNEHOMME.

TABLE DES MATIERES.

1. INTRODUCTION	3
2. EXAMEN FINANCIER DU BUDGET	3
Justice	4
Ordre judiciaire	5
Cultes	6
Art. 28-3°	6
Essai d'étude comparative	6
Que rapporte la Justice à l'Etat?	9
3. PROBLEMES EXAMINES AU COURS DE LA DISCUSSION	10
A. <i>La Protection de l'Enfance</i>	10
1° Projets actuellement à l'étude	10
2° L'expérience des comités cantonaux	11
3° Les bâtiments	14
— Création d'un fonds spécial?	14
— Travaux en cours d'exécution ou à exécuter	16
4° Les délégués à la protection de l'enfance	17
a) formation professionnelle	17
b) statut pécuniaire	17

(1) Composition de la Commission :

Président : M. Moyersoen.

A. — Membres : MM. Charpentier, Counson, De Gryse, Mme De Riemaeker-Legot, MM. Herbiet, Hermans, Lebas, Lefère, Lindemans, Mertens de Wilmars, Robyns, Smedts. — Boeykens, Hossey, Mme Lambert, MM. Merlot, Messinne, Pierson, Terwagne, Mme Vanderveken-Van de Plas, MM. Van Hoorick. — Janssens, Jeunehomme.

B. — Suppléants : MM. Cooreman, Fimmers, Gendebien, Kiebooms, Lefèvre, Th., Saint-Remy. — Bohy, Craeybeckx, Deruelles, Mme Fontaine-Borguet, MM. Tielemans. — de Looze.

Voir :

4-VII (1959-1960) :

— N° 1 : Budget transmis par le Sénat.

Kamer der Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1959-1960.

15 JUNI 1960.

BEGROTING

van het Ministerie van Justitie
voor het dienstjaar 1960.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE (1). UITGEBRACHT

DOOR DE HEER JEUNEHOMME.

INHOUDSOPGAVE.

1. INLEIDING	3
2. ONDERZOEK VAN HET FINANCIËEL ASPECT VAN DE BEGROTING	3
Justitie	4
Rechterlijke macht	5
Erediensten	6
Art. 28-3°	6
Proeve van een vergelijkende studie	6
Wat verschaft het Rechtswezen aan de Staat?	9
3. TIJDENS DE BESPREKING ONDERZOCHE VRAAGSTUKKEN	10
A. <i>De kinderbescherming</i>	10
1° Ontwerpen thans in studie	10
2° De proefneming van de kantonale comités	11
3° De gebouwen	14
— Oprichting van een speciaal Fonds?	14
— In uitvoering zijnde of uit te voeren werken	16
4° De afgevaardigden bij de kinderbescherming	17
a) beroepsscholing	17
b) geldelijk statuut	17

(1) Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer Moyersoen.

A. — Leden : de heren Charpentier, Counson, De Gryse, Mevr. De Riemaeker-Legot, de heren Herbiet, Hermans, Lebas, Lefère, Lindemans, Mertens de Wilmars, Robyns, Smedts. — Boeykens, Hossey, Mevr. Lambert, de heren Merlot, Messinne, Pierson, Terwagne, Mevr. Vanderveken-Van de Plas, de heren Van Hoorick. — Janssens, Jeunehomme.

B. — Plaatsvervangers : de heren Cooreman, Fimmers, Gendebien, Kiebooms, Lefèvre, Th., Saint-Remy. — Bohy, Craeybeckx, Deruelles, Mevr. Fontaine-Borguet, de heren Tielemans. — de Looze.

Zie :

4-VII (1959-1960) :

— N° 1 : Begroting door de Senaat overgezonden.

c) cadre	17	c) kader	17
d) possibilité de promotion	18	d) bevorderingsmogelijkheden	18
e) détails sur l'augmentation du cadre	18	e) bijzonderheden over de kaderuitbreiding	18
f) répartition géographique de la nouvelle tranche de recrutement	19	f) geografische verdeling van de nieuwe aanwervingsschijf	19
g) rappel de la répartition géographique actuelle	20	g) huidige geografische verdeling	20
5° Le placement des mineurs	20	5° De plaatsing der minderjarigen	20
— service d'inspection	20	— inspectiedienst	20
— les établissements	21	— de inrichtingen	21
— le placement chez des particuliers	21	— de uithoeving bij particulieren	21
— taux de la journée d'entretien	22	— bedrag van het dagelijks onderhoud	22
— l'agrégation des établissements	22	— de erkenning van de inrichtingen	22
6° Les assistantes sociales	23	6° De maatschappelijke assistenten	23
7° Le contrôle des représentations cinématographiques	23	7° De controle op de bioscoopvoorstellingen	23
8° Les mineurs placés en cellule à la prison de Louvain	23	8° De in de gevangenis te Leuven verblijvende minderjarigen	23
9° L'article 26-6° du budget	24	9° Artikel 22-6° van de begroting	24
10° L'article 22-10° du budget	24	10° Artikel 22-10° van de begroting	24
11° Le Centre d'Etude de la Délinquance juvénile	25	11° Het studiecentrum voor de Jeugdmisdadigheid	25
B. La réforme judiciaire	25	B. Rechterlijke hervorming	25
L'exposé du Commissaire Royal	25	Uiteenzetting van de Koninklijke Commissaris	25
C. La loi de défense sociale	28	C. Wet op de bescherming van de maatschappij	28
a) critique du système actuel	28	a) kritiek op het huidige stelsel	28
b) perspectives d'avenir	31	b) vooruitzichten	31
c) rémunération des membres des Commissions psychiatriques	31	c) bezoldiging van de leden van de psychiatrische Commissies	31
D. La détention préventive	32	D. Voorlopige hechtenis	32
Les abus	32	Misbruiken :	
a) les circulaires	32	a) omzendbrieven	32
b) détentions abusives	33	b) abusieve hechtenis	33
c) durée et modalités des interrogatoires	33	c) duur en modaliteiten van de ondervragingen	33
E. La magistrature	34	E. Magistratuur	34
a) la loi de cadre	34	a) de kaderwet	34
b) lenteur dans la procédure de nomination	35	b) traagheid van de benoemingsprocedure	35
c) l'instruction judiciaire et le fisc	35	c) het gerechtelijk onderzoek en de fiscus	35
d) délégation de substituts de l'Auditeur militaire	36	d) délégué van substituten van de Krijgsauditeur	36
e) les juges suppléants	37	e) de plaatsvervangende rechters	37
f) l'encombrement des rôles	37	f) overbelasting van de rollen	37
g) nomination de magistrats hennuyers au Parquet général	38	g) benoeming van magistraten uit Henegouwen bij het Parket-Generaal	38
h) contrôle des élections congolaises	38	h) toezicht op de Congolese verkiezingen	38
F. La police judiciaire	39	F. Gerechtelijke politie	39
a) les services administratifs	39	a) administratieve diensten	39
b) le cadre	41	b) kader	41
c) les barèmes	41	c) weddeschalen	41
d) l'âge de la pension	41	d) pensioenleeftijd	41
e) l'équipement technique	42	e) technische uitrusting	42
f) le personnel technique	43	f) technisch personeel	43
g) la section féminine de la P. J.	44	g) vrouwelijke afdeling van de G. P.	44
h) le personnel administratif attaché aux officiers judiciaires	44	h) administratief personeel verbonden aan de gerechtelijke officieren	44
G. Le Statut des greffiers	45	G. Statuut der griffiers	45
a) mesures prises en exécution de la loi du 20 décembre 1957	45	a) Maatregelen genomen in uitvoering van de wet van 20 december 1957	45
b) mesures d'exécution à prendre	45	b) Te nemen uitvoeringsmaatregelen	45
c) les barèmes	46	c) Weddeschalen	46
d) l'organisation des greffes	46	d) Organisatie van de griffies	46
H. Questions diverses	46	H. Diverse vraagstukken	46
1° Le statut des secrétaires et du personnel des Parquets	46	1° Statuut van de secretarissen en van het personeel der Parketten	46
2° Libérations conditionnelles et provisoires	47	2° Voorwaardelijke en voorlopige invrijheidstellingen	47
3° Réhabilitation et certificats de bonne vie et mœurs	48	3° Eerherstel en getuigschriften van goed gedrag en zeden	48
4° Déchéance de la nationalité belge. — Cantons de l'Est	48	4° Verval van de Belgische nationaliteit - Oostkantons	48
5° Tarif criminel	49	5° Tarif in criminele zaken	49
6° Vacances judiciaires	49	6° Gerechtelijk verlof	49
7° Subsidés aux maisons d'édition	49	7° Toelagen aan de uitgeverijen	49
8° Taxes des témoins en justice	50	8° Taken van de getuigen in rechte	50
9° Bâtiments judiciaires	50	9° Gerechtsgebouwen	50
10° La presse et les indiscrétions	50	10° Pers en indiscreties	50
11° Expertises et droits de la défense	50	11° Onderzoeken door deskundigen en rechten van de verdediging	50
4. DISCUSSION ET VOTE DES ARTICLES	52	4. BESPREKING DER ARTIKELEN EN STEMMING	52
5. ANNEXES	53	5. BIJLAGEN	53
a) Note sur le Centre d'Etude de la Délinquance juvénile.		a) Nota over het Studiecentrum voor de Jeugdmisdadigheid.	
b) Détention préventive (circulaires des 11 juillet 1933; 21 juin 1947; 9 mars 1955 et 19 septembre 1957).		b) Voorlopige hechtenis (Omsendbrieven van 11 juli 1933; 21 juni 1947; 9 maart 1955 en 19 september 1957).	
c) Relations entre la presse et les autorités judiciaires (circulaire du 24 juillet 1953).		c) Betrekkingen tussen de pers en de gerechtelijke overheid (Omsendbrief van 24 juli 1953).	

MESDAMES, MESSIEURS,

INTRODUCTION.

L'examen du projet de loi contenant le budget du Ministère de la Justice pour l'exercice 1960 a fait l'objet de quatre séances de votre Commission.

Cet examen fut de toute évidence facilité par l'étude préalable que vos Commissaires purent faire du remarquable rapport établi par le Sénateur Custers à l'issue des sept séances que la Commission compétente du Sénat réserva à l'étude et à la discussion du même projet de budget (Doc. Sénat, session 1959-1960, n° 149).

Nous devons signaler que le rapport de M. Custers comporte notamment un inventaire des divers problèmes actuellement examinés par les différents services du Ministère de la Justice ou par les Commissions instituées auprès de ce Département.

Ceci permit à vos Commissaires d'éviter les redites, dans la mesure du possible, et de n'aborder les problèmes déjà évoqués au Sénat que sous des aspects sinon originaux, à tout le moins différents.

Cependant, il faut bien reconnaître que la plupart des questions soulevées chaque année dans cette discussion ne sont que l'écho d'interventions des années précédentes, un écho parfois quelque peu modifié par telles circonstances nouvelles.

Et traditionnellement, l'écho apporte la même réponse, où l'on perçoit les mots... incidence budgétaire... Comité du Budget... Dépenses trop lourdes...

C'est pourquoi votre rapporteur a souhaité qu'un examen financier peut-être inhabituel soit réalisé.

Que coûte la Justice à l'Etat? Mais que lui rapporte-t-elle? Quelle est sa part dans le budget général? Pourrait-on établir une comparaison avec d'autres pays?

Ces questions sont évidemment posées avec l'espoir que les réponses permettront de démontrer qu'une part plus importante du budget de l'Etat peut être consacrée au fonctionnement de la Justice, service public essentiel et majeur.

Malheureusement, à l'heure où ce rapport est rédigé, son auteur n'a pas encore été mis en possession de tous les chiffres qu'il souhaitait citer, ce qui ne l'empêche pas de formuler ici le vœu que la Chambre soit complètement éclairée à ce sujet par l'exposé du Ministre en séance publique.

Examinons cependant certains aspects financiers.

EXAMEN FINANCIER DU BUDGET.

Le budget de l'Etat, pour 1960, comporte des dépenses pour un total de 135 milliards de francs.

Les recettes et les dépenses ordinaires interviennent pour 110, 6 milliards de francs.

Le projet de budget du Ministère de la Justice pour l'exercice 1960 s'élève à 2.037.600.000 francs, soit une augmentation de 43.446.000 francs, par rapport aux crédits définitifs de l'exercice 1959.

DAMES EN HEREN,

INLEIDING.

Uw Commissie heeft vier vergaderingen gewijd aan het wetsontwerp houdende de begroting van het Ministerie van Justitie voor het dienstjaar 1960.

Het lijdt geen twijfel dat de behandeling vergemakkelijkt werd doordat uw Commissieleden vooraf kennis konden nemen van het merkwaardig verslag uitgebracht door Senator Custers na afloop van de zeven vergaderingen die de bevoegde Senaatscommissie aan het onderzoek en de bespreking van hetzelfde begrotingsontwerp heeft besteed (Stuk Senaat, zitting 1959-1960, n° 149).

Wij wijzen erop dat in het verslag van de heer Custers onder meer een inventaris voorkomt van de vraagstukken, welke thans door de verschillende diensten van het Ministerie van Justitie in studie zijn genomen of in de bij dat Ministerie ingestelde Commissies in behandeling zijn.

Zodoende kon uw Commissie, in de mate van het mogelijke, de klip van de nodeloze herhalingen omzeilen en de problemen, die reeds in de Senaat te berde kwamen, onderzoeken uit zoniet nieuwe, dan alleszins toch verschillende gezichtspunten.

Nochtans is men wel verplicht te erkennen dat de meeste vraagstukken die telken jare bij deze beraadslaging te berde komen, enkel de weerklink zijn van vroegere tussenkomsten, echo die soms enigszins anders klinkt ingevolge bepaalde nieuwe omstandigheden.

Traditioneel brengt de echo hetzelfde antwoord, waarin men de woorden : budgétaire weerslag..., Begrotingscomité..., te hoge uitgaven... terugvindt.

Daarom heeft uw verslaggever gewenst dat tot een wellicht niet gebruikelijk financieel onderzoek zou worden overgegaan.

Wat kost het Rechtswezen aan de Staat? Wat is, aan de andere kant, de opbrengst ervan voor de Staat? Welk is het aandeel ervan in de algemene begroting? Kan een vergelijking met andere landen worden gemaakt?

Deze vragen worden vanzelfsprekend gesteld in de hoop dat de antwoorden meteen het bewijs zullen leveren dat een groter gedeelte van de Rijksbegroting kan worden besteed aan de werking van het Rechtswezen dat een hoofdzakelijke en allerbelangrijkste openbare dienst is.

Bij de redactie van dit verslag is steller ervan, spijtig genoeg, nog niet in het bezit van al de cijfers die hij wenste te halen, wat hem niet belet hier de wens te betuigen dat de Kamer dienaangaande volledig zou worden ingelicht door de uiteenzetting van de Minister in openbare vergadering.

Laten wij desondanks sommige financiële aspecten onder de loep nemen.

ONDERZOEK VAN HET FINANCIËEL ASPECT VAN DE BEGROTING.

De Rijksbegroting voor het dienstjaar 1960 voorziet in uitgaven voor een totaal bedrag van 135 miljard frank.

Hiervan komen 110,6 miljard frank op rekening van de gewone ontvangsten en uitgaven.

Het ontwerp van begroting van het Ministerie van Justitie voor het dienstjaar 1960 voorziet in kredieten ten belope van 2.037.600.000 frank, wat een vermeerdering met 43.446.000 frank tegenover de einkredieten van het dienstjaar 1959 betekent.

Cette augmentation se décompose comme suit :

Section I. — Ministère de la Justice
proprement dit — 1.745.000 francs

Section II. — Ordre Judiciaire ... + 37.822.000 francs

Section III. — Cultes + 7.369.000 francs

* * *

1. *Dépenses de personnel* (chapitre I — § 1 des trois sections). Le crédit prévu à ce sujet atteint pour l'exercice 1960 la somme de 1.495.097.000 francs, soit près de 75 % du crédit total. La majeure partie des crédits inscrits au projet de budget est donc destinée au paiement de traitements et indemnités au personnel dépendant du Ministère de la Justice. Les dépenses de personnel augmentent de 55.567.000 francs par rapport à 1959. Cette augmentation est due principalement au relèvement de l'index.

2. *Dépenses de matériel* (chapitre I — § 2 des deux premières sections). Le crédit prévu pour couvrir les dépenses de matériel est fixé à 167.691.000 francs. On constate une légère augmentation de ces crédits, soit 2.229.000 francs, par rapport à l'exercice 1959. Cette augmentation s'explique par un réajustement des crédits de 1959, qui avaient été trop fortement réduits, par suite des mesures de compression budgétaire édictées à l'époque par le Gouvernement.

3. *Subventions* (chapitre II des deux premières sections). Le statu-quo pour ce chapitre trouve son origine dans les mesures gouvernementales tendant à diminuer les subsides.

4. *Autres dépenses*. Les chapitre IV des deux premières sections groupent les frais de nourriture et d'entretien des détenus et internés, ainsi que des mineurs placés dans les Établissements de l'État ou confiés à des établissements ou des personnes privées (Section I), ainsi que les frais de justice (Section II).

Le crédit prévu pour subvenir à ces différentes dépenses s'élève à 369.515.000 francs, la diminution par rapport à l'exercice 1959 atteint 14.350.000 francs.

Cette diminution est accidentelle. Elle provient de la reprise du paiement à partir de 1960, des allocations familiales au profit des enfants placés dans les établissements. Les caisses de compensation pour allocations familiales avaient cessé le paiement de cet avantage depuis mars 1959.

SECTION I.

Justice.

A la section I — Ministère de la Justice proprement dit, — les dépenses de personnel augmentent de 16.013.000 francs. La majoration de ces crédits résulte en ordre princi-

Deze vermeerdering wordt ingedeeld als volgt :

Sectie I. — Eigenlijk Ministerie van
Justitie — 1.745.000 frank

Sectie II. — Rechterlijke macht ... + 37.822.000 frank

Sectie III. — Erediensten + 7.369.000 frank

* * *

1. *Personeelsuitgaven* (hoofdstuk I — § 1 van de drie secties). De hiervoor uitgetrokken kredieten bedragen voor het dienstjaar 1960 de som van 1.495.097.000 frank, wat overeenkomt met 75 % van het totale krediet. Het grootste deel van de kredieten ingeschreven in het begrotingsontwerp is dus bestemd voor de betaling van bezoldigingen en vergoedingen aan het personeel dat afhangt van het Ministerie van Justitie. Tegenover 1959 kan voor de personeelsuitgaven een vermeerdering van 55.567.000 frank worden vastgesteld, hoofdzakelijk ingevolge de stijging van het indexcijfer.

2. *Uitgaven voor materiële behoeften* (hoofdstuk I — § 2 van de eerste twee secties). Om de uitgaven voor materiële behoeften te dekken is een krediet van 167.691.000 frank ingeschreven, wat 2.229.000 frank meer is dan voor het dienstjaar 1959. Deze verhoging is te verklaren door een heraanpassing van de kredieten in 1959, die al te zeer waren verminderd ingevolge de bezuinigingsmaatregelen welke toentertijd door de Regering waren uitgevaardigd.

3. *Toelagen* (hoofdstuk II van de eerste twee secties). De oorzaak van de status-quo in dit hoofdstuk dient te worden gezocht in de regeringsmaatregelen tot vermindering van de toelagen.

4. *Andere uitgaven*. De hoofdstukken IV van de eerste twee secties omvatten de kosten van voeding en onderhoud van de gedetineerden en geïnterneerden, alsmede van de minderjarigen geplaatst in Rijksinrichtingen of toevertrouwd aan instellingen of privaatspersonen (Sectie I), alsmede de gerechtskosten (Sectie II).

Om in deze verschillende uitgaven te voorzien werd een krediet van 369.515.000 frank uitgetrokken; de vermindering ten opzichte van het dienstjaar 1959 bedraagt 14.350.000 frank.

Deze vermindering is toevallig. Ze vloeit voort uit het feit dat vanaf 1960 de kinderbijslag ten gunste van de in de inrichtingen geplaatste kinderen opnieuw wordt uitgekeerd. Sedert maart 1959 hadden de compensatiekassen voor kinderbijslag de uitbetaling van dit voordeel gestaakt.

SECTIE I.

Justitie.

Wat Sectie I — eigenlijk Ministerie van Justitie — betreft, vermeerderen de personeelsuitgaven met 16.013.000 frank. De verhoging van deze kredieten vloeit in hoofdzaak

pal des recrutements envisagés pour pourvoir aux places vacantes dans les cadres des diverses administrations et à l'augmentation due au relèvement des rémunérations suite à la hausse de l'index.

Administration des Etablissements pénitentiaires :

Recrutement de 70 surveillants.
Dépense prévue : 4.550.000 francs.

Office de la Protection de l'Enfance :

24 places vacantes.
Dépense prévue : 669.000 francs.

Les dépenses de matériel diminuent de 1.208.000 francs par rapport à 1959, malgré que les crédits prévus à ce paragraphe supportent une première tranche du crédit relatif à la réorganisation du fichier alphabétique du Casier Judiciaire.

La diminution de 16.350.000 francs au chapitre IV découle du rétablissement du droit aux allocations familiales pour les personnes ou les établissements recueillant des enfants qui leurs sont confiés par le Ministre de la Justice ou l'autorité judiciaire (incidence budgétaire 18.000.000 de francs). Si cette décision n'était pas intervenue, l'accroissement du nombre des enfants placés aurait entraîné une augmentation des crédits à postuler.

SECTION II.

Ordre judiciaire.

Les dépenses de personnel augmentent de 32.185.000 francs. Cette augmentation résulte principalement de l'application de la loi du 20 décembre 1957 et de l'augmentation de l'index.

Les dépenses de matériel augmentent de 3.637.000 francs, en vue de réaliser divers travaux intéressants, il s'agit notamment de l'extension des lignes téléphoniques au Palais de Justice de Gand (70.000 francs), la première installation téléphonique au Tribunal de Police d'Anvers (150.000 francs) ainsi que l'amélioration des installations radiophoniques (350.000 francs) et l'amélioration de l'équipement des laboratoires (500.000 francs) de la police judiciaire.

Le crédit prévu pour les subventions aux provinces et communes en vue de l'exécution, dans les locaux judiciaires, de travaux pour lesquels l'intervention de l'Etat n'est pas prévue par l'Arrêté du Régent du 2 juillet 1949, reste inchangé. Les provinces et les communes ne sollicitent pas souvent l'intervention du Ministère de la Justice pour subsidier les travaux à exécuter dans les locaux judiciaires.

Pour les frais de justice (chapitre IV) on prévoit une augmentation de 2.000.000 de francs, due au plus grand nombre d'expertises en matière d'accidents, de prises de sang et d'exams psychotechniques (conducteurs d'auto) et médico-psychologiques (mineurs de justice).

voort uit de voorgenomen aanwerving om de openstaande plaatsen in de kaders van de diverse besturen van een titularis te voorzien en uit de vermeerdering van de bezoldigingen ingevolge de stijging van het indexcijfer.

Bestuur der Strafinrichtingen :

Aanwerving van 70 bewaarders.
Voorziene uitgave : 4.550.000 frank.

Dienst voor Kinderbescherming :

24 openstaande plaatsen.
Voorziene uitgave : 669.000 frank.

De uitgaven voor materiële behoeften verminderen met 1.208.000 frank tegenover 1959, ondanks het feit dat de onder deze paragraaf uitgetrokken kredieten zijn bezwaard met een eerste schijf van het krediet betreffende de herinrichting van het alfabetisch kaartensysteem van het strafregister.

De vermindering met 16.350.000 frank onder hoofdstuk IV is het gevolg van de wederinvoering van het recht op kinderbijslag voor de personen of de inrichtingen die kinderen opnemen, hun toevertrouwd door het Ministerie van Justitie of door de rechterlijke overheid (invloed op de begroting : 18.000.000 frank). Indien deze beslissing achterwege waren gebleven, zou de toename van het aantal geplaatste kinderen een verhoging van de aan te vragen kredieten noodzakelijk hebben gemaakt.

SECTIE II.

Rechterlijke macht.

De personeelsuitgaven vermeerderen met 32.185.000 frank. Deze vermeerdering is in hoofdzaak te verklaren door de toepassing van de wet van 20 december 1957 en de stijging van het indexcijfer.

De uitgaven voor materiële behoeften vermeerderen met 3.637.000 frank met het oog op de uitvoering van verschillende belangrijke werken, zoals de uitbreiding der telefoonlijnen in het Justitiepaleis te Gent (70.000 frank), de eerste telefooninrichting bij de politierechtbank te Antwerpen (150.000 frank), alsmede de verbetering van de radio-installaties (350.000 frank) en de verbetering van de uitrusting der laboratoria (500.000 frank) van de gerechtelijke politie.

Ongewijzigd blijft het krediet uitgetrokken voor de toelagen aan de provinciën en de gemeenten met het oog op het uitvoeren, in de gerechtshokalen, van werken waarvoor de tussenkomst van de Staat niet voorzien is bij het besluit van de Regent van 2 juli 1949. Het gebeurt niet vaak dat de provinciën en de gemeenten een beroep doen op de tussenkomst van het Ministerie van Justitie om de uit te voeren werken in de gerechtshokalen te subsidiëren.

Voor de gerechtskosten (hoofdstuk IV) is een vermeerdering van 2.000.000 frank voorzien, die het gevolg is van het groter aantal onderzoeken inzake verkeersongevallen, bloedproeven, psychotechnische onderzoeken (autobestuurders) en medisch-psychologische onderzoeken (regeringsminderjarigen).

SECTION III.

Cultes.

Le crédit destiné à la rémunération des Ministres des Cultes est augmenté de 7.369.000 francs, par suite de l'augmentation des effectifs (23 unités en plus qu'en 1959) et du coefficient de majoration des rétributions.

* * *

Remarque complémentaire :

Lors de la discussion en commission, un membre s'est étonné de la diminution du poste prévu à l'article 28, tertio. Elle semblait tout à fait anormale, étant donné l'augmentation du nombre d'enfants placés.

Il faut convenir que la justification des crédits postulés à l'article 28-3 n'est pas claire.

Ce manque de clarté provient du fait qu'après l'élaboration du projet de budget par le département, des modifications y ont été apportées par les services de l'Administration du Budget en exécution des décisions prises par le Comité du Budget. Les modifications résultent de la reprise du paiement à partir de 1960, des allocations familiales au profit des enfants placés dans les établissements. Les caisses de compensation pour allocations familiales avaient cessé le paiement des allocations depuis mars 1959. La suppression de cet avantage, qui intervient dans les prix de la journée d'entretien, avait entraîné, pour compenser cette perte de ressources, une demande de crédits supplémentaires de 18.000.000 francs, qui apparaît dans le feuillet d'ajustement de 1959.

En d'autres termes, la justification de la diminution des crédits sollicités à l'article 28-3 est la suivante :

L'augmentation de la dépense d'entretien d'un plus grand nombre de mineurs placés, est compensée par la reprise en 1960 du paiement des allocations familiales, dont le paiement avait été arrêté par les caisses de compensation en mars 1959.

* * *

Essai d'étude comparative.

Essayant de réaliser une comparaison avec les budgets d'autres pays, nous avons examiné les rapports publiés par le Secrétariat Général de l'Union Douanière néerlando-belgo-luxembourgeoise sur l'analyse économique et fonctionnelle des dépenses de l'Etat en Belgique, aux Pays-Bas et au Luxembourg.

La dernière analyse porte sur les années 1957-1958-1959.

Dans divers tableaux, se trouve la rubrique « *Police et Justice* » d'où les chiffres suivants sont extraits.

SECTIE III.

Erediensten.

Het krediet ingeschreven voor de bezoldiging van de bedienaren van de erediensten is vermeerderd met 7.369.000 frank ingevolge de verhoging van de effectieven (23 eenheden meer dan in 1959) en de stijging van het indexcijfer.

* * *

Aanvullende opmerking :

Tijdens de beraadslaging in de Commissie heeft een lid zijn verwondering uitgesproken over de vermindering voorzien in artikel 28, tertio, die, gelet op de verhoging van het aantal geplaatste kinderen, de indruk gaf volkomen abnormaal te zijn.

Men moet toegeven dat de rechtvaardiging van de in artikel 28-3 aangevraagde kredieten aan duidelijkheid te wensen overlaat.

Dit gebrek aan duidelijkheid vloeit hieruit voort, dat na de voorbereiding van het begrotingsontwerp door het Departement, hierin wijzigingen werden gebracht door de diensten van het Bestuur der Begroting ter uitvoering van de beslissingen van het Begrotingscomité. De wijzigingen zijn het gevolg van het feit dat de uitkering van de kinderbijslag ten gunste van in inrichtingen geplaatste kinderen vanaf 1960 hervat werd. De compensatiekassen voor kinderbijslag hadden sedert maart 1959 geen bijslag meer betaald. De afschaffing van dit voordeel, dat medegesteld wordt in de prijs van de dag onderhoud, had aanleiding gegeven tot een verzoek om bijkredieten ten belope van 18.000.000 frank ten einde dit verlies aan inkomsten te compenseren; deze kredieten zijn ingeschreven in het bijblad voor 1959.

Anders gezegd, de vermindering der in artikel 28-3 aangevraagde kredieten wordt verantwoord als volgt :

De vermeerdering van de uitgave voor het onderhoud van een groter aantal uitbestede kinderen wordt gecompenseerd door de hervatting, in 1960, van de uitkering van de kinderbijslag, die in maart door de compensatiekassen was stopgezet.

* * *

Proeve van een vergelijkende studie.

Om een vergelijking met de begrotingen van andere landen te kunnen maken, hebben wij inzage genomen van de verslagen die door het Secretariaat-Generaal van de Nederlands-Belgisch-Luxemburgse Douane-Unie werden gepubliceerd over de economische en functionele analyse van de Rijksbegrotingen in België, Nederland en Luxemburg.

De laatste analyse heeft betrekking op de jaren 1957-1958-1959.

In verschillende tabellen komt de rubriek « *Politie en Justitie* » voor, waaraan de hiernavolgende cijfers zijn ontleend.

Nous devons donc signaler qu'il ne s'agit pas réellement des budgets du Département de la Justice, mais d'une classification fonctionnelle des dépenses publiques, qui est couramment employée dans l'analyse des charges budgétaires.

I. En % des dépenses figurant au budget de l'Etat, réparties en fonctions :

	1957	1958	1959
Belgique	2.4	2.2	2.3
Pays-Bas	3.6	3.5	3.5
Luxembourg	1.9	2.1	2.1

N. B. Selon l'analyse du budget de 1960, tout récemment publiée par les services d'Etudes du Ministère des Finances, le poste « Police et Justice » représente, en 1960, 2,4 % du budget.

II. — En % du revenu national net :

	1957	1958	1959
Belgique	0.6	0.6	0.6
Pays-Bas	1.0	1.0	1.0
Luxembourg	0.5	0.5	0.6

Le revenu national net est estimé dans le même document

	Belgique milliards de francs	Pays-Bas milliards de florins	Luxembourg milliards de francs
1957)	458	31.83	18.52
1958) estimation	465	32.57	17.50
1959)	477	33.74	17.50

III. — Dépenses par habitant :

	1957	1958	1959
Belgique ...	F 299	F 324	F 327
Pays-Bas ...	fl 30	fl 30	fl 31
	F 381	F 395	F 408
Luxembourg ...	F 284	F 295	F 298

Le rapport fait le commentaire suivant :

« La fonction « Justice et Police » présente en Belgique, aux Pays-Bas et au Luxembourg, durant les trois années sous revue, des montants assez stables; de même chaque sous-fonction ne présente que des variations peu importantes d'année en année. »

* * *

L'interprétation de ces données ne peut se faire sans tenir compte de l'ensemble du rapport dont elles sont extraites et des méthodes qui ont été suivies pour son élaboration.

Le rapport reprend exclusivement les dépenses figurant au budget de l'Etat; cette classification n'englobe ni les dépenses des administrations subordonnées, ni celles des organismes parastataux. Le rapport ne fournit pas, par conséquent, un aperçu complet des dépenses globales par fonction des Pouvoirs publics au sens large (voir rapport page 25).

Les données fournies ne sont donc représentatives que des dépenses mises à charge des budgets de l'Etat en vue des fonctions considérées. Elles ne donneraient la mesure

Wij moeten er dus de nadruk op leggen dat het in feite niet gaat om de begrotingen van het Ministerie van Justitie, doch om een functionele classificatie van de openbare uitgaven die doorlopend voor de analyse van de begrotingslasten wordt gebruikt.

I. — In % van de uitgaven opgenomen in de Rijksbegroting en verdeeld in functies :

	1957	1958	1959
België	2.4	2.2	2.3
Nederland	3.6	3.5	3.5
Luxemburg	1.9	2.1	2.1

N. B. Volgens de analyse van de begroting van 1960, die onlangs door de Studiediensten van het Ministerie van Financiën werd gepubliceerd, vertegenwoordigt de post « Politie en Justitie » in 1960, 2,4 % van de begroting.

II. — In % van het netto nationaal inkomen :

	1957	1958	1959
België	0.6	0.6	0.6
Nederland	1.0	1.0	1.0
Luxemburg	0.5	0.5	0.6

In hetzelfde document wordt het netto nationaal inkomen geraamd op

	België miljarden frank	Nederland miljarden gulden	Luxemburg miljarden frank
1957)	458	31.83	18.25
1958) raming ...	465	32.57	17.50
1959)	477	33.74	17.10

III. Uitgaven per inwoner :

	1957	1958	1959
België ...	F 299	F 324	F 327
Nederland ...	fl 30	fl 30	fl 31
	F 381	F 395	F 408
Luxemburg ...	F 284	F 295	F 298

Het verslag knoopt hieraan de volgende commentaar vast :

« Het bedrag van de functie « Justitie en Politie » voor België, Nederland en Luxemburg over de drie betrokken jaren blijft tamelijk stabiel; ook iedere subfunctie vertoont slechts geringe verschillen van jaar tot jaar. »

* * *

Voor de interpretatie van deze gegevens is nodig dat rekening wordt gehouden met het gehele verslag waaraan ze ontleend zijn, en met de methodes welke bij de opstelling ervan werden gevolgd.

Het verslag neemt enkel de uitgaven van de Rijksbegroting over; in deze classificatie zijn noch de uitgaven van de ondergeschikte besturen, noch deze van de parastatale instellingen opgenomen. Het verslag verstrekt bijgevolg geen volledig overzicht van de globale uitgaven per functie van de Openbare besturen in de ruime zin (zie verslag, bladzijde 25).

De verstrekte gegevens zijn dus enkel representatief voor de uitgaven, die voor de beschouwde functies ten laste van de Rijksbegroting worden gelegd. Zij geven de juiste

certaine du coût de ces fonctions que pour autant que celui-ci tombe entièrement à charge de l'Etat et n'est point en partie supporté par les pouvoirs subordonnés.

Si l'on se place au point de vue du coût des fonctions « Justice et police », les données ne seraient comparables d'un pays par rapport aux autres que pour autant que les budgets de chacun de ces Etats supportent des dépenses relatives à des prestations de même nature en rapport avec les fonctions considérées.

Seule une étude très détaillée des budgets, jointe à celle de la législation de ces pays, permettrait d'apporter les précisions nécessaires à une comparaison utile.

En Belgique, par exemple, l'obligation de fournir certains locaux judiciaires est à charge des pouvoirs subordonnés, de même que les frais de personnel des parquets de police. Le rapport ne tient pas compte de ces charges ou tout au moins dans leur entièreté, puisqu'elles ne sont pas supportées par le budget de l'Etat. A supposer qu'il en soit autrement dans les autres pays, ou même dans un seul, la part que la Belgique consacre aux fonctions considérées paraîtra moindre parce que les données comparées n'étaient pas relatives à des prestations de même nature. Il en résultera une opinion inexacte sur le coût relatif de ces fonctions.

L'incorporation des recettes et des dépenses des pouvoirs subordonnés dans les données de base sur lesquelles s'appuient ces rapports serait évidemment de nature à permettre d'évaluer plus exactement le coût des fonctions considérées et, partant, d'en faire une comparaison exacte. Cette incorporation était d'ailleurs déjà souhaitée par un commentateur du rapport ayant trait aux années 1953 à 1956 (Etude comparative des budgets des Etats néerlandais, belge et luxembourgeois ayant trait aux années 1953 à 1956 — G. Ilegems — Bulletin trimestriel n° 3 — décembre 1957 — Benelux — page 14).

Il s'exprime comme suit :

« Certains problèmes doivent toutefois encore être résolus avant d'aboutir à une présentation permettant de comparer l'influence dans les trois pays du budget total des pouvoirs publics, c'est-à-dire des recettes et des dépenses de l'Etat au sens large du terme.

Ainsi, il serait en premier lieu nécessaire de tenir également compte des recettes et dépenses des pouvoirs locaux et régionaux : provinces, communes et autres. C'est uniquement au Luxembourg qu'un matériel complet est disponible à temps dans ce domaine. Dans les deux autres pays de Benelux, on ne peut obtenir que des chiffres approximatifs ou partiels et encore, avec un retard assez important. Les services administratifs compétents accompliraient une mission intéressante en recherchant une méthode permettant de grouper, d'une façon rapide et complète, le total des recettes et dépenses de toutes ces autorités locales et régionales.

L'incorporation de ces deux séries de chiffres est surtout importante, compte tenu du fait que la répartition de l'intervention des pouvoirs publics entre l'Etat, d'une part, les provinces, communes et parastataux, d'autre part, n'est pas la même dans les trois pays de Benelux; une analyse exclusivement basée sur le budget de l'Etat risquerait, par conséquent, de donner une image inexacte, même si les écarts ne sont pas de nature à pouvoir modifier les conclusions générales. »

En partant de l'hypothèse qu'au cours des années sous revue, aucun déplacement important de dépenses ne s'est produit entre les budgets de l'Etat et ceux des pouvoirs

omvang van de kostprijs van deze functies slechts voorzover deze kostprijs volledig ten laste van het Rijk valt en niet ten dele door de ondergeschikte besturen wordt gedragen.

Indien men zich plaatst op het standpunt van de kostprijs der functies « Justitie en Politie », zijn de gegevens van een land enkel met deze van de andere landen vergelijkbaar voorzover op de begrotingen van elk van deze Staten uitgaven voorkomen betreffende prestaties van dezelfde aard, in verband met de beschouwde functies.

Alleen een zeer gedetailleerde studie der begrotingen en van de wetgeving van deze landen zou de mogelijkheid bieden om, met de nodige keurigheid, een nuttige vergelijking te maken.

In België bijvoorbeeld moeten de ondergeschikte besturen sommige gerecht lokalen verschaffen en de personeelskosten van de politieparketten voor hun rekening nemen. Het verslag houdt geen rekening met deze lasten, althans niet volledig, omdat ze niet door de Rijksbegroting worden gedragen. Gesteld dat in de andere twee landen, of zelfs in één enkel, de toestand anders weze, zou het aandeel dat België besteedt aan de beschouwde functies kleiner schijnen omdat de bij de vergelijking aangehaalde gegevens geen verband houden met prestaties van dezelfde aard. Het gevolg van een en ander zal een verkeerde opvatting omtrent de relatieve kostprijs van deze functies zijn.

De opneming van de ontvangsten der ondergeschikte besturen in de basisgegevens waarop deze verslagen steunen, zou vanzelfsprekend een betere raming van de kostprijs van de beschouwde functies, en bijgevolg een juiste vergelijking kunnen mogelijk maken. Deze opneming werd trouwens reeds gewenst door een commentator van het verslag betreffende de jaren 1953 tot 1956 (De vergelijkende studie van de Rijksbegrotingen der Benelux-landen over de jaren 1953 t.m. 1956 — G. Ilegems — Kwartaalbericht n° 13 — december 1957 — Benelux — bladzijde 14).

Hij drukt zich als volgt uit :

« Toch blijven nog een aantal problemen op te lossen om tot een opstelling te komen, welke het mogelijk maakt de economische invloed van het totale overheidsbudget van de ontvangsten en uitgaven van de Staat — in de ruime zin dus — in de drie landen te vergelijken.

Zo zou het in de eerste plaats noodzakelijk zijn ook rekening te houden met inkomsten en uitgaven van de plaatselijke en regionale besturen : provinciën, gemeenten, e.d. Op dit gebied is echter alleen in Luxemburg volledig statistisch materieel tijdig voorhanden. In de beide andere Benelux landen kunnen slechts benaderende of gedeeltelijke cijfers worden bekomen, en dan nog met een betrekkelijk grote vertraging. Het zou een interessante taak zijn voor de bevoegde administratieve diensten, uit te zien naar een methode om spoedig en volledig de totale inkomsten en uitgaven van al deze plaatselijke en gewestelijke lichamen te groeperen.

De inschakeling van deze beide reeksen cijfers is vooral van belang, omdat de verdeling van de overheidsbemoeiing tussen het Rijk aan de ene, de provinciën, gemeenten en parastatalen aan de andere zijde, in de drie Beneluxlanden niet dezelfde is, zodat een analyse op grond van het rijksbudget alleen een onnauwkeurig beeld zou kunnen vertonen, ook al zijn de afwijkingen niet van die aard dat zij de algemene conclusies zouden kunnen wijzigen. »

Uitgaande van de onderstelling dat zich in de loop van de beschouwde jaren geen enkele belangrijke verschuiving van uitgaven tussen de Rijksbegrotingen en de begrotingen

subordonnés, il est permis de se rendre compte des fluctuations de l'importance relative des dépenses de l'Etat à l'égard des fonctions considérées. Ces fluctuations sont peu importantes. Après une légère baisse en 1958, le pourcentage tend à se relever en Belgique. Ce relèvement doit en définitive être plus important car les données de 1959 sont extraites des prévisions budgétaires auxquelles sont venus s'ajouter des crédits supplémentaires.

Par tête d'habitant, les dépenses des budgets de l'Etat augmentent de façon plus importante en Belgique que dans les deux autres pays si l'on compare les années 1959 et 1957, à l'égard des fonctions « Justice et Police ».

	1957	1959	
Belgique	299 fr.	327 fr.	+ 9,36 %
Pays-Bas	381 fr.	408 fr.	+ 7,08 %
Luxembourg	284 fr.	298 fr.	+ 4,92 %

* * *

Le rapporteur aurait voulu procéder à une étude plus complète, en ce sens qu'elle aurait porté sur d'autres pays. Les renseignements qu'il recherche à ce sujet ne lui sont pas encore parvenus au moment où ce rapport est déposé. La discussion du budget en séance publique permettra d'apporter le complément d'information souhaitable.

* * *

D'autre part, nous posons la question : « *Que rapporte la Justice à l'Etat ?* »

Ceci ne signifie en aucune façon qu'il s'agirait, dans notre esprit, de déformer la haute mission de l'appareil judiciaire en l'assimilant à une organisation dont la fin et le but seraient de procurer des ressources à l'Etat.

Cependant, le rapporteur a considéré que cette étude méritait d'être faite, car elle permet d'apprécier — par différence — la charge réelle que constitue pour l'Etat le Budget du Département de la Justice.

Le Ministre des Finances a bien voulu communiquer certains renseignements précieux relatifs aux recettes provenant des amendes, des frais de justice et des transactions.

Ils permettent de constater que, pour l'exercice 1959, la charge réelle du Budget de la Justice doit être diminuée d'environ 259 millions.

Voici d'ailleurs les renseignements communiqués à cet égard au rapporteur et dont il est permis de tirer des conclusions intéressantes :

Exercice 1959 :

1) montant des amendes de condamnations attribuées au Trésor fr.	103.536.524,09
2) montant des frais de justice en matières diverses	42.044.480,77
3) montant des versements effectués en extinction de l'action publique :	
brut	113.460.317,40
restitutions	118.413,—
net	113.341.904,40
Total fr.	258.922.909,26

van de ondergeschikte besturen heeft voorgedaan, kan men zich rekenschap geven van het relatief belang van de Rijks-uitgaven ten opzichte van de beschouwde functies. Deze schommelingen hebben weinig om het lijf. Na een lichte daling in 1958, vertoont het percentage in België een stijgende tendens. Uiteindelijk moet deze verhoging groter zijn, want de gegevens van 1959 zijn ontleend aan de begrotingsramingen waarbij nog de bijkredieten moeten gevoegd worden.

Indien men voor de functies « Justitie en Politie » een vergelijking maakt tussen de jaren 1959 en 1957, komt men tot de vaststelling dat de uitgaven van de Rijksbegrotingen per hoofd van de bevolking meer toenemen in België dan in de beide andere landen.

	1957	1959	
België	299 fr.	327 fr.	+ 9,36 %
Nederland	381 fr.	408 fr.	+ 7,08 %
Luxemburg	284 fr.	298 fr.	+ 4,92 %

* * *

Uw verslaggever had een vollediger studie gewenst in de zin van een uitbreiding tot andere landen. De gegevens die hij met dat doel tracht bij elkaar te brengen, zijn nog niet in zijn bezit op het ogenblik dat dit verslag wordt ingediend. De bespreking van de begroting in openbare vergadering zal wellicht de mogelijkheid bieden de gewenste aanvullende gegevens te verschaffen.

* * *

Aan de andere kant hebben wij de vraag gesteld : « *Wat verschaft het Rechtswezen aan de Staat ?* »

Deze vraag betekent geenszins dat de edele zending van het gerechtelijk apparaat in onze geest in een andere vorm zou moeten gegoten worden en zou dienen gelijkgesteld met een organisatie die geen ander doel nastreeft dan bronnen van inkomsten voor de Staat aan te boren.

Uw verslaggever heeft nochtans gemeend dat deze studie de moeite loonde, want ze biedt de mogelijkheid per saldo de werkelijke last van de begroting van het Ministerie van Justitie voor het Rijk vast te stellen.

Een aantal waardevolle gegevens betreffende de ontvangsten opgeleverd door boeten, gerechtskosten en minnelijke schikkingen werden welwillend medegedeeld door de Minister van Financiën.

Zij stellen ons in staat vast te stellen dat de werkelijke last van de begroting van Justitie voor het dienstjaar 1959 met ongeveer 259 miljoen moet verminderd worden.

Zij bieden de mogelijkheid vast te stellen dat de werkelijke last van de begroting van Justitie voor het dienstjaar 1959 met ongeveer 259 miljoen moet verminderd worden.

Dienstjaar 1959 :

1) bedrag van de aan de Schatkist toegekende geldboeten wegens veroordelingen fr.	103.536.524,09
2) bedrag van de gerechtskosten in verschillende zaken	42.044.480,77
3) bedrag van de stortingen gedaan tot verval van de publieke vordering :	
bruto	113.460.317,40
teruggaven	118.413,—
netto	113.341.904,40
Samen fr.	258.922.909,26

Il n'y a pas eu de restitutions pour les deux premiers postes. Les montants de l'exercice 1959 sont également ceux de l'année 1959.

PROBLEMES EXAMINES AU COURS DE LA DISCUSSION.

A. — La protection de l'Enfance.

Comme l'année précédente, c'est ce vaste et important domaine qui a retenu le plus longuement l'attention de votre Commission. De nombreuses questions furent posées.

1°) Plusieurs membres souhaitèrent faire le point et se remémorer les projets actuellement à l'étude.

En voici la nomenclature :

1. *Le projet de loi sur la protection des mineurs d'âge* (Projet Lilar) a pour objet de substituer des dispositions nouvelles à celles de la loi du 15 mai 1912 sur la protection de l'enfance.

Comme la loi du 15 mai 1912, le projet Lilar concerne les mineurs d'âge délinquants et ceux qui, en raison du milieu dans lequel ils sont élevés, des activités auxquelles ils se livrent ou de leur comportement, sont susceptibles de devenir des délinquants.

Les points essentiels réglés par le projet sont :

1. les institutions pour mineurs : a) les comités cantonaux; b) les tribunaux provinciaux de mineurs;
2. les mesures à prendre à l'égard des mineurs;
3. les mesures à prendre à l'égard des parents, tuteurs ou personnes qui ont la garde des mineurs : a) l'assistance éducative; b) la déchéance de la puissance paternelle.

Ce projet est actuellement examiné par la Commission de la Justice de la Chambre, qui a désigné une sous-commission.

2. *Le projet de loi sur la préservation morale de la jeunesse*, qui a pour origine une proposition déposée par M. Lagae, le 8 juillet 1947, vise à protéger la jeunesse en général.

Il interdit, sous certaines réserves, la présence des mineurs âgés de moins de dix-huit ans accomplis dans certains lieux présentant du danger pour leur moralité : les maisons de jeu, les cynodromes, les établissements dans lesquels des serveuses consomment habituellement avec la clientèle, les enceintes réservées aux paris dans les hippodromes, les salles de danse et les débits de boissons pendant qu'on y danse.

Ce projet a été amendé et voté successivement par le Sénat (25 juin 1948), la Chambre (10 juillet 1952), le Sénat (1er février 1955) et la Chambre (18 juin 1959). Il est actuellement soumis à l'examen de la Commission de la Justice du Sénat.

3. On peut citer à côté de ces projets de loi, dans le domaine de la protection de l'enfance :

Er zijn geen teruggaven gebeurd wat de eerste pos-
ten betreft. De bedragen van het dienstjaar 1959 zijn even-
eens deze van het jaar 1959.

TIJDENS DE BESPREKING ONDERZOCHE VRAAGSTUKKEN.

A. — De kinderbescherming.

Zoals vorig jaar ging de aandacht van uw Commissie vooral naar dit uitgebreide en belangrijke domein. Talrijke vragen werden gesteld.

1°) Verschillende leden wensten te vernemen welke ontwerpen op dit ogenblik in studie zijn.

Het zijn de volgende :

1. *Het wetsontwerp op de bescherming van de minderjarigen* (Ontwerp Lilar) heeft ten doel de bepalingen van de wet van 15 mei 1912 op kinderbescherming door nieuwe te vervangen.

Zoals de wet van 15 mei 1912 heeft het ontwerp Lilar betrekking op de delinquente minderjarigen en degenen die door de omgeving waarin ze worden grootgebracht, de bedrijvigheid die ze uitoefenen of hun gedragingen delinquenten kunnen worden.

De voornaamste punten die door het ontwerp geregeld worden, zijn :

1. de inrichtingen voor minderjarigen : a) de kantonale comités; b) de provinciale jeugdrechtbanken;
2. de maatregelen te nemen ten opzichte van de minderjarigen;
3. de maatregelen te nemen ten opzichte van de ouders, voogden of personen die met bewaking van de minderjarigen zijn belast : a) de opvoedende bijstand; b) de ontzetting uit de ouderlijke macht.

Dit ontwerp is thans in behandeling in de Commissie voor de Justitie van de Kamer, die een sub-commissie heeft aangesteld.

2. *Het wetsontwerp op de zedelijke bescherming van de jeugd*, dat uitgaat van een wetsvoorstel dat op 8 juli 1947 bij de Senaat door de heer Lagae werd ingediend, beoogt de bescherming van de jeugd in het algemeen.

Het verbiedt, onder bepaald voorbehoud, de aanwezigheid van minderjarigen die de volle leeftijd van achttien jaar nog niet bereikt hebben, in sommige plaatsen welke een gevaar voor hun zedelijkheid opleveren : speelhuizen, hondenrenbanen, inrichtingen waar het gebruikelijk is dat de diensters met de klanten consumpties gebruiken, de ruimten bestemd voor weddenschappen op de paardenrenbanen, de danszalen en de dranksluiterijen waar gedanst wordt.

Dit ontwerp werd geamendeerd en achtereenvolgens aangenomen door de Senaat (25 juni 1948), de Kamer (10 juli 1952), de Senaat (1 februari 1955) en de Kamer (18 juni 1959). Het wordt thans onderzocht door de Senaatscommissie voor de Justitie.

3. Naast deze wetsontwerpen kan op het gebied van de kinderbescherming nog gewezen worden op :

a) le projet de loi tendant à remplacer la loi du 1er septembre 1920, interdisant l'entrée des salles de spectacle cinématographique aux mineurs âgés de moins de seize ans.

Ce projet a pour origine une proposition de loi, déposée par M. Jespers en 1950.

La proposition fut profondément remaniée, principalement à la suite des amendements du Gouvernement, et votée par le Sénat le 12 mai 1953.

Tel qu'il a été voté par le Sénat, le projet substitue aux deux catégories de films existant actuellement trois catégories :

- a) films pour tous;
- b) films interdits aux mineurs âgés de moins de 14 ans;
- c) films interdits aux mineurs âgés de moins de 18 ans.

Le projet a été examiné par la Commission de la Justice de la Chambre et le rapport a été déposé (Doc. n° 51, du 26 novembre 1953).

b) la proposition de loi modifiant et complétant l'article 386bis du Code pénal, déposé au Sénat par MM. Moreau de Mélen, Rolin et De Baeck, le 1er juillet 1959.

Son but est de renforcer les peines prévues par cet article du code pénal et d'étendre aux mineurs de moins de 18 ans la protection que la disposition actuelle n'accorde qu'aux mineurs de moins de 16 ans.

La proposition est examinée par la Commission de la Justice du Sénat.

* * *

2°) De nombreux membres se sont intéressés à la création expérimentale des comités cantonaux de protection de l'Enfance, et ils ont demandé des explications à ce sujet et formulé des critiques.

De quoi s'agit-il ?

L'exposé du Ministre apporta les détails suivants :

Le projet de loi sur la protection des mineurs prévoit la création, dans chaque canton de justice de paix, d'un comité cantonal de protection des mineurs placé sous la présidence du juge de paix. Le but poursuivi est de mettre sur pied une action préventive grâce à laquelle on pourrait éviter, dans un certain nombre de cas, une aggravation de la situation et une comparution devant le tribunal des mineurs.

Ces comités, composés d'une dizaine de personnes, comprennent notamment des représentants de services ou d'organismes s'intéressant à l'enfance. On y trouve un représentant de l'Assistance Publique, un fonctionnaire de l'enseignement, un délégué des organismes de Sécurité Sociale, un représentant des comités de patronages, un délégué de l'Œuvre Nationale de l'Enfance, un membre de la police (dans les cantons où il existe une police spécialisée). Il y a place également pour quelques personnalités s'intéressant à titre individuel aux problèmes de la protection de l'enfance.

Le comité peut être saisi de tous les cas qui pourraient donner lieu à intervention du tribunal pour enfants, mais que le Parquet estime trop peu graves pour être soumis à cette juridiction. Plutôt que de classer purement et simplement sans donner aucune suite à une plainte ou à un procès-verbal, il peut demander l'intervention du comité.

a) het wetsontwerp tot vervanging van de wet van 20 september 1920 waarbij aan minderjarigen beneden zestien jaar de toegang tot de bioscoopzalen ontzegd wordt.

Dit ontwerp gaat uit van een wetsontwerp dat in 1950 door de heer Jespers werd ingediend.

Het voorstel werd grondig omgewerkt, in het bijzonder ingevolge amendementen van de Regering, en aangenomen door de Senaat op 12 mei 1953.

Zoals het werd goedgekeurd door de Senaat, vervangt het ontwerp de twee thans bestaande categorieën van films door drie categorieën :

- a) films voor iedereen;
- b) films verboden aan minderjarigen beneden 14 jaar;
- c) films verboden aan minderjarigen beneden 18 jaar.

Dit ontwerp werd onderzocht door de Commissie voor de Justitie van de Kamer, die haar verslag heeft ingediend (Stuk n° 51 van 26 november 1953).

b) het voorstel tot wijziging en aanvulling van artikel 386bis van het Strafwetboek, dat op 1 juli 1959 door de heren Moreau de Mélen, Rolin en De Baeck bij de Senaat werd ingediend.

Doel daarvan is de in dit artikel van het Strafwetboek bepaalde straffen te verzwaren en de bescherming, die door de huidige bepaling enkel is toegezegd aan de minderjarigen beneden 18 jaar.

Het voorstel wordt onderzocht door de Commissie voor de Justitie van de Senaat.

* * *

2°) Talrijke leden hebben belangstelling betuigd voor de oprichting bij wijze van proef van de kantonale comités voor kinderbescherming, en hebben dienaangaande om uitleg verzocht en kritiek uitgebracht.

Waarover gaat het ?

De uiteenzetting van de Minister behelsde volgende bijzonderheden :

Het wetsontwerp op de jeugdbescherming voorziet in de oprichting, in ieder vredegerechtskanton, van een kantonaal comité voor jeugdbescherming, waarvan het voorzitterschap wordt waargenomen door de vrederechter. Het doel ervan is de totstandkoming van een preventieve actie, waardoor in een zeker aantal gevallen een verergering van de toestand en een verschijning voor de jeugdrechtsbank zou kunnen voorkomen worden.

Deze comités, waarin een tiental personen zitting hebben, bestaan onder andere uit afgevaardigden van diensten of inrichtingen die zich voor de kinderen interesseren. Men vindt er een afgevaardigde van de Openbare Onderstand, een ambtenaar van de onderwijssector, een afgevaardigde van de inrichtingen voor maatschappelijke zekerheid, een afgevaardigde van de raden van toezicht, een afgevaardigde van het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn, een lid van de politie (in de kantons waar een gespecialiseerde politie bestaat). Er is eveneens plaats voorzien voor enkele personen, die persoonlijk belang stellen in de kinderbeschermingsproblemen.

Bij het comité kunnen alle gevallen aanhangig gemaakt worden, die aanleiding kunnen geven tot een tussenkomst van de kinderrechtbank, doch die het parket niet erg genoeg acht om aan deze rechtsmacht voorgelegd te worden. Veeleer dan ze zonder meer te classeren, zonder enig gevolg te geven aan een klacht of een proces-verbaal, kan

Les organismes qui sont représentés au sein du comité peuvent également proposer l'examen d'un cas qu'ils n'arrivent pas à résoudre seuls. En effet, ce qu'on attend surtout de cette institution nouvelle, c'est de provoquer une meilleure coordination des interventions.

Il faut donc, pour chacun des cas qui sont soumis, rechercher quels sont les personnes ou les organismes les plus qualifiés pour agir, soit isolément, soit de commun accord.

Le juge de paix et son comité ne disposent pas d'un pouvoir de coercition. Leurs conseils et leurs recommandations n'ont de valeur que s'ils rencontrent la bonne volonté des enfants et des parents. C'est d'ailleurs ce qui constitue la limite de l'efficacité de ces comités. Chaque fois qu'on se trouve en présence d'un refus de coopérer, il faut renoncer à intervenir ou, si la situation est suffisamment grave, on doit se résoudre à porter l'affaire devant la juridiction pour mineurs.

Le projet de loi prévoit également la création d'un crédit spécial au budget du Ministère de la Justice. On pourrait en disposer par décision ministérielle et sur proposition motivée du comité cantonal, chaque fois qu'un mineur devrait pouvoir être traité médicalement ou placé dans une institution et lorsque aucun des organismes qualifiés ne peut intervenir financièrement pour supporter ces frais. Ce serait là une décision qui ne devrait intervenir que tout à fait exceptionnellement.

Dès avant le dépôt du projet de loi, il a été procédé à des expériences de constitution de comités cantonaux, afin de se rendre compte de l'efficacité de cette méthode. Dix comités ont été constitués et ont déjà commencé à fonctionner :

St-Gilles — Président : Juge de Paix Moerens;
Molenbeek-St-Jean — Président : Juge de Paix Van den Daele;

Arlon — Président : Juge de Paix Hologne;
Anvers 1er canton — Président : Juge de Paix Horion;

Binche — Président : Juge de Paix Bage;
Neerpelt — Président : Juge de Paix Roelandts;
Louveigné — Président : Juge de Paix Kaisin;
Berchem-Anvers — Président : Juge de Paix Baeten.

Certains de ces comités fonctionnent depuis plus de deux ans. Par contre, les deux derniers :

Borgerhout — Président : Juge de Paix Vandermensbrugghe;
Ekeren — Président : Juge de Paix Aerts;

ont été constitués au mois de mars 1960. Les résultats obtenus sont très variables. Les magistrats qui ont bien voulu accepter de faire ces expériences sont unanimes à reconnaître l'utilité de l'action préventive qu'ils peuvent exercer par l'intermédiaire de ces comités et qui s'insère très normalement dans le cadre de la mission traditionnelle des juges de paix. Toutefois, il apparaît clairement que ces expériences sont fortement entravées par le manque de deux éléments essentiels : l'absence du service social, dont le projet de loi prévoit l'organisation, et aussi l'impossibilité, pour le juge de paix, de décider l'intervention dans le paiement de certains modes de traitement qui ne peuvent pas être supportés par un organisme existant.

het parket om de tussenkomst van het comité verzoeken. De inrichtingen die in het comité vertegenwoordigd zijn, kunnen eveneens voorstellen een onderzoek te wijden aan een geval dat ze alleen niet kunnen oplossen. Van deze nieuwe instelling wordt inderdaad vooral verwacht dat ze de tussenkomsten beter zou coördineren.

Voor elk van de voorgelegde gevallen dient dus onderzocht te worden welke personen of instellingen het best geschikt zijn om hetzij afzonderlijk, hetzij in gemeen overleg, op te treden.

De vrederechter en zijn comité bezitten geen dwingende macht. Hun raadgevingen en hun aanbevelingen hebben enkel waarde indien de kinderen en de ouders de nodige goede wil betonen. Daardoor wordt trouwens de doeltreffendheid van deze comités begrensd. Telkens men met een weigering tot samenwerking af te rekenen heeft, moet van een tussenkomst afgezien worden, of blijft er niets anders over, indien de toestand ernstig genoeg is, dan de zaak voor de jeugdrechtbank te brengen.

In het wetsontwerp is eveneens voorzien dat op de begroting van het Ministerie van Justitie een speciaal krediet zal uitgetrokken worden. Men zou hierover kunnen beschikken bij ministeriële beslissing en op een met redenen omkleed voorstel van het kantonnaal comité, telkens een minderjarige een geneeskundige behandeling zou moeten ondergaan of in een inrichting zou moeten geplaatst worden en geen enkele der bevoegde instellingen financieel in de daarmee gepaard gaande kosten kan bijdragen. Dergelijke beslissing zou alleen in geheel uitzonderlijke gevallen mogen getroffen worden.

Reeds vóór de indiening van het wetsontwerp werden, bij wijze van proef, kantonnale comités opgericht, ten einde zich rekenschap te geven van de doeltreffendheid van deze methode. Tien comités werden samengesteld en hebben reeds hun werkzaamheden aangevat :

Sint-Gilles — Voorzitter : Vrederechter Moerens;
Sint-Jans-Molenbeek — Voorzitter : Vrederechter Van den Daele;

Aarlen — Voorzitter : Vrederechter Hologne;
Antwerpen 1° kanton — Voorzitter : Vrederechter Horion;

Binche — Voorzitter : Vrederechter Bage;
Neerpelt — Voorzitter : Vrederechter Roelandts;
Louveigné — Voorzitter : Vrederechter Kaisin;
Berchem/Antwerpen — Voorzitter : Vrederechter Baeten.

Sommige van deze comités zijn reeds meer dan twee jaar aan het werk. Daarentegen werden de laatste twee :

Borgerhout — Voorzitter : Vrederechter Vandermensbrugghe;
Ekeren — Voorzitter : Vrederechter Aerts;

in de maand maart 1960 ingesteld. De bereikte resultaten lopen zeer sterk uiteen. De magistraten die zich voor deze proefnemingen beschikbaar hebben gesteld erkennen eenparig het nut van de preventieve actie, die zij door bemiddeling van deze comités kunnen voeren en die zeer normaal past in het kader van de traditionele zending van de vrederechters. Het blijkt evenwel duidelijk dat deze proefnemingen in aanzienlijke mate belemmerd worden door het ontbreken van twee hoofdzakelijke factoren : de afwezigheid van de sociale dienst, waarvan de inrichting in het ontwerp wordt voorzien, en ook de omstandigheid dat de vrederechter niet de mogelijkheid gegeven wordt te besluiten tot een tegemoetkoming in de kosten van sommige behandelingen welke niet door een bestaande inrichting kunnen worden gedragen.

Les juges de paix se sont efforcés de combler ces deux lacunes en faisant appel, dans la mesure du possible, à des services sociaux existants et en provoquant l'intervention financière d'organismes publics ou d'œuvres privées.

A la fin de la dernière année judiciaire, les présidents des comités cantonaux ont été invités à faire rapport sur l'activité de leur comité. Il résulte de ces documents que l'activité de ces comités a été d'importance très diverse. Dans certains cas, notamment à St-Gilles, le juge de paix se plaint non seulement de ne pas disposer d'un service social, mais il constate qu'il n'est saisi que de fort peu de cas. Il en est tout autrement à d'autres endroits, et notamment au 1er canton d'Anvers, dont le juge de paix, M. Horion a fourni un rapport détaillé portant sur 52 cas.

Vu les conditions imparfaites dans lesquelles se déroulent ces expériences, il serait prématuré de tirer des conclusions. Il semble cependant que le travail fait dans quelques-uns de ces comités montre indiscutablement que quelque chose doit être fait dans ce domaine et qu'une action préventive doit être organisée pour éviter la multiplication excessive des affaires traduites devant le juge des mineurs.

Plusieurs objections ont été faites en Commission, à l'égard des Comités Cantonaux.

Certains membres ont observé que ces Comités comprendraient « beaucoup trop de membres ».

Le Ministre répondit que la méthode de travail généralement usitée par les Comités consiste à faire étudier et préparer le cas par un team composé du Juge de Paix et de l'un ou l'autre membre dont la collaboration s'indique plus spécialement, eu égard aux particularités du cas.

En général, c'est le Juge de Paix ou une personne désignée par lui à cet effet, qui prend contact avec les enfants et les familles. Lorsque le cas est discuté en séance plus nombreuse, c'est en vue d'obtenir le maximum de coordination possible dans les efforts des différents organismes pour aider les intéressés.

Certains membres de la Commission de la Justice paraissent s'être formalisés du fait que ces expériences aboutiraient à mettre le législateur devant un fait accompli. Ce serait désavouer, du reste, les méthodes généralement suivies.

Le ministre ne croit pas que l'on doive porter ce jugement. Ce que le Département a cherché, dit-il, c'est de voir si, dans la pratique, ces comités pourraient se justifier. Personnellement, il croit que oui. Il restera toutefois très attentif aux observations qui seront formulées par les membres de la Commission, sans aucun préjugé à cet égard.

Le Ministre a tenu à attirer l'attention sur le fait que les Comités cantonaux ne prennent aucune décision qui puisse porter atteinte à un droit quelconque : *les mesures qu'ils conseillent ne sont appliquées qu'après l'accord des intéressés*. En somme, il s'agit d'une forme supplémentaire d'aide aux familles ou aux enfants, aide qui est mise à leur disposition pour leur éviter des procédures judiciaires ultérieures.

Cependant, le Ministre pense, comme la Commission, que l'expérience ne doit pas être étendue à l'heure actuelle, alors que le projet de loi fait l'objet des travaux de la Commission de la Justice de la Chambre.

* * *

De vrederechters hebben gepoogd in deze twee leemten te voorzien door zoveel mogelijk een beroep te doen op bestaande sociale diensten en door een financiële tussenkomst vanwege openbare inrichtingen of private verenigingen uit te lokken.

Op het einde van het laatste rechterlijk jaar werden de voorzitters van de kantonale comités uitgenodigd verslag uit te brengen over de werking van hun comité. Uit deze documenten blijkt dat de werking van deze comités van zeer uiteenlopende omvang is geweest. In sommige gevallen, onder andere te Sint-Gillis, klaagt de vrederechter niet alleen over de afwezigheid van een sociale dienst, maar stelt hij ook vast dat hem slechts heel weinig gevallen voorgelegd worden. De toestand is geheel verschillend op andere plaatsen, onder meer in het 1ste kanton van Antwerpen, waar de vrederechter, de heer Horion, een omstandig verslag uit over 52 gevallen heeft ingediend.

Gezien de ver van ideale voorwaarden waarin deze proefnemingen worden gedaan, ware het voorbarig er gevolgtrekkingen uit af te leiden. Het werk dat in enkele van deze comités werd verricht, blijkt nochtans onbetwistbaar aan te tonen dat op dit gebied iets dient gedaan te worden en dat een preventieve actie moet tot stand komen om te vermijden dat het aantal voor de jeugdrechtbank gedaagde zaken buitensporige afmetingen zou aannemen.

In de Commissie werden verschillende bezwaren geopperd ten opzichte van de kantonale comités.

Sommige Leden waren de mening toegedaan dat deze Comités « veel te veel leden » tellen.

De Minister heeft hierop geantwoord dat de gewone werkwijze van deze comités erin bestaat het geval te doen onderzoeken en voorbereiden door de vrederechter en een of ander lid, wiens medewerking, gezien de bijzonderheden van het geval, het meest geschikt blijkt.

Doorgaans is het de vrederechter of een door hem daartoe aangewezen persoon die contact opneemt met de kinderen en de gezinnen. Wanneer een geval in een talrijker vergadering besproken wordt, gebeurt zulks om de grootst mogelijke coördinatie te bekomen van de inspanningen die door de verschillende inrichtingen gedaan worden om de betrokkenen te helpen.

Sommige leden van de Commissie schijnen het kwalijk te nemen dat deze proefnemingen de wetgever uiteindelijk voor een voldongen feit zouden plaatsen. Zulks zou overigens neerkomen op een verloochening van de doorgaans gevolgde methodes.

De Minister meent niet dat men zulk oordeel mag vellen. Het Departement heeft willen nagaan, zegt hij, of deze comités in de praktijk reden van bestaan hebben. Persoonlijk meent hij hierop bevestigend te kunnen antwoorden. Hij zal evenwel zeer veel aandacht besteden aan de opmerkingen die door de leden van de Commissie zullen gemaakt worden, zonder enige vooringenomenheid in dit opzicht.

De Minister heeft de aandacht willen vestigen op het feit dat de kantonale comités geen enkele beslissing treffen die afbreuk zou kunnen doen aan om het even welk recht : *de maatregelen die ze aanbevelen worden enkel toegepast nadat de betrokkenen hun instemming hebben betuigd*. Kortom geldt het een bijkomende vorm van hulpverlening aan de gezinnen of de kinderen om te vermijden dat ze later in aanraking met het gerecht zouden komen.

De Minister is evenwel, zoals de Commissie, de mening toegedaan dat de proefneming niet uitgebreid moet worden, nu het wetsontwerp door de Commissie voor de Justitie van de Kamer onderzocht wordt.

* * *

3°) Un Commissaire insista tout spécialement sur la question des *bâtiments* abritant les établissements d'observation et d'éducation.

Il fut proposé au Ministre d'étudier le fonctionnement du fonds des constructions scolaires, et d'en rappeler les détails à la Commission, aux fins d'envisager la création d'un fonds semblable dans le domaine de la protection de l'enfance.

C'est dans cette perspective que votre rapporteur vous fait part d'un exposé détaillé qui pourrait faciliter l'élaboration d'un projet gouvernemental ou d'une proposition d'initiative parlementaire, répondant ainsi au vœu exprimé par certains membres de la Commission.

I. — Création du fonds.

La loi du 17 juin 1937 — dite Vanderpoorten — mettant à charge de l'Etat les dépenses de locaux et de matériel des athénées royaux et des écoles moyennes de l'Etat, est à la base de la création du fonds de constructions scolaires et universitaires de l'Etat.

Cette loi prévoyait la reprise par l'Etat des bâtiments communaux abritant des établissements gouvernementaux d'instruction moyenne.

La commune cédante serait ainsi libérée des frais d'entretien de ces bâtiments; l'Etat en deviendrait, par la cession, propriétaire et en assumerait les charges.

Les ressources ordinaires étant insuffisantes pour assurer les frais d'entretien et de réparation des bâtiments existants et les dépenses de constructions nouvelles, une loi du 2 mars 1948, remplacée successivement par celles des 22 juin 1953 et 22 avril 1958 a créé le fonds de constructions scolaires et universitaires de l'Etat.

La loi actuellement en vigueur est celle du 22 avril 1958, portant création d'un fonds des constructions scolaires et parascolaires de l'Etat et d'un fonds des constructions de l'enseignement supérieur et des cités universitaires de l'Etat, complétée par la loi du 29 mai 1959, modifiant la législation relative à l'enseignement gardien, primaire, moyen, normal, technique et artistique.

II. — Fonctionnement du fonds :

a) Généralités :

Le fonds ainsi qu'il est créé par la loi du 22 avril 1958 est un organisme bicéphale : le Ministre de l'Instruction Publique prend l'initiative des travaux et le Ministre des Travaux Publics est chargé de leur exécution.

Les deux ministres sont assistés par un Comité Consultatif; ce comité est compétent pour introduire des propositions et donne, en outre, son avis sur les projets de construction, de modernisation, d'agrandissement et d'aménagement des établissements et pensionnats de l'Etat.

L'intervention du Comité d'Acquisition, organisme dépendant du Ministère des Finances, est obligatoire en cas d'achat d'immeubles ou de terrains.

b) Financement :

Les crédits nécessaires à l'exécution des engagements pris par la loi créatrice du fonds, sont inscrits chaque année au budget extraordinaire; il n'existe donc pas de source de revenus spéciaux.

3°) Een Lid vestigt bijzonder de aandacht op het vraagstuk van de *gebouwen* waarin de observatie- en opvoedingsgestichten zijn ondergebracht. De Minister werd verzocht de werking van het Fonds voor schoolgebouwen te bestuderen en de bijzonderheden ervan ter kennis van de Commissie te brengen ten einde de mogelijkheid van de oprichting van een gelijkaardig fonds op het gebied van de kinderbescherming na te gaan.

Het is in dit verband dat uw verslaggever 'U een gedetailleerde uiteenzetting verschaft, die de voorbereiding van een regeringsontwerp of van een voorstel van parlementair initiatief zou kunnen vergemakkelijken en waarmede meteen ingegaan wordt op de wens van sommige leden van de Commissie.

I. — Oprichting van het fonds.

De zogenaamde wet Vanderpoorten van 17 juni 1937, waarbij de uitgaven voor lokalen en materieel van de koninklijke athena en de Rijksmiddelhare scholen ten laste van de Staat werden gelegd, ligt aan de basis van de oprichting van het Fonds voor school- en universiteitsgebouwen van de Staat.

In deze wet werd bepaald dat de gemeentelijke gebouwen, waarin Rijksinrichtingen voor middelbaar onderwijs waren ondergebracht, door de Staat zouden overgenomen worden.

De afstand doende gemeente zou aldus ontslagen zijn van de onderhoudskosten van deze gebouwen; de Staat zou er door de overdracht eigenaar van worden en de lasten voor zijn rekening nemen.

Aangezien de gewone middelen ontoereikend waren om te voorzien in de kosten van onderhoud en herstelling der bestaande gebouwen en in de uitgaven voor nieuwe gebouwen, werd bij de wet van 2 april 1948, die achtereenvolgens werd vervangen door deze van 22 juni 1953 en 22 april 1958, het Fonds voor school- en universiteitsgebouwen van het Rijk opgericht.

De thans van kracht zijnde wet is deze van 22 april 1958, tot oprichting van een Fonds voor schoolgebouwen en gebouwen in schoolverband van het Rijk en van een fonds voor Hoger-Onderwijsgebouwen en studentenverblijven van het Rijk, aangevuld door de wet van 29 mei 1959, tot wijziging van de wetgeving betreffende het bewaarschoolonderwijs, het lager, middelbaar, normaal-, technisch- en kunstonderwijs.

II. — Werking van het fonds :

a) Algemeen :

Het fonds, zoals het werd opgericht door de wet van 22 april 1958, is een tweehoofdig lichaam : de Minister van Openbaar Onderwijs neemt het initiatief van de werken en de Minister van Openbare Werken is belast met de uitvoering ervan.

De twee Ministers worden bijgestaan door een Comité van Advies, dat bevoegd is om voorstellen in te dienen en daarenboven zijn advies verstrekt over de ontwerpen van aanbouw, modernisering, vergroting en geschiktmaking van de inrichtingen en kostscholen van het Rijk.

De tussenkomst van het Comité voor aankoop, orgaan dat afhangt van het Ministerie van Financiën, is verplicht in geval van aankoop van gebouwen of terreinen.

b) Financiering :

De kredieten, die nodig zijn voor de uitvoering van de verbintenissen aangegaan door de wet tot oprichting van het Fonds, worden ieder jaar uitgetrokken op de buitengewone begroting; er bestaat dus geen bron van speciale inkomsten.

Le fonds dispose annuellement :

- 1) d'un crédit de 1.100.000.000 de francs à affecter à la création de 66 nouvelles écoles;
- 2) d'un crédit de 600.000.000 de francs à affecter aux améliorations et aux extensions des établissements scolaires existants.

Jusqu'à la parution de la loi du 29 mai 1959, les crédits étaient gérés par le Ministre des Travaux Publics. Actuellement les sommes correspondant à ces crédits sont transférées à un compte spécial de la Banque Nationale où elles sont à la disposition du Ministre de l'Instruction Publique qui est chargé de l'ordonnancement et de la liquidation des dépenses contractées.

c) Personnel :

Les deux ministres intéressés peuvent, chacun en ce qui concerne son département et à charge du Fonds des Constructions Scolaires, recruter le personnel technique et administratif dont le recours s'avère nécessaire au bon fonctionnement du Fonds.

Ce personnel est recruté par voie de contrat de travail, renouvelable chaque année.

Le cadre actuel de la section dépendant du Département de l'Instruction Publique comprend 40 agents dont 10 techniciens (architectes, dessinateurs et géomètre) et 30 administratifs (chefs de bureau, rédacteurs, dactylos, commis et classeurs).

III. — Pour supprimer les difficultés qui surgissent du fait que deux départements différents interviennent dans la direction du fonds, un projet est en préparation prévoyant la création d'un organisme parastatal. Les services administratifs et techniques des deux départements actuellement intéressés dans le fonds des constructions scolaires seraient contractés dans cet organisme.

IV. — Le fonds des routes diffère du fonds des constructions scolaires dans son système de financement.

Le premier trouve, en effet, des revenus dans l'émission d'emprunts appelés « Emprunt du fonds des routes ».

V. — *Création d'un fonds de construction des Etablissements d'Education de l'Etat.*

Déjà, en août 1949, le Directeur d'Administration de l'O. P. E. a élaboré un « plan quinquennal » comportant un programme complet de renouvellement des établissements d'observation et d'éducation de l'Etat.

En septembre 1958, l'Administration s'est livrée à une nouvelle étude relative à la création d'un fonds spécial pour la construction et l'aménagement de ces institutions. Un planning concret fut établi, échelonné sur une période de 5 ans, et portant sur un financement de $\pm$ 200.000.000 de francs.

Si, sur le plan administratif, les bases ont été jetées, il semble que l'idée de la création d'un fonds spécial de construction, tel que le fonds des bâtiments scolaires et le fonds des routes, constitue au stade actuel, un problème d'ordre gouvernemental qui devrait être débattu au Conseil des Ministres.

La solution la plus rationnelle serait peut-être d'incorporer le principe de la création d'un fonds spécial dans le projet de loi sur la protection des mineurs d'âge qui est actuellement déposé devant le Parlement.

Si cette éventualité ne pouvait se réaliser, il serait du ressort du Ministre des Travaux Publics de solliciter du

Het fonds beschikt ieder jaar :

- 1) over een krediet van 1.100.000.000 frank, bestemd voor de oprichting van 66 nieuwe scholen;
- 2) over een krediet van 600.000.000 frank bestemd voor verbetering en uitbreiding van de bestaande onderwijsinrichtingen.

Tot bij de bekendmaking van de wet van 29 mei 1959 werden de kredieten beheerd door de Minister van Openbare Werken. Thans worden de met deze kredieten overeenstemmende sommen gestort op een speciale rekening van de Nationale Bank, waar ze ter beschikking zijn van de Minister van Openbaar Onderwijs die is belast met de ordonnanciering en de vereffening van de uitgaven.

c) Personeel :

De twee betrokken Ministers kunnen, ieder wat zijn departement aangaat en ten laste van het Fonds voor schoolgebouwen, het technisch en administratief personeel aanwerven dat nodig blijkt voor de goede werking van het Fonds.

Dit personeel wordt aangeworven op grond van een arbeidsovereenkomst, die ieder jaar kan hernieuwd worden.

Het huidige kader van de sectie die afhangt van het Ministerie van Openbaar Onderwijs, telt 40 personeelsleden, van wie 10 technische (architecten, tekenaars en landmeter) en 30 administratieve (bureauchefs, opstellers, dactylografen, klerken en klasseerders).

III. — Om de moeilijkheden uit de weg te ruimen, die voortvloeien uit het feit dat twee verschillende departementen betrokken zijn bij de leiding van het Fonds, is een ontwerp in voorbereiding dat voorziet in de oprichting van een parastatale instelling. De administratieve en technische diensten van de twee departementen die thans betrokken zijn bij het Fonds voor schoolgebouwen, zouden in deze instelling samengebracht worden.

IV. — Het Wegenfonds verschilt van het Fonds voor schoolgebouwen wat de wijze van financiering betreft.

Het eerste wordt inderdaad gespijsd door de opbrengst van zogenoemde « Leningen van het Wegenfonds ».

V. — *Oprichting van een Fonds voor de bouw van Rijksopvoedingsgestichten.*

Reeds in augustus 1949 had de Directeur van Administratie van de Dienst voor Kinderbescherming een « vijf-jarenplan » uitgewerkt, dat een volledig programma voor de vernieuwing van de Rijksobservatie- en Rijksopvoedingsgestichten behelsde.

In september 1958 heeft het Bestuur een nieuw onderzoek gewijd aan de oprichting van een speciaal fonds voor de bouw en de aanpassing van deze gestichten. Een concrete planning werd opgemaakt, die was gespreid over een periode van 5 jaar en betrekking had op een financiering van $\pm$ 200.000.000 frank.

Ofschoon op het administratieve vlak de grondslagen werden gelegd, blijkt de oprichting van een speciaal bouwfonds in de aard van het Fonds voor schoolgebouwen en het Wegenfonds, in het huidige stadium, principieel een Regeringsaangelegenheid te zijn, die in de Ministerraad zou moeten besproken worden.

De meest rationele oplossing zou misschien zijn, het principe van de oprichting van een speciaal fonds op te nemen in het wetsontwerp op de bescherming van de minderjarigen dat thans bij het Parlement is ingediend.

Indien zulks niet kan geschieden, zou de Minister van Openbare Werken het Parlement moeten verzoeken de

Parlement, par la voie du budget des recettes et des dépenses extraordinaires, l'inscription des crédits nécessaires. L'Office de la Protection de l'Enfance soumet actuellement à ce département son programme de construction.

* * *

Un Commissaire demanda au rapporteur de fournir une liste des travaux exécutés ou en cours d'exécution dans les bâtiments de l'O. P. E.

I. — Travaux exécutés ou en cours d'exécution.

A. — Etablissement d'observation et d'éducation de l'Etat à Wauthier-Braine.

- 1) Aménagement des routes;
- 2) Protection contre l'incendie;
- 3) Peinturage des 4 pavillons d'habitation et du pavillon « Administration et Intendance »;
- 4) Construction d'ateliers RTG;
- 5) Gros-œuvre de 4 maisons pour le personnel.

B. — Etablissement central d'Observation à Mol.

- pavement des cours;
- modernisation de la cuisine.

C. — Etablissement d'Observation et d'Education de l'Etat à Saint-Servais.

- Installation du chauffage central dans tous les pavillons.

II. — Travaux à exécuter par priorité.

A. — Achèvement de l'Etablissement d'Observation et d'Education de l'Etat à Wauthier-Braine.

- 1) parachèvement des 4 maisons pour le personnel;
- 2) Aménagement de cours de jeux et plantations;
- 3) Construction d'une 5me maison pour le personnel;
- 4) Construction d'une 5me aile d'atelier RTG;
- 5) Construction du complexe « salle de gymnastique, oratoire et classes d'enseignement général »;
- 6) Prolongement du souterrain b vers le bâtiment (sub. 5);
- 7) Construction du complexe « salles des visites et des fêtes »;
- 8) Aménagement des plaines de sports.

B. — Modernisation de l'Etablissement d'Education de l'Etat à Mol.

- par la construction de chambrettes individuelles suivant un croquis-programme déjà établi;
- Une aile du complexe sera transformée et aménagée en deux sections comprenant chacune 16 chambrettes individuelles;
- la construction d'une nouvelle section également pour 16 élèves est prévue dans le programme de cette année.

Les services techniques du Ministère des Travaux Publics établissent actuellement les plans et devis définitifs destinés à la mise en adjudication de ces travaux.

— Section d'accueil et infirmerie.

Le gros-œuvre relatif à l'aménagement, dans des locaux existants, d'une section d'accueil et de l'infirmerie est en cours.

nodige kredieten beschikbaar te stellen op de begroting der Buitengewone Ontvangsten en Uitgaven. De Dienst voor Kinderbescherming legt thans zijn bouwprogramma aan dit departement voor.

* * *

Een Lid verzocht de Verslaggever een lijst te verstrekken van de werken die uitgevoerd werden of worden in de gebouwen van de D. V. K.

I. — Uitgevoerde of in uitvoering zijnde werken.

A. — Rijksobservatie- en opvoedingsgesticht te Woutersbrakel :

- 1) Geschiktmaking van de wegen;
- 2) Bescherming tegen brand;
- 3) Schilderen van 4 woonpaviljoenen en van het paviljoen « Administratie en beheer »;
- 4) Bouw van werkplaatsen RTG;
- 5) Ruwbouw van 4 woningen voor het personeel.

B. — Centraal Observatiegesticht te Mol :

- Plaveien van de binnenplaatsen;
- Modernisering van de keuken.

C. — Rijksobservatie- en opvoedingsgesticht te Saint-Servais :

- Installatie van de centrale verwarming in al de paviljoenen.

II. — Werken die bij voorrang moeten uitgevoerd worden.

A. — Voltooïing van het Rijksobservatie- en opvoedingsgesticht te Woutersbrakel :

- 1) Voltooïing van de 4 woningen voor het personeel;
- 2) Geschiktmaking van speelplaatsen en aanplantingen;
- 3) Bouw van een 5^e woning voor het personeel;
- 4) Bouw van een 5^e vleugel van een werkhuis RTG;
- 5) Bouw van het complex « turnzaal, spreekzaal en klassen voor algemeen onderwijs ».
- 6) doortrekken van de ondergrondse doorgang naar het gebouw (sub 5);
- 7) Bouw van het complex « Bezoekers- en feestzalen »;
- 8) Inrichting van de sportpleinen.

B. — Modernisering van het Rijksopvoedingsgesticht te Mol :

- door de bouw van individuele kamertjes volgens een reeds opgemaakt ontwerpprogramma;
- een vleugel van het complex zal worden omgebouwd en onderverdeeld in twee afdelingen met elk 16 individuele kamertjes;
- de bouw van een nieuwe afdeling — eveneens voor 16 leerlingen — is voorzien in het programma van dit jaar.

De technische diensten van het Ministerie van Openbare Werken werken thans aan de definitieve plannen en bestekken voor de aanbesteding van deze werken.

— Ontvangzaal en infirmerie.

Gewerkt wordt aan de ruwbouw voor de inrichting, in de bestaande lokalen, van een ontvangzaal en een infirmerie.

Les adjudications concernant l'entreprise de l'installation électrique et le placement du chauffage central sont annoncées.

C. — Remplacement de l'Asile-Clinique et Etablissement d'Education à Bruges.

D. — Reconstruction de l'Etablissement d'Education à Ruiselede.

E. — Etablissement d'Observation et d'Education de l'Etat à Saint-Servais.

- 1) Renouvellement des réseaux de distribution d'eau et placement de lavabos dans les chambrettes;
- 2) Aménagement des routes intérieures.

F. — Home scolaire de l'Etat à Jumet.

- 1) Transformation des dortoirs;
- 2) Aménagement d'un atelier de bricolage.

* * *

4°) Les délégués à la protection de l'enfance.

A la suite des nombreuses questions posées à ce sujet, différents aspects ont pu être précisés, que l'on peut résumer en 4 points :

a) Formation professionnelle.

Un crédit de 361.000 francs est inscrit à l'article 15 du budget de l'exercice 1960, en vue d'assurer la formation professionnelle du personnel des établissements d'observation et d'éducation de l'Etat, ainsi que des délégués permanents.

De cette façon, ces derniers participeront — au même titre que les éducateurs — à l'organisation systématique de stages de formation, cycles d'études, cours et conférences.

Au 31 janvier dernier, 13 délégués permanents ont déjà pu assister à un premier stage organisé à Waterloo par l'Oeuvre nationale d'aide à la Jeunesse.

b) Statut pécuniaire.

Lors de la péréquation des traitements opérée sur base de l'arrêté royal du 10 août 1959, le barème des délégués permanents a été porté, dans le groupe Dbis, à :

71.600 (min.) — 122.000 (max.), ce qui constitue, par rapport à l'échelle du grade commun d'assistant social dans les départements ministériels, (Dbis/ 65.600 - 116.000) une augmentation de l'ordre de 6.000 francs.

D'autre part, les services antérieurs prestés à l'Etat avant la nomination en qualité de délégué permanent peuvent dorénavant être valorisés à partir de l'âge de 21 ans (au lieu de 25 ans).

Le département s'efforcera, dans le cadre de la réforme administrative, de révaloriser encore davantage la situation pécuniaire des délégués permanents, en tenant compte des suggestions spéciales inhérentes à la fonction.

c) Cadre.

Le nouveau cadre, portant extension des effectifs des délégués permanents de 36 ½ unités, entraînera *ipso facto* la suppression de l'unique emploi part-time existant encore actuellement.

De aanbestedingen betreffende de aanneming van de elektrische installatie en het plaatsen van de centrale verwarming zijn aangekondigd.

C. — Vervanging van de Asielkliniek en Opvoedingsgesticht te Brugge.

D. — Wederopbouw van het Opvoedingsgesticht te Ruiselede.

E. — Rijksobservatie- en opvoedingsgesticht te Saint-Servais :

- 1) Vernieuwing van de waterbedelingsnetten en plaatsen van lavabo's in de kamertjes;
- 2) Geschiktmaking van de binnenwegen.

F. — Rijksschooltehuis te Jumet :

- 1) Verbouwing van de slaapzalen;
- 2) Inrichting van een werkplaats voor knutselwerk.

* * *

4°) De afvaardigingen bij de kinderbescherming.

De talrijke vragen die dienaangaande gesteld werden hebben het mogelijk gemaakt verschillende aspecten te preciseren, die kunnen worden samengevat in 4 punten :

a) Beroepsscholing.

Onder artikel 15 van de begroting voor het dienstjaar 1960 is een krediet van 361 frank ingeschreven voor de beroepsscholing van het personeel der Rijksobservatie- en opvoedingsgestichten, alsmede van de vaste afgevaardigden.

Op deze wijze zullen deze laatsten — in dezelfde hoedanigheid als de opvoeders — deelnemen aan de stelselmatige inrichting van opleidingsstages, studiecyclussen, cursussen en lezingen.

Op 13 januari jongstleden konden 13 vaste afgevaardigden reeds een eerste stage bijwonen, die te Waterloo door het Nationaal Werk voor hulp aan de Jeugd werd ingericht.

b) Geldelijk statuut.

Bij de perequatie van de bezoldigingen op grond van het koninklijk besluit van 10 augustus 1959 werd de wedde-schaal van de vaste afgevaardigden in de groep Dbis gebracht op :

71.600 frank (minimum) — 122.000 frank (maximum), wat een verhoging met 6.000 frank betekent tegenover de gewone graad van maatschappelijk assistent bij de ministeriële departementen (Dbis 65.600 frank — 116.000 frank).

Anderzijds mogen de vóór de benoeming tot vast afgevaardigde in een overheidsdienst gepresteerde vroegere diensten voortaan worden gevaloriseerd vanaf de leeftijd van 21 jaar in plaats van 25 jaar).

Het departement zal zich inspannen om, in het kader van de administratieve hervorming, de geldelijke toestand van de vaste afgevaardigden nog verder te verbeteren, rekening houdend met de speciale dienstbaarheden welke inherent zijn aan de functie.

c) Kader.

Het nieuwe kader, waarbij het aantal vaste afgevaardigden met 36 ½ eenheden uitgebreid wordt, zal *ipso facto* de afschaffing van de enige, thans nog bestaande part-time betrekking met zich brengen.

d) *Possibilité de promotion.*

Le projet de loi sur la protection des mineurs d'âge prévoit la création d'une hiérarchie pour la carrière des délégués permanents.

Selon la législation actuelle, article 50 de l'arrêté royal du 6 juillet 1951, les délégués permanents « peuvent » être nommés agents de l'Etat dans les cadres de l'Office de la Protection de l'Enfance, dans des conditions qui n'ont pas encore été déterminées.

A l'égard de cette possibilité de promotion, le Ministre a signalé qu'il ne faut pas se dissimuler certaines difficultés.

En effet :

a) La profession de délégué à la protection de l'enfance comporte une spécialisation très poussée, de sorte qu'il serait préjudiciable au bon fonctionnement des services que l'orientation vers d'autres emplois soit fréquemment autorisée. On peut noter qu'il existe nombre de fonctions qui n'offrent quasi aucune possibilité de promotion, comme par exemple celle de professeur de l'instruction publique.

b) Les délégués à la protection de l'enfance ne tombent pas sous l'application du Statut des Agents de l'Etat (les conditions de recrutement diffèrent). Une procédure exceptionnelle devrait donc être organisée pour leur permettre d'accéder à la qualité d'agent de l'Etat.

On peut se demander si cette pratique est à recommander car de telles promotions, réalisées en application d'une procédure exceptionnelle, pourraient porter préjudice aux autres agents du Département, recrutés conformément au Statut, qui verraient leurs possibilités d'avancement enrayerées.

* * *

Le Ministre s'est déclaré heureux de pouvoir annoncer que le Comité du budget, en sa séance du 9 février 1960, a marqué son accord de principe sur l'augmentation de 36,5 unités du cadre des délégués permanents à la protection de l'enfance. Par cette décision le cadre sera porté de 68,5 à 105 délégués.

Il existe deux motifs de se réjouir, a dit le Ministre.

Premièrement parce qu'ainsi il sera possible d'adjoindre aux autorités judiciaires les assistants sociaux indispensables réclamés depuis longtemps, ce qui leur permettra de mener une action préventive plus intense et d'améliorer la surveillance des enfants placés.

En second lieu, cette augmentation du cadre est heureuse parce qu'il sera déferé ainsi aux vœux formulés à plusieurs reprises à la tribune de la Chambre, relatifs à la création de nouveaux débouchés aux conseillers et assistants sociaux.

Le cadre de 105 délégués à la protection de l'enfance offrira assurément à maint diplômé social des possibilités d'avenir attrayantes et nouvelles.

L'augmentation de 36 1/2 unités doit être répartie sur une période de 3 ans, à partir du 1er juillet 1960; il sera donc possible de procéder, pour la première période d'un an, à la désignation de 12 nouveaux délégués.

L'article 3/3 du budget ne prévoyait pas cette dépense; celle-ci n'a donc pu être inscrite que grâce à des économies réalisées sur un autre article du budget.

d) *Bevorderingsmogelijkheden.*

Het wetsontwerp op de bescherming van de minderjarigen voorziet in de invoering van een hiërarchie voor de loopbaan der vaste afgevaardigden.

Volgens de huidige wetgeving, artikel 50 van het koninklijk besluit van 6 juli 1951, « kunnen » de vaste afgevaardigden een benoeming van Rijksambtenaar in de kaders van de Dienst voor Kinderbescherming bekomen onder voorwaarden die nog niet vastgesteld werden.

Ten aanzien van deze bevorderingsmogelijkheid heeft de Minister erop gewezen dat men de ogen niet mag sluiten voor sommige moeilijkheden.

Inderdaad :

a) De functie van afgevaardigde bij de kinderbescherming vereist een ver doorgedreven specialisatie, zodat het nadelig voor de goede werking van de diensten zou zijn indien de overgang naar andere betrekkingen dikwijls mocht toegestaan worden. Het is een feit dat er voor talrijke functies, bijv. deze van leraar, omzeggens geen bevorderingsmogelijkheden bestaan.

b) De afgevaardigden bij de kinderbescherming vallen niet onder toepassing van het statuut van het Rijkspersoneel (de aanwervingsvoorwaarden verschillen). Een uitzonderlijke procedure zou dus moeten in het leven geroepen worden om ze in staat te stellen de hoedanigheid van Rijksambtenaar te verwerven.

De vraag kan gesteld worden, of deze werkwijze aan te bevelen is, want dergelijke bevorderingen, die bij toepassing van een uitzonderlijke procedure zouden gebeuren, kunnen nadeel berokkenen aan de andere overeenkomstig het statuut aangeworven personeelsleden, die hun kansen op bevordering zouden zien verminderen.

* * *

De Minister verklaarde zich verheugd te kunnen mededelen dat het Begrotingscomité, in zijn vergadering van 9 februari 1960, zijn principiële instemming heeft betuigd met de uitbreiding van het kader der vaste afgevaardigden bij de kinderbescherming met 36,5 eenheden. Door deze beslissing zal het kader van 68,5 op 105 afgevaardigden worden gebracht.

Er zijn, zo zei de Minister, twee redenen om zich te verheugen.

In de eerste plaats zal het aldus mogelijk zijn aan de rechterlijke overheden de onontbeerlijke en reeds gevraagde maatschappelijke assistenten toe te voegen, waardoor ze een krachtigere preventieve actie kunnen voeren en het toezicht op de uitbestede kinderen kunnen verbeteren.

In de tweede plaats stemt deze kaderuitbreiding tot vreugde omdat aldus kan worden tegemoet gekomen aan de herhaaldelijk van op de tribune van de Kamer uitgesproken wens in verband met het scheppen van nieuwe werkgelegenheid voor de maatschappelijke adviseurs en assistenten.

Het kader van 105 afgevaardigden bij de jeugdbescherming zal ongetwijfeld menig houder van een sociaal diploma aantrekkelijke en nieuwe toekomstmogelijkheden bieden.

De vermeerdering met 36 1/2 eenheden moet worden verdeeld over een periode van 3 jaar, te beginnen met 1 juli 1960; voor de eerste periode van één jaar zullen dus 12 nieuwe afgevaardigden kunnen aangesteld worden.

Deze uitgave was niet voorzien in artikel 3/3 van de begroting; deze kon dus enkel gedekt worden dank zij besparingen op een ander artikel van de begroting.

C'est ainsi que, lorsque la discussion du budget a été entamée, le Ministre a déposé sur le bureau du Sénat, une proposition d'amendement tendant à prélever une somme de 600.000 francs sur l'article 18/1 réduisant ainsi ce poste de 7.215.000 francs à 6.615.000 francs, et de transférer ce montant à l'article 3/3 qui devra donc être porté de 45.417.000 de francs à 46.017.000 de francs. Les économies sur l'article 18/1 qui prévoit des fonds pour l'achat de premier équipement de mobilier, de matériel et de machines de bureau, pourront être réalisées du fait qu'il n'est pas à espérer que le Département des Travaux Publics pourra réaliser en 1960 tous les travaux de transformations nécessaires aux établissements de rééducation de l'Etat, ce qui aura pour conséquence que les crédits prévus pour le nouveau mobilier resteront inutilisés.

C'est pourquoi le Ministre se déclare convaincu qu'en raison de l'intérêt exceptionnel que présente le recrutement de 12 nouveaux délégués pour l'efficacité de l'action menée dans ce domaine de protection de l'enfance, le transfert de la somme de 600.000 francs est entièrement justifié et que l'amendement apporté au projet originaire ne donnera lieu à aucune critique.

La commission s'est intéressée à la répartition géographique des 12 nouvelles désignations prévues pour 1960.

Il lui fut répondu que cette distribution dépend des nécessités les plus urgentes, selon les informations fournies par les autorités judiciaires.

La répartition provisoire de cette première tranche de recrutement de 1960 s'établit comme suit :

Juridiction	Tribunal des enfants	Parquet
Anvers	1	1
Bruxelles	1	1
Charleroi	—	1
Gand	1	1
Liège	—	1
Mons	—	1
Courtrai		1) à régler après
Hasselt		1) affectation de la
Tongres		1) déléguée unique
Verviers		½) actuelle.
		(emploi part-time)
Total	12 ½	

En ce qui concerne le cadre des délégués permanents, la répartition géographique des emplois s'établit comme suit, à l'heure actuelle :

Zo is het verklaren dat de Minister, bij het begin van de bespreking van de begroting, aan de Senaat een amendement heeft voorgesteld, dat ertoe strekt een bedrag van 600.000 frank af te nemen van artikel 18/1, waardoor die post van 7.215.000 frank tot 6.615.000 frank teruggebracht werd, om dit bedrag over te dragen naar artikel 3/3, dat dus van 45.417.000 frank op 46.017.000 frank moet gebracht worden. De besparingen op artikel 18/1, hetwelk voorziet in de aankoop voor eerste uitrusting van meubilair, materieel en bureaumachines, zullen kunnen geboekt worden omdat het Departement van Openbare Werken in 1960 waarschijnlijk niet zal klaar komen met al de verbouwingswerken in de Rijksopvoedingsgestichten, zodat de ingeschreven kredieten voor het nieuw meubilair niet gebruikt zullen worden.

Om deze reden geeft de Minister uiting aan zijn overtuiging dat, gezien het uitzonderlijk belang van de aanwerving van 12 nieuwe afgevaardigden voor de doeltreffendheid van de actie op het gebied van de kindbescherming, de overdracht van de som van 600.000 frank volkomen verantwoord is en dat het amendement op het oorspronkelijk ontwerp geen aanleiding tot kritiek zal geven.

De Commissie heeft eveneens belangstelling betoond voor de geografische indeling van de 12 nieuwe betrekkingen die voor 1960 voorzien zijn.

Er werd geantwoord dat deze verdeling geschiedt volgens de meest dringende behoeften, op grond van de gegevens verstrekt door de rechterlijke overheden.

De voorlopige verdeling van deze eerste aanwervings-tranche voor 1960 vertoont zich als volgt :

Rechtsmacht	Kinderrechtbanken	Parket
Antwerpen	1	1
Brussel	1	1
Charleroi	—	1
Gent	1	1
Luik	—	1
Bergen	—	1
Kortrijk		1) te regelen na de
Hasselt		1) dienstaanwijzing
Tongeren		1) v/d huidige enige
Verviers		½) afgevaardigde.
		(part-time betrekking)
Totaal	12 ½	

Wat het kader van de vaste afgevaardigden betreft, ziet de geografische verdeling der betrekkingen er op het huidige ogenblik uit als volgt :

Arrondissements	Tribunaux des enfants	Parquets
Anvers	4	3
Arlon	1	
Audenarde	1	
Bruges	1	1
Bruxelles	8	4
Charleroi	7	3
Courtrai	1	
Dinant	1	
Furnes	1	
Gand	3	2
Hasselt	1	
Huy	1	
Liège	5	3
Louvain	1	
Malines	1	
Marche-en-Famenne ...	1	
Mons	2	1
Namur	1	1
Neufchâteau	1	
Nivelles	1	
Termonde	1	1
Tongres	1	
Tournai	1	
Turnhout	1	
Verviers	1 ½	
Ypres	1	
Total	68 ½	

Arrondissementen	Kinderrechtbanken	Parketten
Antwerpen	4	3
Aarlen	1	
Oudenaarde	1	
Brugge	1	1
Brussel	8	4
Charleroi	7	3
Kortrijk	1	
Dinant	1	
Veurne	1	
Gent	3	2
Hasselt	1	
Hoei	1	
Luik	5	3
Leuven	1	
Mechelen	1	
Marche-en-Famenne ...	1	
Bergen	2	1
Namen	1	1
Neufchâteau	1	
Nijvel	1	
Dendermonde	1	1
Tongeren	1	
Doornik	1	
Turnhout	1	
Verviers	1 ½	
Ieper	1	
Totaal	68 ½	

5°) Certains membres se sont intéressés au *placement des mineurs*, tant en ce qui concerne les établissements, leur agrégation, le nombre de placements, leur inspection, et aussi les placements chez des particuliers.

Le Ministre a apporté diverses précisions que nous pouvons résumer comme suit :

L'inspection des mineurs placés en application des dispositions de la loi du 15 mai 1912 sur la protection de l'enfance est effectuée par le Service d'Inspection de l'Office de la Protection de l'Enfance.

Le Service d'Inspection comprend :

- 1 Inspecteur Général;
- 2 Inspecteurs (dont un actuellement détaché au Cabinet du Ministre de l'Agriculture);
- 2 Inspectrices;
- 1 Inspecteur médecin part-time.

5°) Sommige leden stelden belang in de *plaatsing der minderjarigen*, zowel wat betreft de inrichtingen, hun erkenning, het aantal plaatsingen, de inspectie en eveneens de uitbestedingen bij particulieren.

De Minister heeft verschillende aanvullende gegevens verstrekt, die als volgt kunnen worden samengevat :

Het toezicht op de minderjarigen, die zijn geplaatst bij toepassing van de bepalingen van de wet van 15 mei 1912 op de kindbescherming, wordt uitgevoerd door de Inspectie van de Dienst voor Kinderbescherming.

De Inspectiedienst is samengesteld uit :

- 1 Inspecteur-generaal;
- 2 Inspecteurs (van wie één thans is gedetacheerd bij het Kabinet van de Minister van Landbouw);
- 2 Inspectrices;
- 1 Inspecteur-geneesheer part-time.

L'Inspection est effectuée en application des dispositions de l'article 47^{quater} de la loi précitée. Elle porte tant sur les institutions de l'Etat, les institutions publiques et privées que sur les placements familiaux.

Elle vérifie la situation matérielle et morale des mineurs placés et signale toutes anomalies constatées.

Elle fait des propositions en matière de fixation du taux de la journée d'entretien des institutions privées ordinaires.

L'Administration communique les renseignements utiles aux autorités judiciaires compétentes.

Il convient que les mineurs placés soient également visités régulièrement par les services sociaux attachés auprès des autorités judiciaires et par ces autorités elles-mêmes.

Au 31 décembre 1959, il y avait 10.437 mineurs placés en application de la loi précitée, dont 721 dans les établissements d'observation et d'éducation de l'Etat, 7.145 dans des établissements privés et 2.571 chez les particuliers.

Les établissements publics et privés reçoivent une fois par an la visite de l'Inspection de l'Office de la Protection de l'Enfance et les placements chez les particuliers également.

Toutefois, en cas de nécessité, ou lorsque des questions spéciales surgissent, les inspections sont plus fréquentes.

Les homes de semi-liberté sont soumis à des inspections trimestrielles.

Les Etablissements d'Education de l'Etat sont soumis à des inspections beaucoup plus fréquentes.

Il existe actuellement :

7 établissements d'observation et d'éducation de l'Etat;
36 établissements pour anormaux, estropiés ou aveugles;
30 homes dépendant des Commissions d'Assistance publique;
40 homes de semi-liberté et environ

305 institutions privées qui recueillent des mineurs placés en application de la loi.

Il ressort des renseignements statistiques en élaboration pour l'année 1959 que 1.808 placements chez des particuliers ont été réalisés pour le Chapitre I contre 1.721 pour l'année 1958. Pour le Chapitre II il y en eut 763 contre 732 pour l'année 1958.

Les placements chez les particuliers se divisent en placements au travail et en placements familiaux. A cet égard la situation se présente comme suit pour les années 1958 et 1959 :

	1958	
	Chap. I	Chap. II
	Hoofdst. I	Hoofdst. II
Placements au travail	505	541
Placements familiaux	1.216	191
Totaux	1.721	732

Les placements sont soumis à la surveillance directe des magistrats qui les ont effectués; ils doivent être visités régulièrement par leurs délégués, permanents ou bénévoles.

De inspectie geschiedt bij toepassing van de bepalingen van artikel 47^{quater} van voornoemde wet. Zij heeft zowel betrekking op de Rijksinrichtingen, op de openbare en private inrichtingen, als op de uitbestedingen bij particulieren. bevoegde rechterlijke overheden.

Zij gaat de materiële en morele toestand van de geplaatste minderjarigen na en vestigt de aandacht op alle vastgestelde anomalieën.

Zij doet voorstellen in verband met de vaststellingen van de prijs van het dagelijks onderhoud voor de gewone private inrichtingen.

Het Bestuur deelt de nuttige inlichtingen mede aan de bevoegde gerechtelijke overheid.

Het zou nodig zijn dat de uitbestede minderjarigen eveneens geregeld worden bezocht door de sociale diensten bij de rechterlijke overheden door deze overheden zelf.

Op 31 december 1959 waren er in totaal 10.437 minderjarigen geplaatst bij toepassing van voornoemde wet, waarvan 721 in Rijksobservatie- en opvoedingsgestichten, 7.145 in private inrichtingen en 2.571 bij particulieren.

De openbare en private inrichtingen ontvangen eens per jaar het bezoek van de Inspectie van de Dienst voor Kinderbescherming; hetzelfde gebeurt voor de plaatsingen bij particulieren.

Indien nodig of wanneer bijzondere vraagstukken rijzen, gebeuren de inspecties echter veelvuldiger.

De tehuizen waar het stelsel van de halve vrijheid wordt toegepast, zijn onderworpen aan driemaandelijks inspecties.

De inspecties in de Rijksopvoedingsgestichten gebeuren veel vaker.

Er zijn thans :

7 Rijksobservatie- en opvoedingsgestichten;
36 inrichtingen voor abnormalen, verminkten of blinden;
30 tehuizen die afhangen van de Commissies van Openbare Onderstand;
40 tehuizen met het stelsel van de halve vrijheid en ongeveer
305 private inrichtingen, die bij toepassing van de wet geplaatste minderjarigen opnemen.

Uit verwerkte statistische gegevens betreffende het jaar 1959 blijkt dat 1.808 uitbestedingen bij particulieren plaats vonden wat Hoofdstuk I betreft, tegenover 1.721 voor het jaar 1958. Voor Hoofdstuk II waaraan er 763 tegenover 732 voor het jaar 1958.

De plaatsingen bij particulieren zijn onderverdeeld in werkplaatsingen en gezinsplaatsingen. In dit opzicht ziet de toestand er voor de jaren 1958 en 1959 uit als volgt :

	1959	
	Chap. I	Chap. II
	Hoofdst. I	Hoofdst. II
Werkverschaffingen.	450	572
Gezinsplaatsingen.	1.358	191
Totalen.	1.808	763

Op de plaatsingen wordt rechtstreeks toezicht uitgeoefend door de rechters die ze hebben geregeld; hun vaste of vrijwillige afgevaardigden moeten de geplaatste minderjarigen regelmatig bezoeken.

Conformément à l'article 47^{quater} de la loi du 15 mai 1912 sur la protection de l'enfance, ils sont, en outre, soumis à l'Inspection de l'Office de la Protection de l'Enfance.

* * *

Concernant les modifications éventuelles des taux d'entretien, les commissaires obtinrent les renseignements suivants :

Le barème des taux alloués aux établissements privés ordinaires a été établi en 1952 de la façon suivante : taux minima de 43 ou 35 francs par jour suivant que le personnel des établissements est ou non assujéti au régime de la Sécurité Sociale. A ces montants, viennent s'ajouter des suppléments dont le montant est de 17 francs maximum par jour.

Depuis 1952 des ajustements ont été réalisés en raison notamment de l'augmentation du coût de la vie. Ces ajustements ont été de 10 % en 1957, de 5 % en 1958 et 7 francs en 1959.

Actuellement les taux journaliers varient entre 56 et 85 francs d'après le caractère et la valeur des établissements.

Pour les établissements pour sourds-muets et aveugles, ils se situent entre 60 et 77 francs.

Pour les institutions pour anormaux et estropiés entre 54 et 91 francs.

Pour les homes pour enfants dépendant des Commissions d'Assistance publique, entre 40 et 121 francs.

Les taux cités pour ces trois dernières catégories d'établissements sont fixés annuellement par arrêté royal pris à l'initiative du Ministère de la Santé publique et de la Famille.

La question de la partie réservée à la nourriture dans le coût de la journée d'entretien fut l'objet de plusieurs interventions, ce qui nous amène à cette mise au point :

A. — En ce qui concerne le secteur des Etablissements d'Education de l'Etat, les propositions budgétaires de l'exercice 1960 ont été calculées sur base de 26 francs par jour pour la nourriture des élèves.

Ce taux constitue une augmentation de 2 francs par jour par rapport à l'exercice 1958.

B. — En ce qui concerne les autres établissements, pour lesquels le département paie un taux journalier d'entretien, la partie réservée à la nourriture se situe entre 22 et 24 francs par jour, suivant l'appréciation du Service d'Inspection.

Ce montant n'a pas varié depuis l'année 1959, étant donné que l'indice des prix de détail n'a pas varié d'une manière sensible.

Indice moyen année 1959 : 109,64 points.

Indice moyen du mois d'avril 1960 : 109,79 points.

La Commission Interministérielle pour l'étude du problème des taux d'entretien réexamine l'ensemble des éléments du coût de la journée d'entretien et proposera en temps voulu aux instances financières les adaptations qui s'avèreraient nécessaires.

Faut-il rappeler que le projet de loi sur la protection des mineurs d'âge déposé sur le Bureau de la Chambre des Représentants prévoit en son article 22 « qu'aucun établissement ne peut d'une façon habituelle recueillir des mineurs en application de la présente loi sans avoir été agréé à cette fin par le Ministre de la Justice dans les conditions fixées par le Roi ».

En son article 27, il prévoit que le Ministre de la Justice fixe le montant des subsides journaliers d'entretien qui

Overeenkomstig artikel 47^{quater} van de wet van 15 mei 1912 op de kindbescherming zijn ze daarenboven onderworpen aan de inspectie van de Dienst voor Kinderbescherming.

* * *

Wat de gebeurlijke wijzigingen van de onderhoudsbedragen betreft, werden aan de leden volgende inlichtingen verstrekt :

De schaal van de aan de gewone private inrichtingen toegekende bedragen werd in 1952 op de volgende wijze vastgesteld : minimumbedragen van 43 of 35 frank per jaar naargelang het personeel van de inrichtingen al dan niet onder de maatschappelijke zekerheid valt. Dit bedrag dient te worden verhoogd met supplementen, die ten hoogste 17 frank per dag bedragen.

Sedert 1952 werden twee verhogingen toegekend, onder meer ingevolge de stijging van de kosten van levensonderhoud. Deze verhogingen bedroegen 10 % in 1957, 5 % in 1958 en 7 frank in 1959.

Op dit ogenblik schommelen de bedragen per dag tussen 56 en 85 frank volgens de aard en de waarde van de inrichtingen.

Voor de inrichtingen voor doofstommen en blinden liggen ze tussen 60 en 77 frank, terwijl de inrichtingen voor abnormalen en verminkten tussen 54 en 91 frank en de kindertehuizen afhankelijk van de Commissies van Openbare Onderstand tussen 40 en 121 frank ontvangen.

De bedragen voor de laatste drie categorieën inrichtingen worden ieder jaar vastgesteld bij koninklijk besluit, dat wordt genomen op initiatief van het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin.

De vraag nopens het gedeelte dat is bestemd voor de volding, gaf aanleiding tot verschillende tussenkomsten. De juiste toestand is de volgende :

A. — Wat de Rijksopvoedingsgestichten betreft, werden de begrotingsvoorstellen voor het dienstjaar 1960 op basis van 26 frank per dag voor de voeding der leerlingen berekend.

Dit bedrag betekent een vermeerdering met 2 frank per dag tegenover het dienstjaar 1958.

B. — In de andere inrichtingen, waarvoor het Departement een bedrag voor het dagelijks onderhoud betaalt, schommelt, naar het oordeel van de Inspectiedienst, het voor de voeding bestemde gedeelte tussen 22 en 24 frank per dag.

Dit bedrag is sedert het jaar 1959 ongewijzigd gebleven, daar het indexcijfer van de kleinhandelsprijzen nagenoeg niet veranderde.

Gemiddeld indexcijfer 1959 : 109,64 punten.

Gemiddeld indexcijfer april 1960 : 109,79 punten.

De Interministeriële Commissie voor de studie van het probleem van het onderhoudsbedrag gaat over tot een nieuw onderzoek van de verschillende kostprijs-factoren en zal te gelegener tijd aan de financiële overheden de aanpassingen voorstellen die nodig mochten blijken.

Er kan nog op gewezen worden dat het wetsontwerp op de bescherming van de minderjarigen, hetwelk ter tafel van de Kamer van Volksvertegenwoordigers werd neergelegd, in zijn artikel 22 luidt dat « geen enkele instelling gewoonlijk minderjarigen bij toepassing van deze wet mag opnemen zonder daartoe door de Minister van Justitie onder de door de Koning bepaalde voorwaarden te zijn erkend ».

In artikel 27 wordt bepaald dat de Minister van Justitie het bedrag van de dagelijkse toelagen voor onderhoud,

peuvent être alloués pour les mineurs placés dans un établissement autre que ceux de l'Etat.

En attendant ces réformes, l'Office de la protection de l'Enfance ne manque pas d'intervenir auprès de l'autorité judiciaire lorsqu'il y a lieu.

En ce qui concerne les critères d'agrément, le Ministre a fait remarquer que la législation actuelle ne prévoit pas l'agrément en application des dispositions de la loi du 15 mai 1912 sur la protection de l'enfance.

Toutefois, en vertu des dispositions de l'article 47^{quater} de la loi sur la protection de l'enfance, chaque placement est inspecté, nous l'avons dit.

L'autorité judiciaire est informée des cas où le placement n'offrirait pas toutes les garanties voulues.

6°) Un Commissaire a estimé que la formation et la rémunération des *assistantes sociales* devaient être revues, et il a demandé que des réformes importantes soient envisagées.

Le Ministre admit que l'enseignement du service social, dont l'évolution est continue, nécessitera sans doute prochainement une nouvelle révision. A cette fin, des réunions de dirigeants d'écoles de service social ont lieu au Département de la justice en vue de préparer la tâche du Conseil supérieur de l'enseignement du service social.

Le Conseil sera bientôt appelé à se réunir à nouveau en vue de donner son avis sur différentes questions relatives à l'enseignement et la pratique du service social.

Parmi les questions actuellement à l'étude, se trouve celle de la revalorisation des traitements des assistants sociaux. Le Département de la Justice ne manquera pas de transmettre prochainement au Service d'Administration Générale les conclusions de cette étude.

7°) Un Commissaire s'est intéressé au contrôle des *représentations cinématographiques*, dans le cadre de la protection de l'enfance, et a questionné le Ministre au sujet de la nomination et de la rémunération des délégués cantonaux.

Il lui fut répondu que la Commission de contrôle des films cinématographiques, qui fonctionne actuellement, a pour base la loi du 1er septembre 1920 interdisant l'entrée des salles de spectacles cinématographiques aux mineurs âgés de moins de 16 ans.

Un projet de loi, amendé par le Sénat, est actuellement pendant devant la Chambre des Représentants.

Les délégués cantonaux de la Commission de contrôle des films cinématographiques, nommés en application des articles 16 et 17 de l'arrêté royal du 27 avril 1939, ne sont pas rémunérés. Ils exercent leur mission bénévolement. A cet effet, ils sont munis d'une carte leur donnant libre accès aux salles de spectacles cinématographiques. L'octroi d'une indemnité pour l'exercice d'une mission acceptée gratuitement ne semble pas opportun.

Les délégués cantonaux sont désignés par le Ministre de la Justice sur proposition du Président. Les présentations de candidatures sont groupées par la Commission de contrôle et soumises trimestriellement pour désignation, au Ministre de la Justice.

8°) Un Commissaire s'est informé du traitement imposé à certains mineurs d'âge placés en cellule à Louvain, à la prison secondaire. Il exposa ses craintes au sujet de l'absence de possibilité de rééducation, étant donné le régime habituel de cette prison, et les travaux qu'y réalisent les détenus.

welke kunnen verleend worden voor de minderjarigen die in een andere inrichting dan een Rijksinrichting zijn geplaatst, vaststelt.

In afwachting van deze hervormingen komt de Dienst voor Kinderbescherming tussenbeide bij de rechterlijke overheid wanneer zulks nodig is.

Wat de erkenningscriteria betreft, betoogde de Minister dat de huidige wetgeving niet voorziet in de erkenning van de private inrichtingen, welke kinderen opnemen die zijn geplaatst bij toepassing van de wet van 15 mei 1912 op de kindbescherming.

Zoals gezegd, wordt evenwel, krachtens artikel 47^{quater} van de wet op de kindbescherming, op iedere plaatsing toezicht uitgeoefend.

De gerechtelijke overheid wordt op de hoogte gebracht van de gevallen waarin de plaatsing niet alle gewenste waarborgen biedt.

6°) Een lid was van oordeel dat de opleiding en de bezoldiging van de *maatschappelijke assistenten* zouden moeten herzien worden, en hij heeft gevraagd dat belangrijke hervormingen zouden worden overwogen.

De Minister gaf toe dat het onderwijs inzake maatschappelijk dienstbetoon, dat bestendig evolueert, ongetwijfeld binnenkort opnieuw zal moeten herzien worden. Met dat doel worden op het Ministerie van Justitie vergaderingen van hoofden van scholen voor maatschappelijk dienstbetoon gehouden, om de taak van de Hoge Raad van het onderwijs inzake maatschappelijk dienstbetoon voor te bereiden.

De Raad zal weldra opnieuw bijeenkomen om advies uit te brengen over verschillende kwesties in verband met het onderwijs inzake maatschappelijke dienstbetoon en de beoefening ervan.

De herwaardering van de bezoldigingen der maatschappelijke assistenten is een van de vraagstukken die thans in studie zijn. Het Departement van Justitie zal binnenkort de conclusies van deze studie mededelen aan de Dienst van Algemeen Bestuur.

7°) Een lid stelde belang in de controle op de bioscoopvoorstellingen in het kader van de kindbescherming en heeft de Minister vragen gesteld in verband met de benoeming en de bezoldiging van de kantonale afgevaardigden.

Hem werd geantwoord dat de werking van de thans bestaande Filmkeuringscommissie is gebaseerd op de wet van 1 september 1920, waarbij aan minderjarigen beneden 16 jaar de toegang tot de bioscopen ontzegd wordt.

Een door de Senaat geamendeerd wetsvoorstel is thans bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers aanhangig.

De kantonale afgevaardigden van de Filmkeuringscommissie, die worden benoemd bij toepassing van artikelen 16 en 17 van het koninklijk besluit van 27 april 1939, worden niet bezoldigd. Zij oefenen hun opdracht goedgunstig uit. Met dat doel ontvangen zij een kaart die hun vrije toegang geeft tot de bioscopen. De toekenning van een vergoeding voor de uitoefening van een zonder bezoldiging aanvaarde opdracht lijkt niet gewenst.

De kantonale afgevaardigden worden door de Minister van Justitie aangewezen op de voordracht van de voorzitter. De kandidaatstellingen worden gegroepeerd door de Keuringscommissie en eens per kwartaal, voor aanwijzing voorgelegd aan de Minister van Justitie.

8°) Een lid heeft gevraagd nader ingelicht te worden over de behandeling van sommige minderjarigen, die in secundaire gevangenis te Leuven in cellen vertoeven. Hij sprak er zijn bezorgdheid over uit dat het gewone regime van deze gevangenis en het werk dat er door de opgesloten verricht wordt, ieder mogelijkheid tot wederopvoeding uitsluit.

Après avoir rappelé les conditions dans lesquelles ce placement fut imposé (voir Rapport à la Chambre sur le Budget du Ministère de la Justice pour l'exercice 1959, page 9), le Ministre a répondu que le régime spécial auquel les mineurs sont soumis à la prison de Louvain est aussi rééducatif que possible, les seules restrictions étant commandées par des impératifs de sécurité ou de discipline.

Pour éviter la rigueur de l'isolement cellulaire, tout en veillant à séparer les mineurs des autres détenus, la direction s'efforce de les affecter à des travaux aussi appropriés que possible à la personnalité du mineur.

C'est ainsi que sur les 6 mineurs séjournant à la section spéciale, deux travaillent comme maçon. Un autre est occupé comme cordonnier, et un quatrième confectionne des cannes à pêche. Il n'a malheureusement pas été possible d'affecter les deux derniers à des travaux intéressants. Ils s'occupent pour l'instant de la confection de sachets.

Il est à signaler que l'un d'eux a terminé le cours de formation professionnelle de maçon. La direction envisage la possibilité d'admettre les autres à des cours de formation professionnelle.

Par ailleurs le régime prévoit de multiples possibilités de délassement : jeux de tennis de table, lecture, radio et radio scolaire, cinéma.

Au surplus, le Ministre a chargé le Directeur de l'établissement de garder des contacts fréquents avec les mineurs et de surveiller plus particulièrement leur évolution morale. Dès que possible, la direction introduira des propositions, soit de libération, soit de transfert à Mol, soit encore le placement dans un home approprié.

9°) La question d'un Commissaire au sujet de la répartition des crédits prévus par l'article 22sexies, pour l'exercice précédent, permit d'apprendre que les subventions furent allouées ainsi :

Crédit global : 1.240.000.

1) Aide à la Jeunesse du Pays (Stages de l'Arc-en-Ciel)	10.000,—
2) Section belge de la Société Internationale de Droit Pénal Militaire et de Droit de la Guerre	30.000,—
3) Centre d'Etude de la Délinquance Juvenile	1.000.000,—
4) Institut Belge de Droit Comparé	15.000,—
5) Belgische Sectie van de Vereniging voor vergelijkende studie van het Recht van België en Nederland	25.000,—
6) Vlaams Rechtsgenootschap van de Katholieke Universiteit te Leuven	10.250,—
7) Comité National belge de Service Social	10.000,—
	1.100.250,—

10°) L'article 22decies :

Le Ministre a souligné combien il espérait pouvoir mener à bon terme, dans les prochains mois, une question à laquelle il attache beaucoup d'importance.

Ainsi que vous avez pu le remarquer, l'article 220/10 du budget prévoit un poste de 250.000 francs. Cette somme est destinée au paiement des cours de perfectionnement professionnel du personnel éducatif affecté aux établissements qui accueillent des mineurs placés en application des dispositions de la loi du 15 mai 1912 sur la protection de l'enfance.

Le Ministre a déclaré avoir pris cette décision importante pour permettre aux éducateurs actuels de mieux

Na herinnerd te hebben aan de omstandigheden die tot deze plaatsing aanleiding geven (cfr Kamerverslag over de Begroting van het Ministerie van Justitie voor het dienstjaar 1959, bladzijde 9), heeft de Minister geantwoord dat het speciaal regime waaraan de minderjarigen in de gevangenis van Leuven zijn onderworpen, zo veel mogelijk de wederopvoeding begunstigt, de enige beperkingen zijn vereist door veiligheid of tucht.

Er wordt voor gewaakt dat de minderjarigen van de andere gevangene gescheiden blijven en, om de strenge afzondering in cellen te vermijden, tracht de directie ze werk te laten uitvoeren dat zoveel mogelijk aan de persoonlijkheid van de minderjarige is aangepast.

Twee van de zes minderjarigen die in de speciale afdeling verblijven, werken als metselaar. Een andere is tewerkgesteld als schoenmaker en een vierde vervaardigt vishengels. Het was spijtig genoeg niet mogelijk voor de andere twee een geschikt werk te vinden. Op dit ogenblik houden ze zich bezig met het plakken van zakjes.

Er dient op gewezen te worden dat één minderjarige de cursus van beroepsopleiding tot metselaar heeft beëindigd. De directie overweegt de mogelijkheid de anderen cursussen voor beroepsopleiding te doen volgen.

Overigens voorziet het regime talrijke ontspanningsmogelijkheden : tafeltennis, lezen, radio en schoolradio, film.

Daarenboven heeft de Minister de Directeur van de inrichting ermede belast veelvuldig in contact met de minderjarigen te treden en meer in het bijzonder toezicht te houden op hun ontwikkeling in moreel opzicht. De directie zal zohaat mogelijk voorstellen tot vrijlating, tot overplaatsing naar Mol of plaatsing in een geschikt tehuis indienen.

9°) De vraag van een lid met betrekking tot de verdeling van de op artikel 22sexies uitgetrokken kredieten, wat het vorige dienstjaar betreft, bood de gelegenheid te vernemen dat de toelagen als volgt werden toegekend :

Globaal krediet : 1.240.000.

1) Aide à la Jeunesse du Pays (Stages de l'Arc-en-Ciel)	10.000,—
2) Section belge de la Société Internationale de Droit Pénal Militaire et de Droit de la Guerre	30.000,—
3) Studiecentrum voor de Jeugdmisdadigheid	1.000.000,—
4) Belgisch Instituut voor Vergelijkend Recht	15.000,—
5) Belgische Sectie van de Vereniging voor vergelijkende studie van het Recht van België en Nederland	25.000,—
6) Vlaams rechtsgenootschap van de Katholieke Universiteit te Leuven	10.250,—
7) Comité National belge de Service Social	10.000,—
	1.100.250,—

10°) Artikel 22decies :

De Minister heeft erop gewezen hoezeer hij hoopt tijdens de eerstvolgende maanden een oplossing te kunnen geven aan een kwestie waaraan hij veel belang hecht.

Zoals U heeft kunnen vaststellen, is op artikel 22/10 van de begroting een krediet van 250.000 frank uitgetrokken. Deze som is bestemd voor de betaling van de vervolmakingscursussen voor opvoeders in dienst in gestichten die kinderen opnemen bij toepassing van de wet van 15 mei 1912 op de kinderbescherming.

De Minister verklaarde deze belangrijke beslissing te hebben getroffen om het de huidige opvoeders mogelijk

s'orienter et se perfectionner dans leur profession. Ainsi les mineurs placés pourront être confiés à des éducateurs spécialisés et avertis.

Il a tenu à ce que chaque éducateur puisse bénéficier de cette possibilité de perfectionnement professionnel.

Il a décidé, en conséquence, que ce crédit sera ouvert à chaque établissement recevant des enfants placés en application de la loi de 1912, qu'il s'agisse d'un établissement de l'Etat, d'un établissement public ou privé.

11°) Un Commissaire demande que le rapport comporte une note relative aux activités du *Centre d'Etude de la Délinquance Juvenile*, depuis sa création jusqu'à nos jours, afin d'apprécier l'opportunité des crédits qui lui sont alloués.

Cette note se trouve annexée au présent rapport.

* * *

B. — La réforme judiciaire.

Comme la Commission le sait, un arrêté royal du 17 octobre 1958, paru au *Moniteur* du 23 octobre 1958, a nommé M. Charles Van Reepinghen, ancien bâtonnier du barreau de Bruxelles, professeur à l'Université de Louvain, assesseur de la Section de Législation du Conseil d'Etat, en qualité de Commissaire royal à la Réforme judiciaire.

Depuis plusieurs années déjà les réformes de l'organisation judiciaire, de la compétence et de la procédure sont à l'ordre du jour.

A diverses reprises des commissions ont été chargées d'étudier ces problèmes. Elles ont déposé leur rapport et le Parlement a été saisi de projets et de propositions de loi, mais dans la plupart des cas l'état d'avancement des travaux n'a pas permis de conclure.

Le Gouvernement a estimé qu'il était indispensable de procéder à un examen d'ensemble de toutes ces questions et de présenter un projet général qui tienne compte de l'évolution de la situation du pays au cours des dernières années. Telle est la mission du Commissaire royal à la Réforme judiciaire qui a été chargé de présenter des avant-projets réformant l'organisation judiciaire et les règles de compétence et de procédure.

A cette fin le Commissaire royal peut demander aux ministres compétents tous renseignements et documents utiles et recueillir l'avis des organismes compétents ou intéressés.

Il peut inviter toutes les personnalités de l'Ordre judiciaire ou des services de l'Etat à lui donner leur avis.

* * *

Le Commissaire royal a pris contact peu de temps après son entrée en charge avec les Commissions de la Justice de la Chambre et du Sénat. Il y a fait plusieurs communications.

Le 30 mars 1960, à l'occasion de la discussion du budget, le Commissaire royal a fait un nouvel exposé, au cours duquel il a donné un large aperçu de l'état d'avancement de ses travaux.

* * *

Le Commissaire royal a mis simultanément à l'examen toutes les questions qui relèvent de l'objet de sa mission. D'ores et déjà l'ensemble des problèmes relatifs à l'organisation des cours et tribunaux et à leur compétence a été

te maken zich te oriënteren en te bekwamen in hun beroep. Op deze wijze zullen de geplaatste kinderen kunnen toevertrouwd worden aan gespecialiseerde en onderlegde opvoeders.

Hij heeft erop gestaan dat ieder opvoeder voor deze beroepsvorming in aanmerking kan komen.

Hij heeft daarom beslist dat dit krediet zal ter beschikking staan van iedere inrichting die bij toepassing van de wet van 1912 geplaatste kinderen opneemt, ongeacht of het gaat om een Rijksinrichting, een openbare of een private inrichting.

11°) Een lid vroeg dat in het verslag een nota over de werking van het *Studiecentrum voor de jeugdmisdadigheid* sedert zijn oprichting tot heden zou worden opgenomen, ten einde een oordeel te kunnen vellen over het nut van de toegekende kredieten.

Bedoelde nota is bij dit verslag gevoegd.

* * *

B. — Rechterlijke hervorming.

Zoals de Commissie het weet, werd de heer Charles Van Reepinghen, gewezen stafhouder van de balie te Brussel, professor aan de Universiteit te Leuven, bijzitter van de Afdeling Wetgeving van de Raad van State, bij koninklijk besluit van 17 oktober 1958, verschenen in het Staatsblad van 23 oktober 1958, benoemd tot Koninklijke Commissaris voor de rechterlijke hervorming.

Reeds sedert ettelijke jaren zijn de hervormingen van deze bevoegdheid en de procedure aan de orde.

Herhaaldelijk werden commissies met de studie van deze problemen belast. Deze hebben hun verslag ingediend en wetsontwerpen en -voorstellen werden bij het Parlement aanhangig gemaakt; in de meeste gevallen maakte de vorderingsstand van de werkzaamheden het evenwel niet mogelijk tastbare resultaten te bereiken.

De Regering was van oordeel dat het volstrekt noodzakelijk was al deze vraagstukken in hun geheel te onderzoeken en een algemeen ontwerp in te dienen dat rekening houdt met de evolutie van 's lands toestand in de loop van de laatste jaren. Dit is de opdracht van de Koninklijke Commissaris voor de rechterlijke hervorming, die ermede belast werd voorontwerpen tot hervorming van de rechterlijke inrichting en de bevoegdheids- en procedureregels voor te leggen.

Daartoe kan de Koninklijke Commissaris aan de bevoegde Ministers alle dienstige inlichtingen en bescheiden vragen en het advies van de bevoegde of betrokken instellingen inwinnen. Hij mag om het even welke persoonlijkheid van de rechterlijke orde of van de rijksdiensten verzoeken hem van advies te dienen.

* * *

Korte tijd na het opnemen van zijn taak heeft de Koninklijke Commissaris contact gezocht met de Commissies voor de Justitie van Kamer en Senaat. Hij heeft er verschillende mededelingen gedaan.

Op 30 maart 1960 heeft de Koninklijke Commissaris, naar aanleiding van het onderzoek van de begroting, een nieuwe uiteenzetting gegeven waarin hij breedvoerig heeft toegelicht hoever de uitvoering van zijn opdracht is gevorderd.

* * *

De Koninklijke Commissaris heeft tegelijkertijd al de vraagstukken die het onderwerp van zijn zending vormen, in studie genomen. Reeds is een grondig onderzoek gewijd aan de problemen betreffende de inrichting en de

étudié de manière approfondie et des avant-projets de lois ont été établis.

En matière de procédure, des études importantes consacrées notamment aux problèmes des nullités, de la chose jugée, des jugements, de même qu'aux principes de la procédure accusatoire et de la procédure inquisitoire sont à présent terminées et permettront l'élaboration à bref délai des textes qui s'y rapportent. En matière de voies d'exécution un avant-projet de textes a été rédigé.

Néanmoins il est prématuré de faire une analyse des textes dont une première lecture a été donnée à la Commission de la Justice et qui, selon le propos du Commissaire royal, sont encore sujets à des mises au point.

Le Commissaire royal a d'ailleurs déjà entendu les soumettre à des avis autorisés. Il a pris d'utiles contacts avec les chefs de corps de la magistrature et du barreau. Il a constitué aussi plusieurs centres de travaux et parmi eux un groupe d'études permanent qui, sous sa présidence, associe les professeurs de nos quatre universités à la préparation d'une œuvre d'une ampleur considérable et qui doit être accomplie avec prudence.

Sur le plan théorique et sur les applications pratiques, le Commissaire royal a réuni aussi une documentation importante et utile en droit comparé.

* * *

En matière d'organisation judiciaire le Commissaire royal a rappelé brièvement les principales questions qui ont fait l'objet de ses exposés antérieurs.

La réorganisation des cantons de justice de paix a été longuement étudiée par lui avec le concours d'un groupe de travail qui a tenu de nombreuses séances au Ministère de la Justice. La situation de chaque canton a fait l'objet d'un examen attentif, compte tenu notamment des moyens et des voies de communication, de l'importance et de la densité de la population, du caractère dominant de son occupation, de la nature et des causes des litiges qui doivent y être jugés et généralement de toutes circonstances propres à l'appréciation de situations fort diverses. Ce travail qui vise principalement à remédier au déséquilibre qui existe actuellement est presque terminé.

L'organisation des tribunaux de police retient également toute l'attention. Il est permis à cet égard de remarquer que la solution de ce problème ne doit pas nécessairement être calquée sur celle qui est réservée aux justices de paix. Les tribunaux de police connaissent en effet pour la plus grande part d'infractions au code de roulage et dans la majorité des cas les justiciables ne sont pas domiciliés dans le canton.

Quant aux tribunaux de première instance, aux tribunaux de commerce, aux juridictions du travail et aux tribunaux des mineurs, ces questions font l'objet d'une vaste étude d'ensemble, dont les conclusions sont étroitement liées aux problèmes de compétence et de procédure. Le Commissaire royal a procédé à des études approfondies des systèmes judiciaires qui existent dans les divers pays d'Europe occidentale et a pu s'inspirer en plus d'un endroit et sur plus d'un sujet de l'enseignement qu'il en a retiré.

En principe il convient de remédier, comme le Parlement en a déjà émis plusieurs fois le vœu, à la dispersion des juridictions.

Le tribunal civil, le tribunal correctionnel, le tribunal de commerce et le tribunal social formeraient un tribunal d'arrondissement.

Le tribunal de commerce serait ainsi aménagé dans le cadre général de la réforme, selon des règles de structure qui lui assureraient uniformément le concours d'assesseurs commerçants.

bevoegdheid van de Hoven en rechtbanken, en voorontwerpen van wet werden opgemaakt.

Wat de rechtsleging betreft is men klaar gekomen met belangrijke studies, onder meer betreffende de problemen van de nietigverklaringen, het gewijsde van de vonnissen, evenals over de principes van de procedure van inbeschuldigingstelling en van onderzoek; zij zullen het mogelijk maken binnenkort de daarop betrekking hebbende teksten voor te bereiden. Wat de middelen van uitvoering betreft werd een voorontwerp van teksten opgesteld.

Het is evenwel nog te vroeg een analyse te maken van de teksten, die de Commissie voor de Justitie voorgelezen werden, en die, naar het woord van de Koninklijke Commissaris, nog moeten worden bijgewerkt.

De Koninklijke Commissaris heeft ze trouwens reeds aan het advies van bevoegde personen voorgelegd. Hij heeft contact opgenomen met de hoofden van de magistratuur en van de balie. Hij heeft ook verscheidene werkgroepen gevormd, onder meer een vast studiecentrum, dat, onder zijn voorzitterschap, hoogleraren van onze vier universiteiten heeft betrokken bij de voorbereiding van een taak die een onafzienbaar terrein bestrijkt, waarop met uiterste omzichtigheid tewerk moet worden gegaan.

Over te theorie en haar praktische toepassingen heeft de Koninklijke Commissaris ook een omvangrijke en kostbare rechtsvergelijkende documentatie bijeengebracht.

* * *

Wat de rechterlijke organisatie betreft, heeft de Koninklijke Commissaris in het kort herinnerd aan de hoofdpunten van zijn vroegere uiteenzettingen.

De reorganisatie van de vrederechtkantons werd uitvoerig door hem onderzocht met de medewerking van een werkgroep, die talrijke vergaderingen op het Ministerie van Justitie heeft gehouden. De toestand van ieder kanton werd zorgvuldig onderzocht, waarbij rekening werd gehouden met de vervoermiddelen en -wegen, het aantal inwoners en de bevolkingsdichtheid, de voornaamste middelen van bestaan, de aard en de oorzaken van de geschillen die moeten berecht worden, en algemeen met alle omstandigheden die van belang zijn voor de beoordeling van zeer uiteenlopende toestanden. Dit werk, dat voornamelijk ten doel heeft een einde te maken aan het thans bestaande gebrek aan evenwicht, is bijna beëindigd.

De organisatie van de politierechtbanken houdt eveneens de volledige aandacht gaande. De oplossing, die aan dit vraagstuk zal gegeven worden, moet niet noodzakelijkerwijze dezelfde zijn als deze voor de vrederechten. De politierechtbanken moeten inderdaad voor het grootste deel inbreuken op de wegcode behandelen en in de meeste gevallen zijn de rechtzoekenden niet in het kanton woonachtig.

De rechtbanken van eerste aanleg, de rechtbanken van koophandel, de arbeidsgerechten en de jeugdrechtbanken zijn het voorwerp van een uitvoerige en algemene studie, waarvan de conclusies nauw verbonden zijn met de bevoegdheids- en procedureproblemen. De Koninklijke Commissaris heeft een grondige studie gewijd aan de rechtstelsels in de verschillende Westeuropese landen en, op meer dan een plaats en voor meer dan een onderwerp, heeft hij daarin nuttige aanknopingspunten kunnen vinden.

Naar de reeds herhaaldelijk door het Parlement uitgesproken wens dient in principe een einde te worden gemaakt aan de verspreiding der rechtscollages.

De burgerlijke rechtbank, de correctionele rechtbank van koophandel en de sociale rechtbank zouden een arrondissementsrechtbank vormen.

Op deze wijze zou de koophandel worden aangepast in het algemene kader van de hervorming, volgens structuren die eenvormig zouden voorzien in de medewerking van bijzitters-kooplieden.

Quant aux tribunaux sociaux leur organisation, au sein du tribunal d'arrondissement, serait mise en œuvre suivant les mêmes principes que les tribunaux de commerce. Présidés par un magistrat de carrière et composés en outre de deux assesseurs paritaires, ils seraient compétents pour tous les litiges en matière sociale. Cette solution permettrait de réaliser une unité de jurisprudence vivement souhaitée dans tous les milieux. Comme pour les tribunaux de commerce, les présidents des chambres sociales devraient être spécialisés dans les matières dont ils ont à connaître.

* * *

L'exposé du Commissaire royal a porté plus spécialement sur l'orientation à donner à notre système de procédure. Faut-il maintenir le système accusatoire que nous connaissons aujourd'hui, ou faut-il au contraire, adopter des procédés qui permettent au juge civil de prendre plus d'initiative et lui donnent des droits d'investigation plus étendus ?

Un examen de droit comparé permet à cet égard de constater que dans la plupart des pays d'Europe occidentale les pouvoirs du juge civil sont beaucoup plus considérables qu'ils ne le sont chez nous. Tel est notamment le cas en Italie où le juge d'instruction a pour mission d'instruire la cause qui est portée devant le tribunal et de prendre toutes mesures qu'il juge utiles à la mise en état de l'affaire. Des pouvoirs fort semblables sont conférés en France au juge chargé de suivre la procédure. Tel est aussi le rôle du « master », dans la procédure anglaise.

Le Commissaire royal a déclaré que particulièrement sur cette question l'avis des membres des Commissions de la Justice, de la Chambre et du Sénat, lui serait précieux.

Examinant d'une manière plus précise certains points relatifs à la procédure, le Commissaire royal indique qu'en principe le système d'introduction des causes lui paraît devoir être maintenu et uniformisé. Un examen spécial a été consacré à l'introduction des procédures au nom de personnes morales. L'obligation de mentionner dans l'exploit introductif d'instance l'identité de tous les membres du conseil d'administration est une source de difficultés, alors qu'il n'en résulte aucune garantie pour les justiciables. Aussi les projets de réforme prévoient-ils qu'il suffira d'indiquer l'identité de la personne morale, notamment par sa dénomination, son siège social et sa nature juridique, sans indiquer la composition de son conseil d'administration ou de gérance.

En matière de nullités, un régime aussi souple que possible a été élaboré. En principe seules les nullités prévues explicitement par la loi peuvent être invoquées par les parties, lorsque les irrégularités de la procédure leur ont porté préjudice. Dans les cas précisés par la loi de manière limitative, certaines nullités et déchéances pourront être soulevées d'office par le juge. De plus, toute nullité qui n'aura pas été soit proposée par les parties, soit dénoncée d'office lorsque la loi le prévoit, sera couverte par un jugement ou un arrêt contradictoire.

En vue d'accélérer la procédure devant les cours et tribunaux, le Commissaire royal estime que, quel que soit le choix qui sera fait entre la procédure accusatoire et la procédure inquisitoire, un système pourrait être envisagé aux termes duquel la partie contrainte de subir un nombre de remises excessif de la cause, aurait le droit de la faire

Voor de organisatie van de sociale rechtbanken in de schoot van de arrondissementsrechtbank zouden dezelfde principes in acht worden genomen als voor de rechtbanken van koophandel. Onder het voorzitterschap van een beroepsmagistraat en bovendien aangevuld met twee paritaire bijzitters zouden ze bevoegd zijn voor alle geschillen in sociale gelegenheden. Deze oplossing zou de in alle kringen ten zeerste gewenste eenvormigheid in de rechtsspraak mogelijk maken. Evenals voor de rechtbanken van koophandel het geval is, zouden de voorzitters van de sociale kamers moeten gespecialiseerd zijn in de aangelegenheden die ze moeten behandelen.

* * *

De uiteenzetting van de Koninklijke Commissaris had meer in het bijzonder betrekking op de oriëntering die aan ons procedurestelsel dient te worden gegeven. Moet het huidige stelsel van inbeschuldigingstelling behouden worden of moeten daarentegen werkwijzen aangenomen worden, die de burgerlijke rechter in staat stellen meer initiatief aan de dag te leggen en hem ruimere rechten van onderzoek zouden verlenen ?

Een rechtsvergelijkend onderzoek maakt het mogelijk vast te stellen dat in de meeste Westeuropese landen de burgerlijke rechter een veel uitgebreider bevoegdheid bezit dan bij ons het geval is. In Italië, bijvoorbeeld, heeft de onderzoeksrechter tot taak de voor de rechtbank gebrachte zaak te onderzoeken en alle maatregelen te treffen die hij nuttig acht om de zaak in staat van wijzen te stellen. Nagenoeg dezelfde bevoegdheden heeft in Frankrijk de rechter die met het volgen van de procedure is belast. Dit is ook de rol van de « master » in de Brits rechtspleging.

De Koninklijke Commissaris heeft verklaard dat, vooral nopens dit vraagstuk, het advies van de Leden van de Commissies voor de Justitie van Kamer en Senaat hem waardevol zou zijn.

Bij een nader onderzoek van sommige punten betreffende de procedure, geeft de Koninklijke Commissaris als zijn mening te kennen dat het stelsel van inleiding der zaken in principe zou moeten behouden en eenvormig gemaakt worden. Een bijzonder onderzoek werd gewijd aan de inleiding van de procedures in naam van rechtspersonen. De verplichting om in het inleidend exploit van aanleg de identiteit van al de leden van de raad van beheer te vermelden is een bron van moeilijkheden, zonder dat de justitiabelen daardoor enige waarborg gegeven wordt. In de hervormingsontwerpen is dan ook bepaald dat het zal volstaan de identiteit van de rechtspersoon te vermelden, onder meer de benaming, de maatschappelijke zetel en de rechtsvorm ervan, terwijl de samenstelling van de raad van beheer of van bestuur niet meer zou moeten aangeduid worden.

Voor de nietigheid werd een zo soepel mogelijk stelsel uitgewerkt. In principe mogen alleen de uitdrukkelijk in de wet voorziene nietigheden door partijen worden ingeroepen wanneer de onregelmatigheden in de procedure hun nadeel hebben berokkend. In de gevallen welke op beperkende wijze in de wet zullen omschreven worden, zullen sommige nietigheden en ontzettingen ambtshalve door de rechter kunnen opgeheven worden. Daarenboven zal iedere nietigheid, die niet door partijen zal voorgesteld zijn of ambtshalve zal betekend worden wanneer de wet hierin voorziet, worden gedekt door een op tegenspraak gewezen vonnis of arrest.

Om de procedure voor de Hoven en rechtbanken te bespoedigen, is de Koninklijke Commissaris van oordeel dat, welke ook de keuze tussen de procedure van inbeschuldigingstelling en de procedure van onderzoek zij, een stelsel kan overwogen worden waarbij de partij, die zich heeft moeten neerleggen bij een overdreven aantal ver-

juger, même en l'absence de la partie adverse. Celle-ci aurait toutefois la faculté de déposer un mémoire dans les quinze jours.

L'administration de la preuve a été reprise en sous-œuvre. Les matières de l'enquête et de l'expertise ont été ainsi refondues.

* * *

L'examen des nombreuses questions étudiées montre l'importance des travaux en cours. Il convient toutefois d'insister sur ce que toutes ces questions sont étroitement liées les unes aux autres. Les réformes relatives à la compétence et à l'organisation judiciaire ne peuvent être envisagées que dans le cadre d'un allègement et d'une unification des formes de procédure.

Pareillement, les réformes de la procédure devront être examinées en fonction des projets relatifs à l'organisation judiciaire et à la compétence. Aussi est-il souhaitable que l'ensemble des avant-projets soit soumis en même temps à l'appréciation du législateur.

* * *

L'exposé de M. Van Reepinghen fut suivi d'un large échange de vues au cours duquel la plupart des membres de votre Commission prirent la parole pour questionner, commenter et apporter des avis.

Au nom de la Commission, son Président a vivement remercié M. le Commissaire Royal et l'a félicité chaleureusement pour l'état d'avancement de ses travaux. Il a souligné combien il est opportun de faire preuve d'imagination au cours de cette vaste réforme, et a exprimé le souhait unanime de la Commission de voir naître des textes qui donneront à notre régime judiciaire plus de simplicité, de rapidité et d'efficacité.

* * *

C. — La loi de Défense Sociale.

Diverses questions furent posées au sujet de l'application actuelle de la loi de défense sociale, de la gestion des établissements pour détenus anormaux mentaux, et de la réforme nécessaire de cette législation.

De nombreuses précisions furent apportées par le Ministre, et nous les résumerons car le rapport de M. le Sénateur Custers est particulièrement documenté à ce sujet.

a) La principale critique que l'on puisse faire de la loi de défense sociale est le manque de moyens mis à la disposition de l'Administration pour son exécution.

On renonça, en 1930, à créer des établissements spéciaux pour recevoir les internés anormaux. Ceux-ci furent placés dans des asiles où les internés furent mélangés aux aliénés colloqués (Tournai-Rekem-Mons).

En 1940, l'établissement de Tournai fut en partie démoli à la suite de bombardements. La reconstruction n'est pas encore entièrement achevée. En 1948, il fut décidé que les établissements de Tournai, Rekem et Mons, qui relevaient du Ministère de la Justice, dépendraient désormais du Département de la Santé Publique, la Justice conservant toutefois le contrôle de l'application de la loi du 9 avril 1930.

schuivingen van de rechtszaak, het recht zou hebben de zaak te doen berechten, zelfs in afwezigheid van de tegenpartij. Het zou echter deze laatste vrijstaan zijn binnen vijftien dagen een verzoogschrift in te dienen.

De bewijslevering werd geheel herlegd. De inhoud van het onderzoek en van het deskundig onderzoek werden aldus hervormd.

* * *

Uit het onderzoek van de talrijke bestudeerde vraagstukken blijkt genoegzaam hoe belangrijk de aan de gang zijnde werkzaamheden zijn. Nochtans dient er de nadruk op gelegd te worden dat al deze vraagstukken innig met elkaar verknocht zijn. De hervormingen betreffende de bevoegdheid en de rechterlijke organisatie kunnen enkel in overweging genomen worden in het kader van een versoepeling en een eenmaking van de rechtsvormen van de procedure.

De hervormingen van de procedure zullen insgelijks moeten onderzocht worden in functie van de ontwerpen betreffende de rechterlijke organisatie en de bevoegdheid. Het verdient dan ook aanbeveling dat alle voorontwerpen tegelijkertijd ter beoordeling aan de wetgever zouden worden voorgelegd.

* * *

De uiteenzetting van de heer Van Reepinghen werd gevolgd door een breedvoerige gedachtenwisseling tijdens welke de meeste leden van uw Commissie het woord hebben gevoerd om vragen te stellen, commentaar uit te brengen en hun oordeel uit te spreken.

Uit naam van de Commissie heeft haar Voorzitter de Koninklijke Commissaris ten eerste bedankt en hem van harte gelukgewenst wegens de gevorderde stand van zijn werkzaamheden. Hij heeft er de nadruk op gelegd hoezeer het nodig is blijk te geven van verbeeldingskracht bij deze uitgebreide hervorming, en heeft uiting gegeven aan de eenparige wens van de Commissie dat teksten zouden tot stand komen, die ons rechtstelsel eenvoudiger, vlugger en doelmatiger zullen maken.

* * *

C. — De wet tot bescherming van de maatschappij.

Verschillende vragen werden gesteld in verband met de huidige toepassing van de wet op de bescherming van de maatschappij, het beheer van de inrichtingen voor geestesabnormale gedetineerden en de noodzakelijke hervorming van deze wetgeving.

Talrijke toelichtingen werden door de Minister verstrekt. Daar het verslag van Senator Custers in dit opzicht bijzonder goed gedocumenteerd is, geven wij er enkel een samenvatting van :

a) De voornaamste kritiek die ten aanzien van de wet op de bescherming van de maatschappij kan worden gemaakt is, dat voor de uitvoering ervan niet genoeg middelen ter beschikking van het Bestuur worden gesteld.

In 1930 zag men af van de oprichting van speciale inrichtingen voor abnormale geïnterneerden. Deze laatsten werden geplaatst in gestichten waar de geïnterneerden gemengd werden met de opgesloten krankzinnigen (Doornik, Rekem, Bergen).

Het gesticht te Doornik werd in 1940 gedeeltelijk vernield tijdens luchtaanvallen. De wederopbouw is nog niet voltooid. In 1948 werd de beslissing getroffen dat de gestichten van Doornik, Rekem en Bergen, die afhingen van het Ministerie van Justitie, voortaan zouden afhangen van het Departement van Volksgezondheid, met dien verstande evenwel dat het op de toepassing van de wet van

Cette dualité de compétence, peu favorable à une bonne gestion administrative, jointe à un encombrement des établissements et à une pénurie de personnel et de moyens allaient rendre la situation de plus en plus critique. Lors de la discussion du budget du Ministère de la Justice, des critiques ont été régulièrement émises.

Les deux Départements, Justice et Santé Publique, ont recherché de commun accord les solutions au problème. Il fut décidé notamment que la Justice ouvrirait des sections de défense sociale dans les établissements pénitentiaires et demanderait la construction d'un nouvel établissement, tandis que le Département de la Santé Publique veillerait à combler la pénurie de personnel et de moyens propres à traiter les malades mentaux.

C'est ainsi qu'en 1952 une section de défense sociale fut ouverte à l'établissement pénitentiaire de Merksplas pour recevoir les internés paisibles, aptes au travail et à la vie en commun. Il en fut de même pour les femmes à l'établissement pénitentiaire de St-André-lez-Bruges.

Par ailleurs, une nouvelle section de défense sociale fut ouverte en 1958 à la prison de Turnhout pour les internés à isoler choisis parmi les moins dangereux. Sa capacité est de 70 places.

Enfin, des chambrettes d'isolement viennent d'être construites à St-André pour permettre une reprise progressive des internées se trouvant encore à Mons.

A la date du 1er juillet 1959, la répartition des internés était la suivante.

Tournai E. D. S. (Santé Publique)	380 internés
Rekem E. D. S. (Santé Publique)	143 internés
Merksplas (Justice)	169 internés
Turnhout (Justice)	60 internés
	752 internés
Mons E. D. S. (Santé Publique)	35 internées
St-André (Justice)	34 internées
	69 internées

Ces chiffres prouvent que le Département de la Justice a fait un effort maximum. Il a repris, depuis 1952, 229 anormaux sur un total de 752. Avec des moyens très limités en personnel et en matériel, l'Administration pénitentiaire a apporté une aide efficace au problème de la défense sociale.

Les possibilités d'absorption sont maintenant totalement épuisées. Seule la création d'un nouvel établissement permettrait la reprise des internés se trouvant encore dans des établissements relevant du Ministère de la Santé Publique.

A cet égard, des terrains particulièrement bien situés à Paifve (entre Liège et Tongres) sont en voie d'acquisition. Il serait du plus grand intérêt, pour résoudre la question de la défense sociale, qu'on puisse aboutir à l'achat des terrains, l'élaboration des plans et la construction du nou-

9 avril 1930 bleef berusten bij het Ministerie van Justitie. Deze dualiteit van bevoegdheid, die weinig bevorderlijk is voor een goed administratief beheer, gevoegd bij een overbezetting van de gestichten en een gebrek aan personeel en middelen, waren oorzaak dat de toestand hoe langer hoe slechter werd. Tijdens de bespreking van de begroting van de Justitie werden regelmatig opmerkingen gemaakt.

De twee Departementen, Justitie en Volksgezondheid, hebben in gemeen overleg gezocht naar een oplossing voor het probleem. Er werd onder meer beslist dat het Ministerie van Justitie afdelingen tot bescherming van de maatschappij zou oprichten in de strafinrichtingen en zou aandringen op de bouw van een nieuw gesticht, terwijl het Departement van Volksgezondheid zou trachten het gebrek aan personeel en middelen voor de behandeling van de geestzieken te verhelpen.

Zo is het te verklaren dat in 1952 een afdeling tot bescherming van de maatschappij tot stand kwam in de strafinrichting te Merkplas, waarin rustige en tot werken bekwame geïnterneerden, die geschikt zijn voor het gemeenschappelijk regiem, worden opgenomen. Een soortgelijke afdeling voor vrouwen werd geopend in de strafinrichting te Sint-Andries-bij-Brugge.

Aan de andere kant werd in 1958 een nieuwe afdeling voor bescherming van de maatschappij geopend in de gevangenis te Turnhout; ze is bestemd voor de af te zonderen mannelijke geïnterneerden, gekozen onder de minst gevaarlijke, en heeft een capaciteit van 70 plaatsen.

Ten slotte werden zopas te Sint-Andries isoleerkamertjes gebouwd met het oog op de geleidelijke overplaatsing van de vrouwelijke geïnterneerden die zich nog te Bergen bevinden.

Op 1 juli 1959 zag de verdeling van de geïnterneerden er als volgt uit :

Doornik, Gesticht tot bescherming van de maatschappij (Volksgezondheid)	380 geïnterneerden
Rekem, gesticht tot bescherming van de maatschappij (Volksgezondheid)	143 geïnterneerden
Merksplas (Justitie)	169 geïnterneerden
Turnhout (Justitie)	60 geïnterneerden
	752 geïnterneerden
Bergen, gesticht tot bescherming van de maatschappij (Volksgezondheid)	35 geïnterneerden
Sint-Andries (Justitie)	34 geïnterneerden
	69 geïnterneerden

Deze cijfers leveren het bewijs dat het Departement van Justitie een maximuminspanning heeft geleverd. Sedert 1952 heeft het 229 van de 752 abnormalen overgenomen. Met de beperkte middelen aan personeel en materieel heeft het Bestuur der Strafinrichtingen een doeltreffende bijdrage geleverd voor de oplossing van het probleem van het sociaal verweer.

Op dit ogenblik zijn alle opnemingsmogelijkheden uitgeput. Alleen de oprichting van een nieuwe inrichting zou het mogelijk maken de geïnterneerden over te nemen, die zich nog in van het Ministerie van Volksgezondheid afhangelende inrichtingen bevinden.

In dit verband kan erop gewezen worden dat de formaliteiten voor aankoop van bijzonder goed gelegen terreinen te Paifve (tussen Luik en Tongeren) volop aan de gang is. Voor de oplossing van het vraagstuk van de bescherming van de maatschappij is het van het grootste belang dat zou

vel établissement dont la capacité sera de 470 lits. Aux toutes dernières nouvelles, il semble que l'acquisition de toutes les parcelles nécessaires pourra se conclure dans les prochains jours.

Enfin, il appartient au Ministère de la Santé Publique de répondre aux critiques émises au sujet de la pénurie de personnel et de moyens dans les établissements de Tournai, Rekem et Mons.

* * *

Il faut souligner que le Département a pris des mesures importantes, dans la mesure des possibilités actuelles, qui répondent aux critiques émises et qui permettent d'acter des résultats intéressants.

Outre la reprise progressive d'un certain nombre d'internés par l'administration pénitentiaire et le projet de création d'un nouvel établissement à Paifve, il faut mettre en valeur la création de la Commission permanente de défense sociale, avec ses résultats heureux. Elle a fait admettre le principe de la nécessité du rattachement de l'ensemble de la défense sociale au seul Département de la Justice. Elle a aussi mis au point un projet de refonte de la loi de défense sociale, actuellement approuvé par le Conseil des Ministres, et soumis au Conseil d'Etat.

b) Cependant, le Ministre considère qu'il faut faire plus et reprendre l'initiative dans ce domaine.

Il ajoute que, pour cela, nous devons préparer dès à présent l'outil qui, à l'aide de l'établissement à créer à Paifve et des autres sections des anormaux, assurera désormais une application satisfaisante de la loi de défense sociale.

Cet outil, dit-il, c'est notre Service d'Anthropologie Pénitentiaire qui doit le forger. Pour cela, il faut rendre à ce service la vigueur qu'il avait avant la guerre et moderniser son organisation qui ne répond plus aux exigences scientifiques actuelles.

Tous les spécialistes s'accordent aujourd'hui pour préconiser en cette matière la formation d'équipes médico-sociales qui, composées chacune d'un psychiatre, d'un psychologue, d'un administrateur pénitentiaire et d'un travailleur social peuvent réaliser un véritable « team-work », c'est-à-dire un travail de groupe pour orienter et traiter les détenus et tout spécialement les anormaux mentaux. Cela existe dès à présent aux Pays-Bas, en Angleterre, en France et dans les Pays scandinaves pour ne parler que de l'Europe.

Ces équipes favorisent le traitement des condamnés ou internés en établissement et aussi en dehors, après la libération à l'essai, par une action médico-sociale sur l'individu et sur son milieu.

La mise en place de ces « teams » permettrait d'accentuer et d'accélérer considérablement la reprise des détenus anormaux par nos services (notamment en créant une section supplémentaire de défense sociale à Forest) et, chose essentielle, elle nous donnerait le moyen de faire démarrer Paifve dès que les installations matérielles seraient en ordre.

En pratique cette rénovation et ce renforcement de notre équipement pour l'observation scientifique des détenus et le traitement des anormaux pourraient se réaliser par la mise sur pied de quatre équipes médico-sociales (une pour cha-

kunnen worden overgegaan tot de aankoop van de terreinen, het opmaken van plannen en de bouw van een nieuwe inrichting met een capaciteit van 470 bedden. Volgens de laatste berichten schijnt de aankoop van al de nodige percelen in de eerstvolgende dagen een afgedane zaak te zullen zijn.

Ten slotte behoort het Ministerie van Volksgezondheid te antwoorden op de kritiek die werd gemaakt ten aanzien van het gebrek aan personeel en middelen in de gestichten te Doornik, Rekem en Bergen.

* * *

De nadruk dient te worden gelegd op het feit dat het Departement, binnen de perken van de huidige moeilijkheden, belangrijke maatregelen heeft getroffen die beantwoorden aan de uitgebrachte kritiek en die het mogelijk maken belangwekkende resultaten te boeken.

Naast de geleidelijke overneming van een zeker aantal geïnterneerden door het Bestuur der Strafinrichtingen en het ontwerp tot oprichting van een nieuwe inrichting te Paifve, dient te worden gewezen op de instelling van de Vaste Commissie voor bescherming van de maatschappij, die gunstige resultaten heeft opgeleverd. Zij heeft het principe doen aanvaarden dat de bescherming van de maatschappij volledig en uitsluitend dient af te hangen van het Departement van Justitie. Ze is ook klaargekomen met een ontwerp tot hervorming van de wet op de bescherming van maatschappij, waaraan de Ministerraad zijn goedkeuring heeft gehecht en dat thans door de Raad van State wordt onderzocht.

b) De Minister is evenwel van oordeel dat nog meer dient gedaan en dat op dit gebied nieuwe initiatieven moeten getroffen worden.

Hij voegt hieraan toe dat wij met dat doel nu reeds het werktuig moeten klaarmaken, dat, met de hulp van de op te richten inrichting te Paifve en de andere afdelingen voor abnormalen, voortaan een bevredigende toepassing van de wet tot bescherming van de maatschappij zal waarborgen.

Dit werktuig, zo zegt hij, moet worden gesmeed door onze Anthropologische dienst der gevangenen. Daarvoor is nodig dat deze dienst opnieuw de kracht krijgt die er voor oorlog van uitging, en dat overgegaan wordt tot een modernisering van zijn inrichting, die niet meer beantwoordt aan de huidige wetenschappelijke vereisten.

De voorkeur van alle specialisten in deze aangelegenheid gaat op dit ogenblik naar de samenstelling van medisch-sociale ploegen, elk samengesteld uit een psychiater, een zielkundige, een gevangenisbeheerder en een sociale werker, die werkelijk ploegwerk kunnen tot stand brengen om de gedetineerden, en in het bijzonder de geestesabnormalen, te oriënteren en te behandelen. In Nederland, Groot-Brittannië, Frankrijk en in de Scandinavische landen, om enkel van Europa te spreken, is men reeds zover gevorderd.

Deze ploegen bevorderen de behandeling van de veroordeelden of de geïnterneerden in de inrichtingen, en ook daarbuiten na vrijlating op proef, door een medisch-sociale actie op het individu en op zijn omgeving.

De samenstelling van deze groepen zou de overneming van de abnormale gedetineerden door zijn diensten (onder andere door de oprichting van een bijkomende afdeling voor sociaal verweer te Vorst) aanzienlijk vergemakkelijken en versnellen en, wat van hoofdzakelijk belang is, ze zou het middel verschaffen om te Paifve van wal te steken zodra de materiële installaties klaar zouden zijn.

In de praktijk zou deze vernieuwing en uitbreiding van uitrusting voor de wetenschappelijke observatie der gedetineerden en de behandeling der abnormalen kunnen tot stand gebracht worden door de samenstelling van vier

cun des centres universitaires, dont le concours dans ce domaine nous est nécessaire).

Comme il a été dit, chacun de ces services comprendrait un psychiatre, un psychologue et un assistant social, l'administrateur pénitentiaire pouvant être fourni par le cadre existant. Deux assistants sociaux supplémentaires sont à prévoir pour desservir exclusivement les commissions des annexes psychiatriques de Liège et de Bruxelles. Enfin, le travail administratif de chaque équipe scientifique devrait être confié à un rédacteur.

Schématiquement, les postes à créer se présenteraient comme suit :

	Bruxelles	Gand	Louvain	Liège	Incidence budgétaire		
Postes	Brussel	Gent	Leuven	Luik	Weerslag op de begroting		Posten
Psychiatre	1	1	1	1	4 × 80.000 =	320.000	Psychiater.
Psychologue	1	1	1	1	4 × 114.000 =	456.000	Zielkundige.
Assistant social	2	1	1	1	6 × 71.600 =	429.600	Maatschappelijk assistent.
Rédacteur	1	1	1	1	4 × 61.400 =	245.600	Opsteller.
Total F — Totaal F					1.451.200		

Ce projet rejoint sur plusieurs points la proposition de modernisation du cadre qui demeure en souffrance depuis de nombreuses années : les postes des quatre psychiatres, des six assistants sociaux et d'un psychologue y étaient déjà prévus.

Il semble constituer le minimum de ce qui est nécessaire à l'Administration pénitentiaire pour mener à bien sa mission de traitement des délinquants et de prévention de la récidive, notamment par une application plus scientifique et plus constructive des mesures de défense sociale.

Il est à noter que ce cadre est indépendant de celui du Centre d'observation et d'orientation que l'Administration pénitentiaire a été autorisée récemment à organiser à la prison de St. Gilles et dont la mission est de desservir tout le pays en vue de l'observation et de l'orientation des cas spécialement difficiles qui peuvent se révéler parmi la population des condamnés ordinaires.

c) Un Commissaire avait fait remarquer combien sont lourdes les prestations des membres des Commissions psychiatriques annexées aux prisons, en application de la loi de défense sociale.

Il avait demandé qu'il soit envisagé de rémunérer les membres de ces Commissions, par des jetons de présence, et notamment les Magistrats et les Avocats qui y siègent.

A cette occasion, le même membre s'était informé de l'existence éventuelle d'autres commissions où les mandats seraient gratuits.

Il fut répondu que les Commissions des annexes psychiatriques ne sont pas les seules commissions où aucun jeton de présence n'est prévu pour les membres. En effet, une situation identique existe pour les Commissions administratives des prisons, pour la Commission qui s'occupe de l'examen du cas des récidivistes internés à la disposition du gouvernement et pour la Commission qui examine les propositions de libération et de reclassement des mendiants et vagabonds. Ces deux dernières Commissions se réunissent régulièrement et effectuent des déplacements dans les établissements pénitentiaires (Merksplas, Wortel et Saint-André-lez-Bruges).

medisch-sociale ploegen (een voor elk der universitaire centra, waarvan wij de medewerking op dat gebied nodig hebben).

Zoals reeds gezegd zou elke groep bestaan uit een psychiater, een zielkundige en een maatschappelijke assistent, terwijl de gevangenisbestuurder in het bestaande kader zou kunnen gevonden worden. Twee bijkomende maatschappelijke assistenten dienen te worden voorzien om uitsluitend ter beschikking te worden gesteld van de commissies der psychiatrische afdelingen te Luik en te Brussel. Ten slotte zou een opsteller moeten belast worden met het administratief werk van iedere groep.

Schematisch zouden volgende posten moeten voorzien worden :

Dit voorstel stemt op verschillende punten overeen met het voorstel tot modernisering van het kader, dat reeds sedert talrijke jaren anhangig is : de betrekkingen van de vier psychiaters, van de zes maatschappelijke assistenten en van één zielkundige waren hierin reeds voorzien.

Dit schijnt het minimum te zijn, dat het Bestuur der Strafinrichtingen nodig heeft om zijn opdracht van behandeling der delinquanten en van voorkoming van de hervaling tot een goed einde te brengen, onder andere door een meer wetenschappelijke en meer opbouwende toepassing van de maatregelen van de maatschappij.

Er weze opgemerkt dat dit kader geheel los staat van dat van het Centrum voor observatie en oriëntering, hetwelk door het Bestuur der Strafinrichtingen onlangs mocht worden ingericht in de gevangenis te Sint-Gillis en dat tot taak heeft dienst te doen voor het ganse land met het oog op de observatie en de oriëntering van de bijzonder moeilijke gevallen, welke zich kunnen voordoen onder de gewone veroordeelden.

c) Een lid had er de aandacht op gevestigd dat de prestaties van de leden der psychiatrische Commissies, welke bij toepassing van de wet op de bescherming van de maatschappij aan de gevangenen zijn gehecht, bijzonder zwaar zijn. Hij had gevraagd dat de mogelijkheid zou overwogen worden de leden van deze Commissies, met name de rechters en de advocaten, te bezoldigen met zitpenningen. Ter zelfder tijd had hetzelfde lid gevraagd of gebeurlijk nog andere commissies bestaan waarin de mandaten onbezoldigd zijn.

Er werd geantwoord dat de Commissies van de psychiatrische afdelingen niet de enige zijn waar de leden geen zitpenning ontvangen. Een gelijkaardige toestand bestaat inderdaad voor de Administratieve commissies der gevangenen, voor de Commissie die zich bezighoudt met het onderzoek van het geval van de ter beschikking van de Regering opgesloten recidivisten en voor de Commissie die de voorstellen tot invrijheidstelling en tot reclassement van de bedelaars en de landlopers onderzoekt. Deze laatste twee Commissies vergaderen regelmatig en doen verplaatsingen naar de strafinrichtingen (Merksplas, Wortel en Sint-Andries-bij-Brugge).

Par ailleurs, les membres d'autres Commissions qui siègent au Département ne sont pas rémunérés. Il en est ainsi notamment pour le Conseil Supérieur des Prisons, le Comité Consultatif des Prisons et la Commission permanente de Défense Sociale.

Signalons toutefois que le nouveau projet de loi de défense sociale, approuvé par le Conseil des Ministres et qui vient d'être renvoyé au Département, avec l'avis du Conseil d'Etat, prévoit que les membres des commissions de défense sociale, ainsi que les Membres de la Commission supérieure de défense sociale et leurs suppléants toucheront, indépendamment des frais de route et de séjour, une indemnité dont le montant sera fixé par le Ministre de la Justice.

D. — Détention préventive.

De nombreux membres ont énergiquement attiré l'attention du Ministre sur les abus réels et fréquents commis en matière de détention préventive. Ils ont tenu à s'élever contre le fait que les mêmes plaintes à ce sujet doivent être répétées si souvent, et ils ont demandé si des circulaires précises ont été adressées aux autorités judiciaires.

Cette question retient l'attention du Ministre, qui a fait les remarques suivantes :

a) Il existe de nombreuses circulaires en cette matière.

Les voici par ordre de date : 24 novembre 1892, 28 décembre 1907, 6 mai 1913, 29 avril 1919, 10 novembre 1925, 8 février 1928, 24 mars 1931, 11 juillet 1933, 21 juin 1947, 9 mars 1955 et 19 septembre 1957.

Ces circulaires poursuivent un double but :

1°) inviter les autorités judiciaires à n'user qu'avec la plus extrême circonspection de leur pouvoir de mettre et de maintenir les inculpés en état de détention préventive.

C'est ainsi que la circulaire du 9 mars 1955, rappelée par celle du 19 septembre 1957, attire l'attention des parquets sur le caractère exceptionnel de la détention préventive lorsque le fait n'est pas réprimé d'une peine atteignant au moins quinze ans de travaux forcés. L'article 1er dispose en effet que, dans ce cas, et si l'inculpé a sa résidence en Belgique, le juge ne peut décerner mandat d'arrêt que dans des circonstances graves et exceptionnelles, lorsque cette mesure est réclamée par l'intérêt de la sécurité publique.

Elle précise que la prolongation de la détention ne peut être requise par le ministère public lorsque ces circonstances ont cessé d'exister.

2°) assurer le contrôle de la détention préventive.

La circulaire du 11 juillet 1933, rappelée par celle du 21 juin 1947, trace les directives qui sont actuellement suivies. Elle prescrit aux parquets de faire parvenir au département un rapport exposant les raisons pour lesquelles le mandat d'arrêt a été requis, décerné et maintenu chaque fois qu'un inculpé détenu préventivement aura fait l'objet d'une ordonnance ou d'un arrêt de non-lieu, d'un acquittement ou d'une condamnation à l'amende ou à un emprisonnement d'une durée inférieure à celle de la détention préventive subie.

De leden van andere Commissies die op het Departement vergaderen, onder andere de Hoge Raad der Gevangenis, het Comité van advies der Gevangenis en de Vaste Commissie voor bescherming van de maatschappij, worden overigens ook niet bezoldigd.

Nochtans kan erop gewezen worden dat in het nieuwe ontwerp van wet op de bescherming van de maatschappij, dat door de Ministerraad werd goedgekeurd en zojuist met het advies van de Raad van State naar het Departement werd teruggezonden, is bepaald dat de leden van de Commissies tot bescherming van de maatschappij, alsmede de leden van de Hoge commissie tot bescherming van de maatschappij en hun plaatsvervangers, afgezien van hun reis- en verblijfkosten, een vergoeding zullen ontvangen waarvan het bedrag door de Minister van Justitie zal worden vastgesteld.

D. — Voorlopige hechtenis.

Talrijke leden hebben met klem de aandacht van de Minister gevestigd op de onloochenbare en veelvuldige misbruiken inzake voorlopige hechtenis. Zij hebben protest aangetekend tegen het feit dat dezelfde klachten in dit opzicht te dikwijls moeten herhaald worden en zij hebben gevraagd of in nauwkeurige bewoordingen gestelde omzendbrieven aan de rechterlijke overheden werden gezonden.

Dit vraagstuk houdt de aandacht van de Minister gaande, die volgende opmerkingen heeft gemaakt :

a) Terzake bestaan er reeds talrijke omzendbrieven.

In chronologische volgorde zijn het de volgende : 24 november 1892, 28 december 1907, 6 mei 1913, 29 april 1919, 10 november 1925, 8 februari 1928, 24 maart 1931, 11 juli 1933, 21 juni 1947, 9 maart 1955 en 19 september 1957.

Met deze omzendbrieven wordt een tweevoudig doel nagestreefd :

1°) de rechterlijke overheden aanzetten om slechts het de grootste omzichtigheid gebruik te maken van de hun verleende macht om de verdachte in staat van voorlopige hechtenis te plaatsen en te behouden.

Zo wordt in de omzendbrief van 9 maart 1955, die in herinnering werd gebracht door deze van 19 september 1957, de aandacht van de parketten gevestigd op het uitzonderlijk karakter van de voorlopige hechtenis wanneer het feit niet strafbaar is met ten minste vijftien jaar dwangarbeid. Artikel 1 bepaalt inderdaad dat in dit geval, en, indien de verdachte in België woonachtig is, de rechter, enkel een aanhoudingsbevel mag uitvaardigen in gewichtige en uitzonderlijke omstandigheden, wanneer deze maatregel is vereist in het belang van de openbare veiligheid.

Hij bepaalt verder dat de verlenging van de hechtenis niet door het openbaar ministerie mag gevorderd worden wanneer deze omstandigheden niet langer meer aanwezig zijn.

2°) zorgen voor het toezicht op de voorlopige hechtenis.

De omzendbrief van 11 juli 1933, die in herinnering werd gebracht door deze van 21 juni 1947, geeft de richtlijnen aan die thans worden gevolgd. Hij schrijft de parketten voor, aan het departement een verslag over te maken met opgave van de redenen waarom het aanhoudingsmandaat werd gevorderd, uitgevaardigd of bevestigd, telkens een voorlopig in hechtenis gehouden verdachte het voorwerp is van een beschikking of een arrest van buitenvervolginstelling, van een vrijspraak of van een veroordeling tot een geldboete of tot een gevangenisstraf, welke minder bedraagt dan de duur van de voorlopige hechtenis.

Le Ministre ne croit pas qu'il y ait lieu de rappeler actuellement ces instructions. Il n'est d'ailleurs cité aucun cas précis dans lequel ces directives n'auraient pas été suivies.

* * *

Le rapporteur croit intéressant de publier, en annexes à son rapport, les circulaires des 9 mars 1955 et 19 septembre 1957, d'une part, et celles des 11 juillet 1933 et 21 juin 1947, d'autre part.

b) Un Membre a considéré qu'un abus flagrant de la loi consiste assez souvent dans le fait d'arrêter préventivement certaines personnes dans l'espoir que, pendant leur détention, des indices de leur culpabilité apparaîtront.

* * *

Le Ministre répond que cet abus est inadmissible.

Il est hors de discussion, dit-il, qu'un mandat d'arrêt ne peut être décerné s'il n'existe pas des indices sérieux de culpabilité.

C'est d'ailleurs la raison pour laquelle la loi prévoit l'interrogatoire du prévenu.

Pourtant, la question de savoir s'il existe des indices suffisants à ce stade de la procédure doit être laissée à l'appréciation du magistrat instructeur.

Aucune instruction précise ne semble pouvoir être donnée en cette matière.

Des directives générales ont été données par les circulaires rappelées ci-dessus et elles attirent spécialement l'attention des autorités judiciaires sur le caractère exceptionnel de la détention préventive. Ses prédécesseurs et lui-même, dit le Ministre, ont toujours été très attentifs à cette question si délicate, mais il lui paraît difficile de légiférer en la matière.

Le Ministre a invité les Membres de la Commission à lui citer avec précision de tels abus flagrants qui viendraient à leur connaissance, afin qu'il puisse s'informer auprès du Procureur Général compétent.

c) A l'occasion de cette discussion sur la détention préventive, un membre a demandé que soit envisagée la possibilité de fixer un temps maximum de durée des interrogatoires, d'interdire aux interrogateurs de se relayer, et d'obliger la police judiciaire à donner aux personnes interrogées des repas à des heures normales.

Le Ministre répondit qu'une circulaire du 14 octobre 1952, rappelée le 16 février 1960, attire l'attention des autorités judiciaires sur la nécessité de réprimer avec vigueur les sévices qui viendraient à être exercés par des membres de la gendarmerie ou de la police ou par quiconque contre des personnes arrêtées ou détenues.

Aucune instruction n'a été adressée aux autorités judiciaires sur les points soulevés par l'honorable membre.

Sans doute est-il indispensable que les personnes arrêtées ou détenues soient traitées humainement et le Ministre de la Justice ne manque jamais d'intervenir auprès des autorités judiciaires lorsqu'il est allégué que la police ou la gendarmerie abuse de ses pouvoirs.

Mais il ne paraît guère possible de réglementer les interrogatoires d'une manière rigide.

Une telle réglementation pourrait être considérée à bon droit, par les autorités judiciaires, comme une immixtion dans l'exercice du pouvoir judiciaire.

De Minister meent niet dat thans aan deze onderrichtingen moet herinnerd worden. Er werd trouwens geen enkel precies geval aangehaald waarin deze richtlijnen over het hoofd zouden gezien zijn.

* * *

De Verslaggever acht het van belang, enerzijds de omzendbrieven van 9 maart 1955 en 19 september 1957, en anderzijds die van 11 juli 1933 en van 21 juni 1947, als bijlagen bij zijn verslag te voegen.

b) Volgens een lid is het een flagrant en vrij veel voorkomend misbruik van de wet, sommige personen in voorlopige hechtenis te plaatsen in de hoop dat tijdens de hechtenis aanwijzingen nopens hun schuld aan het licht zullen komen.

* * *

De Minister antwoordde dat dit misbruik niet kan geduld worden.

In geen geval, verklaarde hij, mag een bevel tot aanhouding uitgevaardigd worden indien geen ernstige aanwijzingen van schuld aanwezig zijn.

Dat is trouwens de reden waarom de wet voorziet in het voorafgaande verhoor van de beklaagde.

De vraag of in dat stadium van de procedure voldoende aanwijzingen aanwezig zijn moet evenwel volledig aan het oordeel van de onderzoekende rechter worden overgelaten. In deze aangelegenheid schijnt geen enkele preciese onderrichting te kunnen worden verstrekt.

Algemene richtlijnen komen voor in de hierboven opgesomde omzendbrieven en ze vestigen de bijzondere aandacht van de rechterlijke overheden op het uitzonderlijk karakter van de voorlopige hechtenis. Zijn voorgangers en hijzelf, zegt de Minister, hebben altijd veel aandacht besteed aan deze zo kiese kwestie, doch hij acht het zeer moeilijk ter zake beroep te doen op de tussenkomst van de wetgever.

De Minister heeft de leden van de Commissie verzocht hem nauwkeurig op de hoogte te brengen van dergelijke flagrante misbruiken waarvan zij kennis mochten krijgen, opdat hij bij de bevoegde Procureur-generaal inlichtingen zou kunnen inwinnen.

c) Tijdens deze bespreking over de voorlopige hechtenis heeft een lid gevraagd dat de mogelijkheid zou overwogen worden een maximumduur voor de ondervragingen vast te stellen, de ondervragers verbod op te leggen elkaar af te lossen, en de gerechtelijke politie te verplichten de ondervraagde personen op normale uren maaltijden te bezorgen.

De Minister antwoordde dat in een omzendbrief van 14 oktober 1952, die op de 16 februari in herinnering werd gebracht, de aandacht van de rechterlijke overheden wordt gevestigd op de noodzaak de mishandelingen van aangehouden of opgesloten door de leden van de rijkswacht of de politie krachtdadig te beteugelen.

Aan de rechterlijke overheden werd geen enkele onderrichting gezonden in verband met de door het lid aangeraakte punten.

Het is ongetwijfeld volstrekt noodzakelijk dat de aangehouden of opgesloten personen humanaan behandeld worden en de Minister van Justitie laat nooit na bij de rechterlijke overheden tussenbeide te komen wanneer beweerd wordt dat de politie of de rijkswacht misbruik maakt van haar macht.

Het lijkt evenwel nauwelijks mogelijk de ondervragingen op strikte wijze te reglementeren.

Dergelijke reglementering zou door de rechterlijke overheden terecht als een inmenging in de uitoefening van de rechterlijke macht worden beschouwd.

Ne pourrait-on y voir aussi une atteinte portée à l'efficacité des moyens d'investigation, étant bien entendu que tout abus doit être proscrit ?

La durée d'un interrogatoire dépend de tant d'éléments qu'il est impossible de la déterminer d'avance, même approximativement.

Le moment où il peut être interrompu sans inconvénients ne peut davantage être fixé par circulaire.

Quant au changement d'interrogateurs au cours d'un même interrogatoire, il peut être justifié par diverses circonstances, telles que l'enquête particulière à laquelle chaque interrogateur s'est livré.

Ce qu'il convient certainement d'éviter, ce sont les abus. Mais cela ne peut être réglé théoriquement.

E. — La magistrature.

Les membres de la Commission ont posé diverses questions que nous pouvons classer dans une rubrique « Magistrature », ainsi :

a) La loi de cadre.

Les cadres des Cours d'appel, des Tribunaux de première instance et des Tribunaux de commerce sont provisoirement fixés par la loi du 3 avril 1953, modifiée par les lois des 25 février 1954, 10 juin 1955, 27 mai 1957 et 20 avril 1959.

Inspirés par des critères ne répondant plus à la situation réelle du moment, ces cadres devraient être revus.

Comme il a été procédé à la nomination d'un Commissaire royal à la réforme judiciaire, un projet de loi portant les cadres définitifs ne pourra être déposé avant que cette personnalité n'ait introduit son rapport, les dits cadres devant être établis conformément à la compétence des différentes juridictions.

Il ne peut être remédié à cet état de choses qu'en remplaçant les cadres provisoires annexés à la loi du 3 avril 1953 par d'autres cadres provisoires qui permettraient aux parquets et aux tribunaux de traiter avec plus de facilité le nombre croissant d'affaires.

Les services du département ont dès lors élaboré un projet de cadre basé sur le rapport du 26 octobre 1956 de la Commission des avocats généraux et, en outre, sur les récentes données statistiques relatives aux années 1956, 1957 et 1958.

Ce projet de cadre prévoit, comparativement au cadre de 1953, une augmentation de 94 magistrats, à savoir 22 magistrats supplémentaires près les cours d'appel et 72 près les tribunaux de première instance. Cette augmentation du nombre de magistrats conformément au projet de l'administration, aurait une incidence budgétaire d'environ 24 millions.

Avant d'être déposé au parlement, sous la forme d'un projet de loi, le cadre ainsi élaboré a été communiqué dans le courant du mois d'août 1959, aux autorités judiciaires. Celles-ci ne s'accommodent cependant pas de la proposition et proposent un cadre qui, comparé à celui de 1953, entraînerait une augmentation de 138 unités à savoir 40 magistrats supplémentaires en appel et 98 en première instance.

Ce projet aurait une répercussion budgétaire d'environ 36 millions.

Les différents points de vue sont actuellement confrontés.

Zou men er eveneens geen inbreuk op de doeltreffendheid van de navorsingsmiddelen kunnen in zien, met dien verstande natuurlijk dat ieder misbruik moet worden geweerd ?

De duur van een ondervraging is afhankelijk van zoveel elementen, dat hij onmogelijk, zelfs bij benadering, kan bepaald worden.

Het ogenblik waarop de ondervraging zonder bezwaar kan onderbroken worden, kan evenmin in een omzendbrief worden bepaald.

De verandering van ondervrager tijdens een zelfde ondervraging kan door diverse omstandigheden gerechtvaardigd zijn, bijvoorbeeld door het bijzondere onderzoek dat iedere ondervrager heeft gedaan.

Zeker is dat misbruiken dienen vermeden te worden. Dit kan evenwel niet op theoretische wijze geregeld worden.

E. — Magistratuur.

Le leden van de Commissie hebben verschillende vragen gesteld, die wij kunnen rangschikken onder een rubriek « Magistratuur ».

a) De kaderwet.

De kaders van de Hoven van beroep, de rechtbanken van eerste aanleg en de rechtbanken van koophandel werden voorlopig vastgesteld door de wet van 3 april 1953, gewijzigd bij de wetten van 25 februari 1954, 10 juni 1955, 27 mei 1957 en 20 april 1959.

Deze kaders dragen de stempel van criteria die niet meer beantwoorden aan de werkelijke toestand van het ogenblik, en zouden moeten herzien worden.

Daar een Koninklijke Commissaris voor de rechterlijke hervorming werd aangesteld, zal een wetsontwerp tot vaststelling van de definitieve kaders pas kunnen ingediend worden nadat bedoeld persoon met zijn verslag klaar zal zijn; deze kaders moeten overeenkomstig de bevoegdheid van de verschillende rechtsmachten vastgesteld worden.

Deze toestand kan slechts verholpen worden door de bij de wet van 3 april 1953 gevoegde voorlopige kaders te vervangen door andere voorlopige kaders, die de parketten en de rechtbanken in staat moeten stellen het toeneemend aantal zaken gemakkelijker te behandelen.

De diensten van het departement hebben dan ook een wetsontwerp klaargemaakt, dat is gebaseerd op het verslag van 26 oktober 1956 van de Commissie der advocaten-generaal, en bovendien op de recente statistische gegevens betreffende de jaren 1956, 1957 en 1958.

Vergeleken met het kader van 1953, voorziet het kaderontwerp in een vermeerdering met 94 magistraten, namelijk 22 bijgevoegde rechters bij de Hoven van beroep en 72 bij de rechtbanken van eerste aanleg. De budgettaire weerslag van deze verhoging van het aantal magistraten, overeenkomstig het ontwerp van het Bestuur, zou ongeveer 24 miljoen bedragen.

Alvorens bij het Parlement in de vorm van een wetsontwerp te worden ingediend, werd aldus voorbereid kader in de loop van de maand augustus 1959 medegedeeld aan de rechterlijke overheden. Deze laatsten nemen evenwel geen vrede met het voorstel en stellen een kader voor dat, ten opgerichte van dit van 1953, zou neerkomen op een vermeerdering met 138 eenheden, met name 40 toegevoegde rechters voor de Hoven van beroep en 98 voor de rechtbanken van eerste aanleg.

Dit ontwerp zou een weerslag van ongeveer 36 miljoen op de begroting hebben.

Op dit ogenblik worden de verschillende standpunten met elkaar vergeleken.

b) *Lenteur dans la procédure de nomination.*

A un membre qui regrettait que certaines nominations soient longtemps retardées, (principalement dans les cas où des présentations par la Cour d'Appel ou le Conseil Provincial sont indispensables), le Ministre a répondu comme suit :

1) La loi du 21 mars 1955 impose la publication au Moniteur Belge des vacances des places de Juge de paix, de juge au Tribunal de Première Instance, de substitut du Procureur du Roi, de substitut de l'Auditeur Militaire. Il ne peut être pourvu à la vacance que 15 jours après la date de cette publication.

2) Lorsqu'il s'agit d'une place de Juge de Paix visée par la loi du 20 juillet 1926 de surséance à certaines nominations judiciaires, il y a lieu de noter qu'en plus des formalités décrites ci-dessus, il y a obligation de faire application des dispositions de l'arrêté-loi du 20 septembre 1945 sur l'organisation et le service des justices de paix. Pour satisfaire à ces dispositions, il convient de recueillir les avis du premier président de la Cour d'Appel et du procureur général près cette Cour, avant de décider s'il sera pourvu à la vacance.

3) Dans tous les cas, les autorités judiciaires sont priées de donner leur avis sur chaque candidat en particulier, et ceci prend souvent un temps considérable.

Comme d'autre part aucun délai n'est fixé pour introduire une candidature, il en résulte qu'il s'écoule parfois un laps de temps assez long avant que les dossiers ne soient complets.

4) La nomination de la plupart des autres magistrats se fait sur présentation de candidats par les corps constitués dont le conseil provincial est le plus souvent appelé à intervenir — (nomination des conseillers des cours d'Appel, des présidents et vice-présidents des tribunaux de Première Instance).

En général, les vacances ont lieu en dehors des sessions ordinaires des conseils provinciaux et il a été constaté qu'il fallait attendre que leur ordre du jour puisse être étoffé avant qu'ils ne soient convoqués en session extraordinaire.

5) Il y a lieu d'ajouter que 15 jours avant la nomination, les présentations doivent être rendues publiques par leur insertion dans le Moniteur.

c) *L'instruction judiciaire et le Fisc.*

Un membre a demandé qu'il soit mis fin à la communication à l'administration fiscale de certains dossiers répressifs au cours de l'instruction judiciaire. Ces communications ont pour but de permettre au fisc de rechercher des renseignements sur des infractions commises en matière fiscale par les intéressés.

Cependant, il est regrettable que ces communications se fassent à un moment où le secret de l'instruction empêche l'inculpé de prendre connaissance de son dossier, en sorte que sa défense est paralysée.

Le Ministre a répondu dans les termes suivants :

La question a été examinée par les services du Département. Ils estiment que la pratique consistant à communiquer, même en cours d'instruction, un dossier judiciaire à

b) *Traagheid van de benoemingsprocedure.*

Aan een lid dat betreurde dat sommige benoemingen met grote vertraging geschieden (hoofdzakelijk in de gevallen waarin het Hof van beroep of de Provinciale Raad voordrachten moet doen), heeft de Minister volgend antwoord gegeven :

1) De wet van 21 maart 1955 bepaalt dat de openstaande plaatsen van vrederechter, van rechter bij de rechtbank van eerste aanleg, van substituit van de Procureur des Konings en van substituit van de Krijgsauditeur in het Belgisch Staatsblad moeten bekendgemaakt worden. In de vacature kan enkel 15 dagen na de datum van deze bekendmaking worden voorzien.

2) Wanneer het gaat om een plaats van vrederechter bedoeld in de wet van 20 juli 1926 tot opschorsing van sommige rechterlijke benoemingen, dienen, naast de hierboven beschreven formaliteiten, de bepalingen van de besluitwet van 20 september 1945 op de inrichting en de dienst van de vrederechten te worden toegepast. Om te voldoen aan deze bepalingen dient het advies van de Voorzitter van het Hof van beroep en van de procureur-generaal bij dit Hof te worden ingewonnen, alvorens mag beslist worden dat in de vacature zal worden voorzien.

3) In alle gevallen worden de rechterlijke overheden verzocht hun mening over elk kandidaat in het bijzonder mede te delen, wat dikwijls veel tijd in beslag neemt.

Daar anderzijds geen enkele termijn is vastgesteld voor de indiening van een kandidatuur, kan het gebeuren dat het vrij lang duurt vooraleer de dossiers volledig zijn.

De benoeming van de andere rechters gebeurt op de voordracht van kandidaten door gestelde lichamen, onder welke de provinciale raad het meest moet tussenbeide komen (benoeming van de raadsheren van de Hoven van beroep, van de voorzitters en de ondervoorzitters van de rechtbanken van eerste aanleg).

Doorgaans doen de vacatures zich voor buiten de gewone vergaderingen van de provinciale raden en er werd vastgesteld dat op hun agenda genoeg punten moeten voorkomen alvorens ze in buitengewone vergadering bijeengevoerd worden.

5) Hieraan dient nog te worden toegevoegd dat, 15 dagen voor de benoeming, de voordrachten openbaar moeten worden gemaakt door hun bekendmaking in het Staatsblad.

c) *Het gerechtelijk onderzoek en de Fiscus.*

Een lid heeft gevraagd dat een einde zou worden gemaakt aan de mededeling van sommige betuigelende dossiers aan het Bestuur der Belastingen tijdens het gerechtelijk onderzoek. Doel van deze mededelingen is, het de fiscus mogelijk te maken inlichtingen in te winnen over de inbreuken inzake fiscaliteit die door de betrokkenen werden gepleegd.

Het moet evenwel betreurd worden dat deze mededelingen geschieden op een ogenblik dat het geheim van het onderzoek de verdachte belet kennis te nemen van zijn dossier, zodat de verdediging wordt verlamd.

De Minister heeft geantwoord in volgende bewoordingen :

Het vraagstuk werd door de diensten van het Departement onderzocht. Zij zijn van oordeel dat de mededeling, zelfs tijdens het onderzoek, van een gerechtelijk dossier aan

l'Administration des Finances, afin de lui permettre d'y puiser des éléments pour établir une taxation, est parfaitement légale.

Elle s'appuie sur l'article 57bis de l'arrêté des Secrétaires Généraux du 31 juillet 1943 portant coordination des lois relatives aux impôts sur les revenus qui prévoit expressément l'hypothèse, sous réserve toutefois de l'autorisation du Procureur Général ou de l'Auditeur Général conformément à l'article 125 du Tarif criminel.

Cette disposition qui constitue l'article 1er de la loi du 28 juillet 1938, a pour but de mettre à la disposition des administrations fiscales dans l'accomplissement de leur mission tous les renseignements que les Services de l'Etat, des provinces et des communes détiennent.

Il paraît difficile dès lors de prendre des mesures, si ce n'est par une modification législative qui relèverait alors du Ministre des Finances, afin d'éviter cette pratique.

D'autre part, une circulaire qui inviterait les Procureurs généraux à se montrer restrictifs dans les autorisations qu'ils sont amenés à donner en cette matière, paraîtrait inopportune, car elle s'immiscerait dans l'exercice d'une prérogative qui est expressément réservée à ces Hauts Magistrats.

Il en serait toutefois autrement si les abus étaient signalés au Ministre : il interviendrait immédiatement.

d) *Délégation de Substituts de l'Auditeur Militaire.*

Un membre s'est inquiété de voir nommer des Substituts de l'Auditeur Militaire qui, peu de temps après, sont délégués auprès d'un Parquet du Procureur du Roi.

Le Ministre a fait la mise au point suivante :

La nécessité de désigner des Substituts de l'Auditeur Militaire est le résultat des difficultés qui se sont fait jour dans certains Parquets civils. En effet, le cadre actuel, qui, en vertu de la loi, ne pouvait être dépassé, a mis certains de ces Parquets devant des difficultés inextricables. Le travail des parquets augmente chaque année dans des proportions inquiétantes. Dans certains parquets, cette situation allait avoir pour effet que le cours normal de la justice aurait été dérangé si des mesures n'avaient été prises pour mettre fin à cette situation alarmante.

Ses prédécesseurs et lui-même ont été amenés à désigner des Substituts de l'Auditeur Militaire et de les déléguer, afin de parer au plus pressé, auprès des Parquets des Procureurs du Roi.

Le Ministre admet que cette solution n'est pas normale mais, que fallait-il faire ? Vous conviendrez qu'un nouveau cadre de la magistrature ne peut être mis sur pied à la légère et que toutes les autorités compétentes doivent être consultées. Une consultation de ce genre a eu lieu, dernièrement encore, le 9 mai 1960, sous la présidence du Ministre. Les difficultés qui se présentent ne sont pas à sous-estimer.

On peut pourtant vous assurer que ces nominations suivies de délégation, ont été extrêmement rares dans leur ensemble. Ce genre de nomination n'a été fait qu'aux endroits où le besoin était le plus urgent.

Cette situation ne peut pourtant pas être prolongée indéfiniment et le Ministre espère pouvoir soumettre au Conseil de Cabinet un nouveau projet de cadre dans un avenir très rapproché.

het Bestuur der Belastingen, om dit laatste in staat te stellen hierin de gegevens voor de vaststelling van een aanslag te vinden, volkomen wettelijk is.

Deze praktijk berust op artikel 57bis van het besluit van de Secretarissen-generaal van 31 juli 1943 tot coördinatie van de wetten betreffende de inkomstenbelastingen, waarin deze mogelijkheid uitdrukkelijk is voorzien, mits evenwel een toelating door de Procureur-generaal of de Auditeur-generaal wordt gegeven overeenkomstig artikel 125 van het tarief in strafzaken.

Doel van deze bepaling, die artikel 1 van de wet van 28 juli 1938 vormt, is alle inlichtingen, die in het bezit zijn van de Rijks-, provincie en gemeentelijke diensten, ter beschikking van de fiscale besturen te stellen voor de uitvoering van hun opdracht.

Het lijkt dan ook moeilijk maatregelen te nemen om een einde te maken aan deze praktijk, hetzij dan dat door de Minister van Financiën een wijziging in de wet zou worden voorgesteld.

Een omzendbrief, waarbij de Procureurs-generaal zouden verzocht worden zich beperkend te tonen inzake toekenning van machtigingen ter zake, lijkt hem anderzijds ongevenst, want zulks zou een inmenging beteken in de uitoefening van een recht dat uitdrukkelijk aan deze hoge magistraten is voorbehouden.

De kwestie zou evenwel een ander uitzicht krijgen indien de Minister attent werd gemaakt op misbruiken : alsdan zou hij onmiddellijk ingrijpen.

d) *Delegatie van Substituten van de Krijgsauditeur.*

Een lid verklaart ongerust te zijn over het feit, dat Substituten van de Krijgsauditeur worden benoemd, die korte tijd nadien bij een Parket van de Procureur des Konings worden gedelegeerd.

De Minister heeft de volgende toelichting verstrekt :

De noodzaak van de aanwijzing van Substituten van de Krijgsauditeur vloeit voort uit de moeilijkheden die zich in sommige burgerlijke Parketten voordoen. Het huidige kader, dat krachtens de wet niet mocht overschreden worden, heeft sommige van deze Parketten inderdaad voor onontwarbare moeilijkheden geplaatst. Het werk van de parketten neemt ieder jaar op onrustwekkende wijze toe. In sommige parketten dreigde deze toestand het normale verloop van de justitie in de war te sturen indien geen maatregelen werden getroffen om een einde te maken aan deze onrustwerkende stand van zaken.

Zijn voorgangers en hijzelf zagen zich ertoe genoopt Substituten van de Krijgsauditeur aan te wijzen en ze ter beschikking te stellen van de Parketten van de Procureurs des Konings om in de meeste dringende behoeften te voorzien.

De Minister geeft toe dat deze oplossing niet normaal is, maar wat diende er gedaan te worden ? U zult begrijpen dat een nieuw kader van de magistratuur niet zomaar kan uitgewerkt worden en dat alle bevoegde autoriteiten moeten geraadpleegd worden. Een raadpleging van die aard heeft onlangs nog, namelijk op 9 mei 1960, plaats gehad onder het voorzitterschap van de Minister. De moeilijkheden waarmede dient afgerekend te worden, mogen niet onderschat worden.

Nochtans kan de verzekering worden gegeven dat deze benoemingen gevolgd door een delegatie, over het geheel beschouwd, beperkt zijn gebleven tot enkele zeldzame gevallen. Men heeft er slechts zijn toevlucht toe genomen voor plaatsen waar de behoeften het meest dringend waren. Deze toestand kan evenwel niet steeds blijven voortduren en de Minister hoopt zeer binnenkort een nieuw ontwerp van kader aan de Kabinetsraad te kunnen voorleggen.

e) *Les Juges Suppléants.*

Tandis que deux membres émirent le regret que, dans certains Tribunaux, on ne fait jamais, ou presque jamais, appel au concours des Juges Suppléants, d'autres membres signalèrent qu'au contraire, dans d'autres Tribunaux, les suppléants étaient réellement surchargés de travail. Un membre signala qu'au Tribunal de Première Instance de Liège, des Avocats-Juges suppléants siègent régulièrement en qualité de Substituts du Procureur du Roi.

Enfin, certains regrettèrent que les Juges suppléants ne soient jamais invités à prendre part aux assemblées du Tribunal lorsque, par exemple, celui-ci se réunit pour décider de la répartition du travail et de la fixation du rôle.

Le Ministre a prescrit une enquête au sujet de ces questions, car il souhaite pouvoir déceler les abus éventuels. Cette enquête se poursuit et le dossier n'est pas encore complet, de telle sorte qu'il n'est pas possible à l'heure actuelle de tirer des conclusions.

Cependant le Ministre peut déclarer dès à présent qu'il est absolument normal que les juges suppléants ne soient pas convoqués aux réunions du Tribunal, puisqu'ils ne font pas partie de celui-ci.

f) *Encombrement des rôles.*

Un membre s'est plaint de l'encombrement du rôle du Tribunal de Première Instance de Malines, où, au mois de mars, des causes sont déjà renvoyées en octobre.

Un autre membre a fait les mêmes réflexions concernant la troisième Chambre de la Cour d'Appel de Bruxelles, en émettant le regret que le dessaisissement au profit d'autres chambres y soit refusé.

L'enquête à laquelle le Ministre a fait procéder permet d'apporter les renseignements suivants :

Tribunal de Première Instance de Malines.

— En matière correctionnelle, si la situation n'est plus aussi satisfaisante qu'au cours des dernières années, on ne peut cependant parler d'un arriéré considérable, car le Parquet use largement de la contraventionnalisation et des transactions.

— En matière civile et commerciale, il existe effectivement un arriéré dû au nombre insuffisant de magistrats et à une absence de longue durée pour cause de maladie.

Il est exact qu'actuellement des affaires sont déjà remises au mois de novembre et même de décembre.

M. le Premier Président de la Cour d'Appel a été prié d'envisager avec M. le Président les mesures à prendre pour pallier à cette situation.

Troisième Chambre de la Cour d'Appel de Bruxelles.

Les causes du retard se révèlent multiples :

- 1) 2 sièges sont restés vacants près d'un an.
- 2) Augmentation de 257 unités des affaires portées au rôle spécial de cette chambre.
- 3) Impossibilité de liquider plus de cinq affaires par audience.
- 4) Obligation de devoir remettre nombre d'affaires dites en état d'être plaidées et qui ne l'étaient pas le jour de l'audience.

c) *Plaatsvervangende rechters.*

Twee leden spraken er hun spijt over uit dat sommige rechtbanken nooit, of bijna nooit, een beroep doen op de medewerking van plaatsvervangende rechters; andere leden wezen er daarentegen op dat in andere rechtbanken de plaatsvervangers werkelijk met werk overbelast zijn. Een lid wees erop dat in de rechtbank van eerste aanleg te Luik regelmatig advocaten-plaatsvervangende rechters zeten in hoedanigheid van substituten van de Procureur des Konings.

Ten slotte betreurden sommige leden dat de plaatsvervangende rechters nooit uitgenodigd worden op de vergadering van de rechtbank, wanneer bijvoorbeeld beslist wordt over de verdeling van het werk en over de vaststelling van de rol.

De Minister heeft een onderzoek over deze kwesties voorgeschreven, in de hoop aldus gebeurlijke misbruiken aan het licht te brengen. Dit onderzoek wordt voortgezet en het dossier is nog niet volledig, zodat thans nog geen gevolgtrekkingen kunnen gemaakt worden.

De Minister kan evenwel nu reeds verklaren dat het volstrekt normaal is dat de toegevoegde rechters niet voor de vergaderingen van de rechtbank opgeroepen worden, vermits zij er geen deel van uitmaken.

f) *Overbelasting van de rollen.*

Een lid heeft zich beklagd over de overbelasting van de rol van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Mechelen, waar in maart reeds zaken tot de maand oktober werden verdaagd.

Een ander lid maakte dezelfde opmerkingen ten aanzien van de derde Kamer van het Hof van beroep te Brussel en drukte er zijn spijt over uit dat de onttrekking ten voordele van andere Kamers er wordt geweigerd.

Het onderzoek dat de Minister heeft doen instellen, maakt het mogelijk volgende inlichtingen te verstrekken :

Rechtbank van Eerste Aanleg te Mechelen.

— Alhoewel de toestand voor de correctionele zaken niet meer even bevredigend is als tijdens de laatste jaren, kan men nochtans niet van een aanzienlijke achterstand gewagen daar het Parket veel gebruik maakt van de verwijzing naar een politierechtbank en de minnelijke schikking.

— Voor de burgerlijke zaken en de zaken van koop-handel is er inderdaad een achterstand, die te wijten is aan het ontoereikend aantal rechters en aan een afwezigheid van lange duur wegens ziekte.

Het is juist dat, op dit ogenblik, reeds zaken werden verschoven naar november en zelfs december.

De heer Eerste Voorzitter van het Hof van beroep werd verzocht, samen met de Voorzitter te onderzoeken welke maatregelen dienen getroffen te worden om deze toestand te verhelpen.

Derde Kamer van het Hof van beroep te Brussel.

De oorzaken van de vertraging zijn menigvuldig :

- 1) 2 zetels zijn bijna een jaar lang onbezet gebleven.
- 2) Er werden 257 zaken meer op de bijzondere rol van deze kamer gebracht.
- 3) Het is niet mogelijk meer dan vijf zaken per zitting af te handelen.
- 4) Men is verplicht geweest een aantal zogezegd bepleitbare zaken uit te stellen omdat ze het op de dag van de terechtzitting niet bleken te zijn.

S'il n'y a pas eu plus de dessaisissements, c'est parce que les demandes de cet ordre n'ont pas été adressées au premier président qui est seul compétent pour en décider. Pour expliquer que la situation ne s'est pas encore améliorée, il faut se rappeler d'une part que les affaires du Bois du Cazier et des machines à tricoter ont nécessité de nombreux devoirs, et, d'autre part, que deux magistrats sont gravement malades depuis 6 mois.

Néanmoins, des mesures ont été prises pour que les affaires les plus urgentes puissent être plaidées sans retard.

g) *Nomination au Parquet Général de Magistrats hennuyers.*

Comme l'année dernière, un Membre de la Commission a déploré que, depuis 1884, aucun Membre de l'un des Parquets du Hainaut n'ait été nommé au Parquet Général à Bruxelles. Le Ministre de la Justice a fait alors la déclaration suivante :

« J'ai été amené à proposer à Sa Majesté la désignation d'un juge auprès du tribunal de 1re instance de Charleroi comme Substitut du Procureur Général.

» A mon étonnement cette désignation a fait l'objet de critiques au Sénat.

» La raison en serait que l'intéressé n'aurait jamais siégé au Tribunal de Charleroi.

» Je tiens toutefois à faire observer que le magistrat précité est né en Hainaut et y était domicilié et habitait une commune sub-urbaine de Charleroi. Il est resté domicilié dans cette commune jusqu'au moment où il a été nommé Substitut du Procureur Général.

» Mais il y a plus. L'intéressé a bénéficié d'une première candidature du Conseil provincial du Hainaut pour une place vacante à la Cour d'appel.

» En critiquant sa nomination comme hennuyer, les honorables Sénateurs critiquent la présentation faite par le Conseil provincial du Hainaut qui, selon eux, aurait présenté quelqu'un n'étant pas considéré comme hennuyer.

» Les Sénateurs ont aussi ajouté que le magistrat en question était juge et qu'ils visaient la désignation d'un magistrat du parquet de 1re instance.

» Je n'ai pas pu comprendre leur intervention dans ce sens et je regrette infiniment que la nomination n'ait pas pu être favorablement accueillie par le Hainaut.

» Je répète donc ce que j'ai dit l'année dernière : que dans la mesure où des présentations à des places vacantes devraient être faites à brève échéance, je ne manquerai pas d'examiner une nouvelle fois la possibilité de donner satisfaction au Hainaut plus particulièrement. »

h) *Contrôle des élections congolaises.*

Un membre a demandé que le rapport comporte la liste des Magistrats désignés pour présider les Commissions de contrôle, lors des élections congolaises.

Il exprima sa crainte que ces désignations désorganisent les juridictions dont relèvent ces Magistrats, alors que les rôles sont surchargés dans de nombreux tribunaux.

Indien er niet meer onttrekkingen zijn geweest, dient de oorzaak hiervan te worden gezocht in het feit dat de verzoeken van die aard niet werden gericht tot de eerste voorzitter, die uitsluitend bevoegd is om hierover te beslissen. Bij de beoordeling van de vraag waarom nog geen verbetering in de toestand is ingetreden, mag men niet uit het oog verliezen dat, enerzijds, de zaken van de Bois du Cazier en van de breimachines vele verrichtingen noodzakelijk hebben gemaakt, en dat anderzijds, twee rechters sedert zes maanden ernstig ziek zijn.

Niettemin werden maatregelen getroffen opdat de meest dringende zaken onverwijld zouden kunnen bepleit worden.

g) *Benoeming van magistraten uit Henegouwen bij het Parket-Generaal.*

Zoals vorig jaar betreunde een lid van de Commissie dat, sedert 1884, geen enkel lid van de Parketten van Henegouwen werd benoemd bij het Parket-Generaal te Brussel. De Minister van Justitie heeft toen volgende verklaring afgelegd :

« Ik heb aan Zijne Majesteit de aanwijzing van een rechter bij de Rechtbank van Eerste Aanleg te Charleroi als Substituut van de Procureur-Generaal voorgesteld.

» Tot mijn verwondering heeft deze aanwijzing in de Senaat kritiek uitgelokt.

» De reden hiervoor zou zijn dat de betrokken rechter nooit zou gezeteld hebben in de Rechtbank van Charleroi.

» Ik wil er nochtans op wijzen dat voornoemde rechter geboren is in Henegouwen, er woonachtig was en een randgemeente van Charleroi bewoonde. Hij bleef deze gemeente bewonen tot op het ogenblik dat hij benoemd werd tot Substituut van de Procureur-Generaal.

» Dit is echter niet alles. Betrokkene werd voorgedragen als eerste kandidaat van de Provincieraad van Henegouwen voor een openstaande plaats bij het Hof van beroep.

» Door het hekelen van zijn benoeming als Henegouwer, hekelen de achtbare Senatoren de voordracht gedaan door de Provincieraad van Henegouwen die, volgens hen, iemand zou voorgesteld hebben, die niet als Henegouwer werd beschouwd.

» De Senatoren hebben er ook aan toegevoegd dat de betrokken magistraat een Rechter was en dat zij de aanduiding op het oog hadden van een magistraat van het Parket van Eerste Aanleg.

» Ik heb hun tussenkomst in die zin met kunnen begrijpen en ik betreur ten zeerste dat de benoeming in Henegouwen geen gunstiger weerklank heeft gevonden.

» Ik herhaal dus wat ik vorig jaar heb gezegd : indien in de nabije toekomst voordrachten voor openstaande plaatsen mochten dienen gedaan, zal ik niet nalaten op nieuw de mogelijkheid te onderzoeken om meer in het bijzonder aan Henegouwen voldoening te schenken. »

h) *Toezicht op de Congolese verkiezingen*

Een lid heeft gevraagd dat in het verslag de lijst zou worden opgenomen van de rechters, die werden aangewezen om tijdens de Congolese verkiezingen het voorzitterschap van de Commissies van toezicht waar te nemen.

Hij gaf uiting aan de vrees dat deze aanwijzingen de rechtsmachten waartoe deze rechters behoren, zullen ontwrichten, dan wanneer de rollen in talrijke rechtbanken reeds overbelast zijn.

Le Ministre le rassura en lui affirmant que cette préoccupation avait été aussi la sienne, et que des rapports précis avaient été demandés aux chefs de corps.

Voici, d'autre part, la liste demandée :

Ressort de la Cour d'Appel de Bruxelles :

1. M. Mahaux (Conseiller).
2. M. Bondue (Avocat-Général).
3. M. Dierckx de Casterle (Premier Substitut du Procureur du Roi de Bruxelles).
4. M. Peereboom (Premier Substitut du Procureur du Roi de Bruxelles).
5. M. Van Laethem (Premier Substitut du Procureur du Roi de Bruxelles).
6. M. Gepts (Juge à Anvers).
7. M. Grondel (Juge à Bruxelles).
8. M. Van Ackere (Juge à Bruxelles).
9. M. Pottier (Substitut du Procureur du Roi de Tournai).
10. M. Van Hecke (Juge à Anvers).

Ressort de la Cour d'Appel de Gand :

11. M. De Vreese (Conseiller).
12. M. Colpaert (Substitut-Procureur Général).
13. M. Verhegge (Substitut-Procureur Général).
14. M. Soenen (Vice-Président Bruges).
15. M. Soetens (Vice-Président Oudenaarde).
16. M. Struye de Swielande (Vice-Président Gand).
17. M. Maes (Juge à Gand).
18. M. Verheuge (Substitut du Procureur du Roi de Gand).

Ressort de la Cour d'Appel de Liège :

19. M. Vivier (Conseiller).
20. M. Pety de Thozee (Substitut du Procureur Général).
21. M. Desert (Vice-Président Huy).
22. M. Kleinermann de Lance (Juge à Liège).
23. M. Melot (Juge à Namur).
24. M. Viatour (Juge à Liège).
25. M. Bacquelaine (Substitut du Procureur du Roi de Liège).

Juridiction militaire :

26. M. Krijn (Substitut de l'Auditeur militaire).

F. — Police Judiciaire.

a) Un Commissaire a considéré qu'il est regrettable de voir les services administratifs de la Police Judiciaire être incorporés, sinon « noyés », dans les services généraux du Département, depuis 1948. Précédemment ils étaient rattachés à ceux de la Sûreté publique, avec l'identification judiciaire et le casier judiciaire. Cette solution, estime l'honorable membre, était beaucoup plus rationnelle et offrait l'incontestable avantage de grouper des services similaires ou interdépendants.

Le Ministre de la Justice répondit qu'en effet le service du personnel de la P. J. fait partie de la direction « Personnel; Affaires Générales des Services généraux ».

La partie « Matériel » des services relève également des services généraux, mais de la Direction « Bâtiments et Matériel ».

De Minister stelde hem gerust en gaf hem de verzekering dat deze bezorgdheid ook de zijne geweest is; ook dat nauwkeurige verslagen werden gevraagd aan de korpsoversten.

Ziehier anderzijds de gevraagde lijst :

Gebied van het Hof van beroep te Brussel :

1. De heer Mahaux (Raadsheer).
2. De heer Bondue (Advocaat-generaal).
3. De heer Dierckx de Casterle (Eerste substituut-procureur des Konings te Brussel).
4. De heer Peereboom (Eerste substituut-procureur des Konings te Brussel).
5. De heer Van Laethem (Eerste substituut-procureur des Konings te Brussel).
6. De heer Gepts (Rechter te Antwerpen).
7. De heer Grondel (Rechter te Brussel).
8. De heer Van Ackere (Rechter te Brussel).
9. De heer Pottier (Substituut-procureur des Konings te Doornik).
10. De heer Van Hecke (Rechter te Antwerpen).

Gebied van het Hof van beroep te Gent :

11. De heer De Vreese (Raadsheer).
12. De heer Colpaert (Substituut-Procureur-generaal).
13. De heer Verhegge (Substituut-Procureur-generaal).
14. De heer Soenen (Ondervoorzitter Brugge).
15. De heer Soetens (Ondervoorzitter Oudenaarde).
16. De heer Struye de Swielande (Ondervoorzitter Gent).
17. De heer Maes (Rechter te Gent).
18. De heer Verheuge (Substituut-Procureur des Konings te Gent).

Gebied van het Hof van beroep te Luik :

19. De heer Vivier (Raadsheer).
20. De heer Pety de Thozee (Substituut-Procureur-generaal).
21. De heer Desert (Ondervoorzitter Hoei).
22. De heer Kleinermann de Lance (Rechter te Luik).
23. De heer Melot (Rechter te Namen).
24. De heer Viatour (Rechter te Luik).
25. De heer Bacquelaine (Substituut-Procureur des Konings te Luik).

Militaire Rechtsmacht :

26. De heer Krijn (Substituut-Auditeur-generaal).

F. — Gerechtelijke Politie.

a) Een lid achtte het betreutswaardig dat de administratieve diensten van de Gerechtelijke Politie sedert 1948 in de algemene diensten van het Departement opgenomen, zoniet « verdronken » zijn. Tevoren waren zij, samen met de Gerechtelijke identificatie en het Strafreger, gevoegd bij de diensten van de Openbare veiligheid. Naar het oordeel van het lid was deze oplossing veel rationeler en bood ze het onmiskenbaar voordeel gelijksoortige of onderling verbonden diensten te groeperen.

In zijn antwoord bevestigde de Minister dat de persoonsdienst van de G. P. deel uitmaakt van de directie « Personeel; Algemene Zaken van de algemene Diensten ».

Het gedeelte « Materieel » hangt eveneens af van de algemene diensten, maar dan van de Directie « Gebouwen en Materieel ».

Sans être hostile à donner une plus grande autonomie à ce corps de police, le Ministre croit cependant qu'il n'a rien à perdre à faire partie des Services Généraux du Département.

Toutefois, le Ministre a accepté de communiquer au rapporteur une note qui ne constitue qu'une étude faite au Département et au sujet de laquelle les services intéressés n'ont pas encore fait connaître leur opinion.

Ce document de travail est ainsi rédigé :

« La police judiciaire, créée par la loi du 7 avril 1919, est un Corps de Police placé sous la haute autorité des Procureurs Généraux et sous la surveillance des Procureurs du Roi.

» Il appartient au Ministre de la Justice de mettre à la disposition de ces magistrats les officiers et agents judiciaires chargés de rechercher les auteurs de crimes et délits et de mettre ceux-ci à la disposition des magistrats chargés de les punir.

» Le recrutement et la gestion administrative de ce corps, qui jouit d'ailleurs d'un statut administratif et syndical spécial est du domaine du Ministre de la Justice. Celui-ci est également chargé de l'équipement, de la formation du personnel (Ecole de Criminologie et de Police scientifique). Il doit en outre veiller à l'équipement des laboratoires de police technique et aux moyens de transport.

» Le service de la Police Judiciaire a, depuis 1919, été attaché à la Sûreté Publique jusqu'en 1948, date à laquelle il fut transféré aux services généraux.

» Il serait hautement souhaitable de rétablir au Ministère de la Justice une administration autonome qui réunirait dans ses attributions les questions de personnel et de matériel des divers services ayant une affinité d'objets tels que la police judiciaire, l'identification judiciaire et l'Ecole de Criminologie, qui sont actuellement noyés dans les « Services Généraux », alors qu'ils sont des services spéciaux.

» Ces services ne sont d'ailleurs pas moins importants que l'Office de la Protection de l'Enfance et devraient comme lui, disposer d'un bureau d'études et d'un service administratif, nécessaires pour en assurer le fonctionnement rationnel, le développement indispensable pour pouvoir soutenir, à la tête du progrès, la lutte contre la criminalité au moyen de matériel et de méthodes modernes.

» De tous les pays limitrophes, il n'y a que la Belgique qui ne dispose pas d'une direction adéquate et indépendante de la Police Judiciaire.

» Le cadre de ce service devrait regrouper tous les fonctionnaires et agents, qui ont été éparpillés dans les différents services du Département, selon le plan suivant :

*Administration de la police judiciaire.
(avant-projet).*

Directeur d'Administration	1
Sténodactylographe-secrétaire	1

Contentieux et études :

Secrétaire d'administration	1
Rédacteur	1

Zonder tegenstander te zijn van het verlenen van een grotere autonomie aan dit politiekorps, meent de Minister nochtans dat het niets te verliezen heeft door verder deel uit te maken van de Algemene diensten van het Departement.

De Minister heeft evenwel aanvaard aan de verslaggever een nota mede te delen, die enkel een op het Departement gedane studie behelst en ten aanzien waarvan de betrokken diensten hun zienswijze nog niet hebben doen kennen.

Dit werkdocument luidt als volgt :

« De Gerechtelijke Politie, die werd in het leven geroepen door de wet van 7 april 1919, is een politiekorps dat is geplaatst onder het hoge gezag van de Procureurs-generaal en onder het toezicht van de Procureurs des Konings.

» Het komt aan de Minister van Justitie toe, deze magistraten de beschikking te geven over de gerechtelijke officieren en agenten, die ermede belast zijn de daders van misdaden en misdrijven op te sporen en ze ter beschikking te stellen van de magistraten die ze moeten straffen.

» De aanwerving en het administratieve beheer van dit korps, dat overigens een bijzonder administratief en syndicaal statuut geniet, behoren tot de bevoegdheid van de Minister van Justitie. Deze is eveneens belast met de uitrusting, de opleiding van het personeel (School voor criminologie en criminalistiek). Hij moet daarenboven zorgen voor de uitrusting van de laboratoria der technische politie en voor de transportmiddelen.

» Van 1919 tot 1948 was de Dienst van de Gerechtelijke Politie gehecht aan de Openbare Veiligheid, doch in het laatstgenoemde jaar werd hij overheveld naar de algemene diensten.

» Het zou ten eerste wenselijk zijn bij het Ministerie van Justitie opnieuw een autonoom bestuur op te richten dat bevoegd zou zijn voor de personeels- en materieleelvraagstukken van de verschillende gespecialiseerde diensten, zoals de gerechtelijke politie, de gerechtelijke identificatie en de school voor criminologie, die een aanverwant doel hebben doch die thans als verloren zijn in de « Algemene diensten ».

» Deze diensten zijn trouwens niet minder belangrijk dan de Dienst voor Kinderbescherming. Zoals deze laatste zouden zij moeten kunnen beschikken over een studie-bureau en een administratieve dienst, die nodig zijn voor een rationele werking en voor de noodzakelijke uitbreiding, om aan de spits van de vooruitgang, de strijd tegen de misdadigheid met modern materieel en moderne methodes te kunnen voeren.

» Van al de buurlanden is België het enige dat niet beschikt over een aangepaste en onafhankelijke leiding van de gerechtelijke politie.

» In deze dienst zouden opnieuw al de ambtenaren en beambten moeten samengebracht worden, die thans over de verschillende diensten van het Departement zijn versnipperd, volgens het volgende plan :

*Bestuur van de gerechtelijke politie.
(voorontwerp).*

Directeur van Administratie	1
Stenodactylograaf-secretaresse	1

Geschillen en studiën :

Secretaris van administratie	1
Opsteller	1

Police judiciaire, Recrutement Personnel — Examens —
Ecole de Criminologie et de Police scientifique :

Directeur	1
Chef de Bureau	1
Sous-Chef de Bureau	1
Rédacteurs	2
Commis	1

Comptabilité et Matériel :

Rédacteurs	2
------------------	---

Casier et identification judiciaires :

Directeur	1
Chef de division	1

a) Casier judiciaire :

Sous-chef de bureau	2
Rédacteurs	8
Commis	14
Classeurs	5

b) Identification judiciaire :

Chefs techniciens	2
Techniciens de 1 ^{re} classe	2
Techniciens de 2 ^e classe	6
Rédacteurs	3

b) *Le cadre.*

Comme l'année précédente, des Membres de la Commission ont insisté sur la nécessité réelle et impérative d'augmenter le personnel de la P. J.

Le Ministre répondit qu'au mois de mai 1959, des propositions tendant à augmenter le cadre des officiers et agents judiciaires près les parquets de 24 officiers et de 76 agents ont été soumises à M. le Ministre, Vice-Président du Conseil de Cabinet. Cette question a été transmise au Comité du Budget qui, en sa séance du 2 décembre 1959, a décidé de reporter l'examen de ce point.

Les pourparlers continuent avec ce Ministre, Vice-Président du Conseil, pour que cette position soit revue et pour qu'enfin le Département puisse procéder à l'extension de ce personnel, ce qui est absolument indispensable.

c) *Les barêmes.*

Des propositions concernant la revalorisation des traitements des membres de la police judiciaire ont été soumises à l'approbation de l'administration générale en janvier 1960. Le Département n'est pas encore en possession de la décision réservée à ces propositions.

Le Ministre de la Justice insiste pour que cette question ne soit pas incorporée dans celle de la revalorisation générale de la fonction publique.

d) *L'âge de la pension.*

Les propositions élaborées par le Comité régulateur et par le Comité de consultation syndicale des polices judiciaires en vue de l'abaissement de la limite d'âge pour la mise à la retraite des membres de la police judiciaire ont été communiquées pour avis au Département des Finances.

Gerechtelijke politie, Aanwerving personeel — Examens —
— School voor criminologie en criminalistiek :

Directeur	1
Bureauchef	1
Onderbureauchef	1
Opstellers	2
Klerk	1

Comptabiliteit en Materieel :

Opstellers	2
------------------	---

Strafregister en gerechtelijke indentificatie :

Directeur	1
Afdelingshoofd	1

a) Strafregister :

Onderbureauchef	2
Opstellers	8
Klerken	14
Klasseerders	5

b) Gerechtelijke indentificatie :

Hoofdtechnici	2
Technici 1 ^e klasse	4
Technici 2 ^e klasse	6
Opstellers	3

b) *Kader.*

Zoals vorig jaar, hebben leden van de Commissie de nadruk gelegd op de wezenlijke en gebiedende noodzaak het aantal personeelsleden van de gerechtelijke politie te verhogen.

De Minister antwoordde dat voorstellen tot uitbreiding van het kader der officieren en gerechtelijke agenten bij de parketten met 24 officieren en 76 agenten in de loop van de maand mei 1959 werden voorgelegd aan de heer Minister, Ondervoorzitter van de Kabinetsraad. Het dossier werd overgemaakt aan het Begrotingscomité, dat in vergadering van 2 december 1959 beslist heeft het onderzoek van deze aangelegenheid te verdagen.

De besprekingen worden voortgezet met bedoelde Minister, Ondervoorzitter van de Raad, opdat dit ingenomen standpunt zou herzien worden en opdat het Departement zou kunnen overgaan tot een volstrekt noodzakelijke personeelsuitbreiding.

c) *Weddeschalen.*

Voorstellen betreffende de herwaardering van de bezoldigingen van de leden van de gerechtelijke politie werden in januari 1960 ter goedkeuring aan het Algemeen Bestuur voorgelegd. Het Departement weet nog niet welke beslissing ten aanzien van deze voorstellen getroffen werd.

De Minister van Justitie dringt erop aan dat deze kwestie geen geheel zou vormen met die betreffende de algemene herwaardering van de openbare functie.

d) *Pensioenleeftijd.*

De voorstellen, die door het Regelingscomité en het Comité voor syndicaal advies van de gerechtelijke politie werden uitgewerkt met het oog op de verlaging van de pensioenleeftijd voor de leden van de gerechtelijke politie, werden voor advies medegedeeld aan het Departement van Financiën.

Le Ministre des Finances a attiré l'attention sur le fait que les intéressés bénéficient déjà à présent d'un régime préférentiel du fait du calcul de leur pension de retraite en cinquantièmes; il lui paraît inopportun d'envisager, en faveur de ce personnel, un abaissement de la limite d'âge pour l'admission à la pension.

Le Ministre de la Justice n'a pas abandonné l'espoir de pouvoir réaliser un abaissement de la limite d'âge du personnel de la P.J., mais il estime devoir travailler par étapes. L'augmentation du personnel et l'ajustement du barème lui paraissent pour l'instant plus urgents. Toutefois la question de l'abaissement de la limite d'âge ne sera pas perdue de vue.

e) *Equipement technique.*

Certains membres ayant insisté sur la nécessité de mieux équiper techniquement et scientifiquement la P.J., à une époque où la criminalité se caractérise par son intellectualité et sa rapidité, le Ministre a fait les commentaires suivants :

1°) *Installations radio :*

La Police Judiciaire dispose de postes émetteurs et récepteurs pour les brigades mentionnées ci-après :

a) plan international : à Bruxelles;

b) plan national : à Bruges, Anvers, Gand, Hasselt, Mons, Charleroi, Namur, Liège, Arlon et Bruxelles.

En ce qui concerne le plan international, le poste émetteur-récepteur est définitivement installé depuis 1949.

Par lettre du 9 novembre 1959, M. le Commissaire Général aux délégations judiciaires a appelé l'attention du Département sur l'usure de l'émetteur du réseau radio Interpol. Une somme de 158.135 francs a été engagée fin 1959 pour l'achat d'un nouvel émetteur avec sortie symétrique.

Sur le plan national, les installations radio des brigades susdites ont été améliorées en 1958 par des téléimprimeurs, récepteurs et racks.

D'autre part, un contrat d'entretien a été conclu avec cette firme. Il prévoit une visite mensuelle de chaque station, comportant toutes les opérations d'entretien et la vérification systématique du bon fonctionnement du matériel.

Par ailleurs, une coordination par liaisons radiotéléphoniques entre la police des différentes communes et la gendarmerie est en voie de réalisation à Anvers. Le département a marqué son accord sur l'incorporation de la Police judiciaire d'Anvers à ce réseau.

Il convient de noter qu'il existe également un « réseau voitures » permettant les communications entre brigades et voitures. Les brigades de Bruxelles, Charleroi, Mons, Gand, Bruges et Anvers disposent de certains véhicules automobiles pourvus de la radio.

Actuellement, les voitures de la Police judiciaire de Bruxelles sont démunies de leurs appareils radio, ceux-ci devant être adaptés à une nouvelle longueur d'onde et aux normes imposées par la Régie des Télégraphes et Téléphones.

Quant aux brigades de Liège, Namur, Arlon et Hasselt, elles seront équipées, dès que possible, de véhicules permettant les communications par radio. En ce qui concerne spécialement la brigade de Liège, l'appareil de télécommande indispensable à la mise en service des appareils de radiocommunications avec les véhicules vient d'être acquis, et il sera incessamment procédé à l'aménagement des véhicules.

De Minister van Financiën heeft er de aandacht op gevestigd dat de betrokkenen reeds een voorkeurregeling genieten door het feit dat hun ouderdomspensioen per vijftigsten wordt berekend, en hij acht het ogenblik ongelegen om ten gunste van dit personeel een verlaging van de leeftijdsgrens voor de toelating tot het pensioen in overweging te nemen.

De Minister van Justitie heeft de hoop niet opgegeven om de leeftijdsgrens van het personeel van de G. P. te verlagen, doch hij meent dat dit in verschillende fasen moet gebeuren. De verhoging van het personeel en de aanpassing van de bezoldiging lijken hem op dit ogenblik dringender. De verlaging van de leeftijdsgrens zal evenwel niet uit het oog worden verloren.

e) *Technische uitrusting.*

Sommige leden hebben de nadruk gelegd op de noodzaak, de technische en wetenschappelijke uitrusting van de G. P. te verbeteren, nu de criminaliteit door intellectualiteit en snelheid van uitvoering wordt gekenmerkt. De Minister heeft volgende toelichtingen verstrekt :

1°) *Radio-installaties :*

De gerechtelijke politie beschikt over zend- en ontvangsttoestellen voor de hieronder opgesomde brigades :

a) internationaal vlak : te Brussel;

b) nationaal vlak : te Brugge, Antwerpen, Gent, Hasselt, Bergen, Charleroi, Namen, Luik, Aarlen en Brussel.

De zend- en ontvangpost voor de internationale verbindingen werd definitief in 1949 geïnstalleerd.

In een schrijven van 9 november 1959 heeft de Commissaris-generaal bij de gerechtelijke opdrachten het Departement attent gemaakt op de slijtage van de zendpost van het Interpol-radionet. Een som van 158.135 frank werd einde 1959 vastgelegd voor de aankoop van een nieuwe zendpost met symmetrische uitgang.

Voor de nationale verbindingen werden de radio-installaties van voornoemde brigades in 1958 verbeterd door teleprinters ontvangers en racks.

Anderzijds werd met deze firma een onderhoudscontract afgesloten. Het voorziet in een maandelijks bezoek van ieder station voor al de onderhoudsverrichtingen en de systematische controle van de goede werking van het materieel.

Overigens wordt te Antwerpen een coördinatie per radio-telefonische verbinding tussen de politie van de verschillende gemeenten en de rijkswacht tot stand gebracht. Het departement heeft zijn instemming betuigd met de opneming van de gerechtelijke politie van Antwerpen in dit net.

Er weze opgemerkt dat er eveneens een « voertuigen-net » bestaat, dat de verbindingen tussen de brigades en de voertuigen mogelijk maakt. De brigades van Brussel, Charleroi, Bergen, Gent, Brugge en Antwerpen beschikken over sommige autovoertuigen met radio aan boord.

Thans zijn de auto's van de Gerechtelijke Politie te Brussel niet voorzien van hun radioapparaten, daar deze dienden aangepast te worden aan een nieuwe golflengte en aan de normen opgelegd door de Regie van Telegraaf en Telefoon.

De brigades van Luik, Namen, Aarlen en Hasselt, deze zullen worden uitgerust met voertuigen welke radioverbindingen mogelijk maken. In het bijzonder, wat de brigade van Luik betreft, werd het apparaat voor telegeleiding, onmisbaar voor de ingebruikname van de apparaten voor radioverbindingen met de voertuigen, onlangs aangeschaft; zeer binnenkort zal worden overgegaan tot de geschiktmaking van deze voertuigen.

2°) Charroi automobile :

Le charroi automobile de la Police Judiciaire comprend actuellement 83 voitures : 77 en usage dans les brigades et 6 de réserve au Garage Central. Ces voitures ont été construites entre 1954 et 1959, à l'exclusion de 3 camionnettes datant de 1951 et 1952.

La brigade de Liège a toutefois reçu une nouvelle voiture en 1960, ce qui porte à 10 le nombre de voitures qui y sont en service.

Le département procède chaque année au remplacement des véhicules ayant parcouru plus de 100.000 km. Il en est de même en ce qui concerne les voitures dont le remplacement est à conseiller, dans l'intérêt du Trésor, en raison de leur état général.

Dans certaines brigades l'entretien technique est assuré par les chauffeurs mécaniciens; dans d'autres, il est confié au secteur privé. Les réparations importantes ont lieu au garage central du département.

3°) Laboratoires :

L'Ecole de Criminologie et de Police Scientifique, de même que les brigades d'Anvers, de Bruges, Bruxelles, Charleroi, Gand, Liège, Mons, Namur et Tournai, sont dotées d'un laboratoire.

Ces laboratoires sont en mesure de procéder aux travaux d'ordre général.

Le laboratoire de l'Ecole de Criminologie est, de loin, le mieux équipé. Il est le seul à exécuter régulièrement des travaux de précision pouvant soutenir la comparaison avec ceux confiés à des experts, en balistique, par exemple.

Les autres brigades font actuellement appel, pour certains travaux, au laboratoire de l'Ecole de Criminologie et au secteur privé.

M. le Procureur du Roi à Bruxelles avait songé à l'équipement rationnel et scientifique d'un laboratoire central disposant du personnel nécessaire, mais un examen plus approfondi de la question l'y a fait renoncer.

En effet, selon ce Magistrat, l'expert attaché à la police judiciaire sera toujours considéré comme l'expert de la partie poursuivante et, dans la quasi totalité des cas, la défense sollicitera la désignation, par le Tribunal, d'un expert qui, seul, présentera à ses yeux les garanties d'impartialité requises.

Quoi qu'il en soit, à s'en tenir aux prestations qui leur sont demandées, il est permis de dire que les laboratoires sont techniquement équipés pour y faire face. Le département s'efforce d'ailleurs d'améliorer annuellement l'équipement des laboratoires, dans la limite des crédits disponibles.

4°) Divers :

Il n'est pas sans intérêt de signaler que la brigade de Bruxelles bénéficie d'un système de cartes perforées en vue de hâter les recherches à effectuer.

D'autre part, une rogneuse destinée au service d'impression du « Bulletin Central de Signalement » a été acquise en 1960; en outre, 4 machines à écrire électriques sont commandées pour ce service.

f) Personnel technique.

A une question d'un membre, relative aux nominations à faire dans le cadre du personnel technique des labora-

2°) Autovoertuigen :

Het huidige wagenpark van de Gerechtelijke Politie bestaat uit 83 auto's : 77 in gebruik in de brigades en 6 als reserve in de centrale autobergplaats. Deze auto's werden tussen 1954 en 1959 geconstrueerd, uitgezonderd 3 lichte vrachtwagens uit de jaren 1951 en 1952.

De brigade van Luik heeft echter een nieuwe auto ontvangen in 1960, waardoor het aantal in dienst zijnde auto's op 10 wordt gebracht.

Het departement vervangt ieder jaar de voertuigen welke meer dan 100.000 km hebben afgelegd. Hetzelfde geldt voor de autovoertuigen waarvan de vervanging aan te raden is, in het belang van de Schatkist, om reden van hun algemene staat.

In sommige brigades wordt het technisch onderhoud door de autovoerders-mechanikers gedaan; in andere wordt een beroep gedaan op de particuliere sector. De belangrijke herstellingen hebben plaats in de centrale autobergplaats van het departement.

3°) Laboratoria :

De School voor criminologie en criminalistiek, evenals de brigades van Brugge, Brussel, Charleroi, Gent, Luik, Bergen, Namen en Doornik beschikken over een laboratorium.

In deze laboratoria kunnen de algemene werkzaamheden uitgevoerd worden.

Het laboratorium van de School voor criminologie is verreweg het best uitgerust. Het is het enige dat regelmatig aan precisiewerk doet, dit vergeleken kan worden met de werkzaamheden toevertrouwd aan deskundigen, bijv. in de balistiek.

Voor sommige werkzaamheden doen de andere brigades thans een beroep op het laboratorium van de School voor criminologie en op de particuliere sector.

De heer Procureur des Konings te Brussel had gedacht aan de rationele en wetenschappelijke uitrusting van een centraal laboratorium dat over het nodige personeel zou beschikken, doch na een grondiger onderzoek van het vraagstuk heeft hij hiervan afgezien.

Volgens deze Magistraat zal de deskundige verbonden aan de gerechtelijke politie inderdaad altijd als de deskundige van de aanklagende partij beschouwd worden, en in vrijwel alle gevallen zal de verdediging de Rechtbank verzoeken een deskundige aan te stellen, die in haar ogen de enige is die de vereiste waarborgen van onpartijdigheid biedt.

Hoe dan ook, indien men enkel rekening houdt met de prestaties die hun gevraagd worden, mag gezegd worden dat de laboratoria technisch uitgerust zijn om daaraan het hoofd aan te bieden. Het Departement spant zich trouwens in om ieder jaar de uitrusting van de laboratoria te verbeteren binnen de perken van de beschikbare kredieten.

4°) Allerlei :

Het is niet van belang ontbloot erop te wijzen dat de brigade van Brussel beschikt over een ponskaartensysteem om de uit te voeren opzoekingen te bespoedigen.

Anderzijds werd in 1960 een afsnijmachine aangekocht, die is bestemd voor de drukkerij van het « Bulletin Central de Signalement »; daarenboven werden 4 elektrische schrijfmachines voor deze drukkerij besteld.

f) Technisch personeel.

Op de vraag van een lid betreffende de benoemingen die moeten worden gedaan binnen het kader van het tech-

toires de la police scientifique, le Ministre répondit qu'il existe actuellement deux emplois d'opérateur vacants dans ce cadre.

L'examen organisé en vue de pourvoir à ces deux emplois a été clôturé le 7 avril 1960.

Les lauréats de l'examen de capacité ont la faculté de subir un examen complémentaire portant sur la connaissance de la seconde langue nationale ou de la langue allemande. Ils disposent à cet effet d'un délai d'un mois depuis la notification des résultats pour introduire leur demande de participation à cette épreuve. Ce délai expirant le 8 mai 1960, l'épreuve susvisée aura lieu incessamment et sera suivie de la nomination de deux lauréats.

Pour le surplus, des propositions d'extension du cadre du personnel technique des laboratoires de police scientifique ont été soumises au Comité du Budget. Celui-ci a décidé, en séance du 2 décembre 1959, de reporter l'examen de cette question à plus tard, comme il a été dit supra.

La question n'échappe pas à l'attention du Ministre, qui compte la réintroduire aussitôt que possible.

g) *Section féminine de la P. J.*

Un membre s'est informé de l'importance et des possibilités d'extension de la section féminine de la police judiciaire.

Le Ministre lui a répondu que la section féminine de la police judiciaire instituée près le Parquet du Tribunal de Première Instance de Bruxelles, comprend actuellement un officier et deux agents inspecteurs judiciaires. Le cadre des agents judiciaires féminins a été porté de 2 à 8 unités (au total 11).

L'organisation d'un examen est actuellement en cours, en vue de pourvoir aux emplois d'agents judiciaires féminins vacants. Malgré l'effectif limité à la section de la police judiciaire, l'expérience a permis de constater que la participation d'éléments féminins à l'activité de la police judiciaire s'est révélée favorable et a donné des résultats très satisfaisants.

h) *Personnel administratif, attaché aux Officiers judiciaires.*

Un membre s'est spécialement intéressé d'une part au cadre du personnel administratif de la police judiciaire et d'autre part à la reconnaissance syndicale du personnel de parquet spécialement attaché aux Officiers judiciaires.

Voici la réponse donnée par le Ministre :

1°) Une proposition de modification du cadre du personnel administratif attaché aux officiers judiciaires près les Parquets a été soumise à l'approbation du Ministre Vice-Président du Conseil de Cabinet.

Cette proposition a été transmise le 16 mai 1960 au Comité du Budget.

Elle comprend notamment la conversion de 10 emplois de commis temporaires de la police judiciaire du parquet de Bruxelles en 10 emplois de commis de parquet définitifs et la création de 6 emplois de commis de parquet spécialement attachés aux officiers judiciaires, dont 2 au Parquet de Liège.

2°) Le personnel de parquet spécialement attaché aux officiers judiciaires fait partie intégrante du personnel des parquets. La reconnaissance syndicale des membres du personnel administratif de la police judiciaire est par con-

sisch personeel van de laboratoria van de criminalistiek, antwoordde de Minister dat thans twee betrekkingen van operateur vacant zijn.

Het examen dat werd ingericht voor het begeven van deze twee betrekkingen werd op 7 april 1960 afgesloten.

De laureaten van het bekwaamheidsexamen kunnen een bijkomend examen afleggen over de kennis van de tweede landstaal of van de Duitse taal. Zij beschikken met dat doel over een termijn van één maand, te rekenen vanaf de bekendmaking van de uitslagen, om hun aanvraag tot deelneming aan dit examen in te dienen. Deze termijn verstreek op 8 mei 1960; bovenbedoelde proef zal zeer binnenkort worden ingericht en zal gevolgd worden door de benoeming van twee laureaten.

Daarenboven werden voorstellen tot uitbreiding van het kader van het technisch personeel van de laboratoria van criminalistiek voorgelegd aan het Begrotingscomité. Zoals hoger gezegd heeft dit laatste in zijn vergadering van 2 december 1959 beslist het onderzoek van dit vraagstuk tot een latere datum te verdagen.

g) *Vrouwelijke afdeling van de G. P.*

Een lid informeerde naar de getalsterkte en de uitbreidingsmogelijkheden van de vrouwelijke afdeling van de gerechtelijke politie.

De Minister heeft hem geantwoord dat de vrouwelijke afdeling van de gerechtelijke politie bij het Parket van de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel op dit ogenblik is samengesteld uit een vrouwelijk officier en twee vrouwelijke gerechtelijke inspecteurs. Het kader van de vrouwelijke gerechtelijke ambtenaren werd van twee tot 8 eenheden uitgebreid (samen 11).

Een aanwervingsexamen voor de openstaande betrekkingen van vrouwelijk gerechtelijk ambtenaar is thans aan de gang. Ondanks het beperkt effectief van de vrouwelijke afdeling van de gerechtelijke politie, blijkt uit de ondervinding dat de deelneming van vrouwelijke beambten aan de werking van de gerechtelijke politie een gunstige factor is en dat zij zeer bevredigende resultaten heeft opgeleverd.

h) *Administratief personeel verbonden aan de gerechtelijke officieren.*

De bijzondere belangstelling van een lid is gegaan naar, enerzijds, het kader van het administratief personeel van de gerechtelijke politie, en, anderzijds, naar de syndicale erkenning van het parketpersoneel dat speciaal aan de gerechtelijke officieren verbonden is.

De Minister heeft het hiernavolgende antwoord verstrekt :

1°) Een voorstel tot wijziging van het kader van het administratief personeel verbonden aan de gerechtelijke officieren bij de Parketten werd ter goedkeuring voorgelegd aan de Minister-Ondervoorzitter van de Kabinetsraad.

Dit voorstel werd op 16 mei 1960 aan het Begrotingscomité overgemaakt.

Het behelst onder andere de omschakeling van 10 betrekkingen van tijdelijke klerken van de gerechtelijke politie van het Parket te Brussel in 10 definitieve betrekkingen van klerk bij de parketten en de invoering van 6 betrekkingen van parketklerk speciaal verbonden aan de gerechtelijke officieren, waarvan 2 bij het parket te Luik.

2°) Het personeel van het parket dat speciaal is verbonden aan de gerechtelijke officieren vormt een integreerend deel van het personeel van de parketten. De syndicale erkenning van de leden van het administratief per-

séquent liée au statut syndical qui interviendra pour le personnel des parquets. (Voir cette question, *infra*.)

G. — Les Statut des Greffiers.

Le Ministre, interrogé sur l'exécution de la loi du 20 décembre 1957 portant révision du statut des greffiers de l'ordre judiciaire et du personnel des greffes des cours et tribunaux, ainsi qu'au sujet d'autres problèmes intéressant les greffes, a donné les renseignements suivants :

a) Quelles sont actuellement les mesures prises en exécution de la loi du 20 décembre 1957 ?

1. L'arrêté royal du 6 janvier 1959 (*Moniteur Belge* du 9 janvier 1959) fixant le nombre des commis-greffiers dans chaque juridiction. Il s'agit d'un cadre provisoire qui cessera de sortir ses effets le jour de l'entrée en vigueur de la loi, fixant le tableau du personnel des cours et tribunaux.

2. Arrêté royal du 12 janvier 1960 — (*Moniteur Belge* du 15 janvier 1960) relatif au statut des greffiers de l'ordre judiciaire et du personnel des greffes des cours et tribunaux.

Cet arrêté permet le recrutement des employés et rédacteurs de greffe; la délivrance du certificat de candidat-greffier, l'organisation du stage pour les docteurs en droit; réorganise les examens d'aptitudes linguistiques; organise le recrutement des traducteurs au Greffe de la Cour de Cassation ainsi que le régime des incompatibilités, congés et serments des traducteurs, rédacteurs et employés de greffe.

A l'occasion de la mise en application de ces dispositions, deux mesures annexes sont en cours de préparation :

a) Arrêté royal relatif à l'équivalence des études;
b) Arrêté ministériel relatif aux dispositions d'exécution en matière de congés pour les traducteurs, rédacteurs et employés de Greffe.

3. Arrêté ministériel du 25 janvier 1960 (*Moniteur* du 1er février 1960) fixant les conditions de nomination des messagers dans les greffes des cours et tribunaux.

4. L'arrêté ministériel fixant le traitement des rédacteurs principaux et des employés principaux publiés au *Moniteur Belge* du 14 avril 1960 (*A.M.* du 12 avril 1960).

b) Quelles mesures d'exécution doivent encore être prises ?

1° — Loi fixant les traitements des commis-greffiers principaux et des commis-greffiers. Le projet a été déposé au Parlement (Sénat n° 118, 27 janvier 1960).

2° — Loi fixant le cadre des greffiers et des commis-greffiers des juridictions civiles. Le projet est sur le point d'être déposé.

3° — Arrêté royal fixant le cadre des greffiers et des commis-greffiers des juridictions militaires, des traducteurs du greffe de la Cour de Cassation et des rédacteurs et employés des greffes des cours et tribunaux.

soneel van de gerechtelijke politie is bijgevolg gebonden aan het syndicaal statuut dat voor het personeel der parketten zal tot stand komen. (Zie dit vraagstuk, *infra*.)

g) Statuut der griffiers.

Ondervraagd over de wet van 20 december 1957 houdende herziening van het statuut van de griffiers van de rechterlijke macht en van het personeel van de griffies van Hoven en rechtbanken, alsmede over andere problemen in verband met de griffies, heeft de Minister volgende inlichtingen verstrekt :

a) Welke maatregelen werden reeds genomen in uitvoering van de wet van 20 december 1957 ?

1. Het koninklijk besluit van 6 januari 1959 (*Belgisch Staatsblad* van 9 januari 1959) tot vaststelling van het aantal griffiersklerken in ieder gerecht. Het betreft een voorlopig kader, dat zijn uitwerking zal verliezen op de dag van de inwerkingtreding van de wet waarbij de lijst van het personeel der Hoven en rechtbanken wordt vastgesteld.

2. Koninklijk besluit van 12 januari 1960 (*Belgisch Staatsblad* van 15 januari 1960) betreffende het statuut van de griffiers van de rechterlijke orde en van het personeel van de griffies van Hoven en rechtbanken.

Dit besluit maakt het mogelijk bedienden en opstellers in de griffies aan te werven, het getuigschrift van kandidaat-griffier uit te reiken en de stage voor de doctoren in de rechten in te richten; het bevat nieuwe bepalingen voor het examen over de taalkennis en het voorziet in de regeling van de aanwerving van vertalers bij de griffie van het Hof van Cassatie, alsmede van het stelsel van de onverenigbaarheden, het verlof en de eed van de vertalers, opstellers en bedienden in de griffies.

In het kader van de toepassing van deze bepalingen worden twee aansluitende maatregelen voorbereid. :

a) Koninklijk besluit betreffende de gelijkwaardigheid der studiën;
b) Ministerieel besluit betreffende de uitvoeringsmaatregelen inzake de verlofregeling voor de vertalers, opstellers en bedienden in de griffies.

3. Ministerieel besluit van 25 januari 1960 (*Belgisch Staatsblad* van 1 februari 1960) tot vaststelling van de benoemingsvoorwaarden voor de boden in de griffies van Hoven en rechtbanken.

4. Ministerieel besluit van 12 april 1960 (*Belgisch Staatsblad* van 14 april 1960) tot vaststelling van de jaarwedden van de eerst aanwezende opstellers en de eerstwezende bedienden.

b) Welke uitvoeringsmaatregelen moeten nog getroffen worden ?

1° — Wet tot vaststelling van de jaarwedden van de eerstwezende griffiersklerken en de griffiersklerken. Het ontwerp werd bij het Parlement ingediend (Senaat n° 118, 27 januari 1960).

2° — Wet tot vaststelling van het kader van de griffiers en griffiersklerken van de burgerlijke rechtsmachten. Het ontwerp zal zeer binnenkort worden ingediend.

3° — Koninklijk besluit tot vaststelling van het kader van de griffiers en de griffiersklerken der militaire rechtsmachten, van de vertalers in de griffie van het Hof van Cassatie en van de opstellers en bedienden in de griffies van Hoven en rechtbanken.

Le projet est soumis au contreseing de M. le Ministre des Finances.

4° — Arrêté royal fixant le nombre de greffiers-chefs de service dans les tribunaux de première instance et le nombre de greffiers dirigeants dans les tribunaux de commerce.

Le Comité du Budget a marqué son accord sur le projet qui sera soumis au contreseing de M. le Ministre des Finances, dès que la loi fixant le cadre des greffiers sera sanctionnée.

5° — Arrêté ministériel fixant le cadre des messagers des greffes. Il s'agit en fait de la répartition entre le Greffe et le siège du nombre de places existant actuellement au Tribunal.

c) *Les barèmes des Greffiers.*

Lors de l'élaboration du projet de loi relatif aux nouveaux grades, le Ministre a fait revoir tous les barèmes des greffiers du haut en bas de l'échelle.

Il entrait dans ses intentions de revaloriser leurs fonctions par une augmentation substantielle de leur traitement.

Malheureusement les restrictions budgétaires ne lui ont pas permis de réaliser cet objectif.

De ce fait le budget à l'étude à la Chambre se limite au traitement des nouveaux grades.

La question générale du réajustement de tous les barèmes des greffiers sera inscrite à l'ordre du jour du comité du budget dans un avenir rapproché.

Les requêtes du personnel des greffes seront ainsi satisfaites.

En ce qui concerne la valorisation des années dites mineures des greffiers, les services généraux ont soumis dernièrement des propositions concrètes à l'administration générale près les services de la Vice-Présidence du Conseil de Cabinet.

d) *Organisation des greffes.*

Un membre ayant suggéré d'instaurer un service central d'inspection et d'organisation des greffes, en vue d'une organisation uniforme, le Ministre a considéré que cette proposition était intéressante :

Il a déclaré n'avoir pas d'objection à faire valoir pour organiser un service d'inspection itinérant qui, en accord avec les autorités judiciaires, s'occuperait d'introduire dans les greffes mal organisés des méthodes nouvelles.

Il fait examiner la question par ses services pour voir ce qu'on peut réaliser dans ce domaine.

H. — Questions diverses.

1°) *Où en est le statut des secrétaires et du personnel des Parquets?*

Le texte d'un avant-projet de loi relatif à ce statut a été rédigé. Il a été soumis à l'avis des Procureurs Généraux près les Cours d'Appel et les remarques et observations de ces hauts magistrats ont été communiquées au Procureur Général près la Cour de Cassation.

Les services du Département étudient actuellement les suggestions des autorités judiciaires consultées et proposeront un texte définitif de projet de loi.

Avant de doter les secrétaires et le personnel des parquets d'un statut définitif, il paraît peut-être souhaitable que l'on puisse se rendre compte des effets produits par la loi du

Het ontwerp is ter medeondertekening aan de heer Minister van Financiën voorgelegd.

4° — Koninklijk besluit tot vaststelling van het aantal griffiers-diensthooften in de rechtbanken van eerste aanleg en het aantal leidende griffiers in de rechtbanken van koop-handel.

Het Begrotingscomité heeft zijn instemming betuigd met het ontwerp, dat ter medeondertekening aan de heer Minister van Financiën zal worden voorgelegd zodra de wet tot vaststelling van het kader der griffiers zal bekrachtigd zijn.

5° — Ministerieel besluit tot vaststelling van het kader van de boden in de griffies. In feite gaat het om de verdeling van het aantal thans in de rechtbank bestaande plaatsen tussen de griffie en de zetel.

c) *Weddeschalen van de griffiers.*

Tijdens de voorbereiding van het wetsontwerp betreffende de nieuwe graden heeft de Minister al de weddeschalen van de griffiers van onder naar boven van de hiërarchische ladder doen herzien.

Het lag in zijn bedoeling hun functies te herwaarderen door een aanzienlijke verhoging van hun bezoldiging.

Spijtig genoeg hebben de begrotingsbesnoeiingen hem niet in staat gesteld dit doel te bereiken.

Zo komt het dat in de begroting die door de Kamer wordt onderzocht, enkel sprake is van de bezoldigingen in verband met de nieuwe graden.

Het algemeen vraagstuk van de heraanpassing van al de weddeschalen der griffiers zal in de naaste toekomst op de agenda van het Begrotingscomité worden geplaatst.

Op deze wijze zal voldoening worden geschonken aan het personeel van de griffies.

Wat de valorisatie van de zogenaamde mindere jaren der griffiers betreft, hebben de algemene diensten onlangs concrete voorstellen voorgelegd aan het Algemeen bestuur bij de diensten van de Ondervoorzitter van de Kabinetsraad.

d) *Inrichting van de griffies.*

Belangwekkend achtte de Minister het voorstel van een lid tot oprichting van een centrale inspectie- en organisatie-dienst van de griffie met het oog op een eenvormige organisatie.

Hij verklaarde geen bezwaar te hebben tegen de inrichting van een rondreizende inspectiedienst die er zich, in overleg met de rechterlijke overheden, zou op toeleggen in de slecht georganiseerde griffies nieuwe methodes in te voeren.

Hij laat de aangelegenheid door zijn diensten onderzoeken om na te gaan wat op dit gebied kan tot stand gebracht worden.

H. — Diverse vraagstukken.

1°) *Hoever staat het met het statuut van de secretarissen en van het personeel der Parketten?*

De tekst van een voorontwerp van wet betreffende dit statuut werd opgesteld. Hij werd voor advies voorgelegd aan de Procureurs-generaal bij de Hoven van beroep, en de opmerkingen van deze hoge magistraten werden medege-deeld aan de Procureur-generaal bij het Hof van Cassatie.

De diensten van het Departement onderzoeken thans de voorstellen van de geraadpleegde rechterlijke overheden en ze zullen de definitieve tekst van een wetsontwerp klaarmaken.

Alvorens de secretarissen en het personeel van de parketten met een definitief statuut te begiftigen, lijkt het wellicht wenselijk zich rekenschap te geven van de gevolgen van de

20 décembre 1957 portant le statut des greffiers de l'ordre judiciaire et du personnel des greffes des Cours et Tribunaux.

2° Libérations conditionnelles et provisoires.

Un membre a voulu savoir si l'on était devenu plus sévère que précédemment, en ce qui concerne les libérations conditionnelles, et il a souhaité obtenir des statistiques à ce sujet.

Comment, demande-t-il, pourrait-on épargner aux détenus la déception de voir rejeter leur demande de libération, alors qu'ils sont parvenus à savoir que la Commission des Prisons avait émis un avis favorable ?

La réponse affirme que la jurisprudence en matière de libération conditionnelle reste constante et que l'on ne peut prétendre déceler plus de sévérité au cours de ces dernières années.

La solution à la question du rejet d'une proposition doit être recherchée dans une application plus stricte du caractère confidentiel de la procédure. Le détenu doit ignorer qu'une proposition est en cours et il est indispensable qu'il n'ait pas connaissance de la teneur des avis émis. Admettre le contraire énerverait l'action de rééducation entreprise.

Ce principe a été énoncé et rappelé par de nombreuses instructions ministérielles.

D'autre part, s'il n'existe pas de statistique des rejets seuls, nous joignons cependant un relevé du nombre des libérations conditionnelles accordées ces dernières années aux condamnés de droit commun, ainsi que le nombre d'ajournements et rejets. Il y a lieu de ne pas confondre un ajournement avec un rejet. Dans le premier cas, il est estimé que la demande est prématurée parce que toutes les conditions ne sont pas encore réunies, mais la situation sera revue ultérieurement. Dans la seconde hypothèse il est décidé de refuser, actuellement, la faveur de la loi au condamné.

Statistiques :

1) Libérations conditionnelles :

1955	...	...	...	...	794
1956	...	...	...	...	659
1957	...	...	...	...	659
1958	...	...	...	...	803
1959	...	...	...	...	739
1960	(jusqu'au 27.5)				181

2) Libérations provisoires :

1955	...	...	...	...	117
1956	...	...	...	...	74
1957	...	...	...	...	65
1958	...	...	...	...	96
1959	...	...	...	...	91
1960	(jusqu'au 27.5)				25

3) Rejets et ajournements :

1955	...	...	...	...	249
1956	...	...	...	...	349
1957	...	...	...	...	266
1958	...	...	...	...	232
1959	...	...	...	...	307
1960	(jusqu'au 27.5)				106

wet van 20 december 1957 houdende statuut van de griffiers van de rechterlijke macht en van het personeel van de griffies van Hoven en rechtbanken.

2° Voorwaardelijke en voorlopige invrijheidstellingen.

Een lid wenste te weten of men strenger dan vroeger is geworden ten aanzien van de voorwaardelijke invrijheidstellingen en hij verlangde dienaangaande statistieken te bekomen.

Hoe kan men, zo vraagt hij, de gedetineerden de ontgoocheling besparen dat hun verzoek tot vrijlating verworpen wordt, dan wanneer zij te weten zijn gekomen dat de Commissie der gevangenen een gunstig advies had uitgebracht ?

In zijn antwoord bevestigt de Minister dat de rechtspraak inzake voorwaardelijke invrijheidstelling dezelfde blijft en dat men niet mag beweren dat tijdens de laatste jaren een grotere strengheid aan de dag werd gelegd.

De oplossing in verband met de verwerping van een voorstel dient te worden gezocht in een meer strikte toepassing van het vertrouwelijk karakter van de procedure. De gedetineerde mag niet weten dat een voorstel werd ingediend, en het is volstrekt noodzakelijk dat hij onkundig blijft van de inhoud van de uitgebrachte adviezen. Door het tegenovergestelde aan te nemen zou men de aangevatte actie tot wederopvoeding ontzenuwen.

Dit principe werd verkondigd en in herinnering gebracht in talrijke ministeriële onderrichtingen.

Ofschoon geen afzonderlijke statistiek voor de afwijzingen alleen vorhanden is, wordt hierbij een opgave gevoegd van het aantal voorwaardelijke invrijheidstellingen die tijdens de laatste jaren ten gunste van veroordeelden van gemeen recht werden verleend, alsook van het aantal verdagingen en afwijzingen. Een verdaging mag niet met een afwijzing verward worden. In het eerste geval wordt geoordeeld dat de aanvraag voorbarig is omdat alle voorwaarden nog niet vervuld zijn; de toestand zal evenwel later herzien worden. In het tweede geval wordt beslist dat thans de gunst van de wet aan de veroordeelde wordt geweigerd.

Statistieken :

1) Voorwaardelijke invrijheidstellingen :

1955	...	...	...	...	794
1956	...	...	...	...	659
1957	...	...	...	...	659
1958	...	...	...	...	803
1959	...	...	...	...	739
1960	(tot 27.5)				281

2) Voorlopige invrijheidstellingen :

1955	...	...	...	...	117
1956	...	...	...	...	74
1957	...	...	...	...	65
1958	...	...	...	...	96
1959	...	...	...	...	91
1960	(tot 27.5)				25

3) Verwerpingen en verdagingen :

1955	...	...	...	...	249
1956	...	...	...	...	349
1957	...	...	...	...	266
1958	...	...	...	...	232
1959	...	...	...	...	307
1960	(tot 27.5)				106

3°) *Réhabilitation et certificat de bonne vie et mœurs.*

Un membre a jugé anormal que la mention « réhabilité » figure sur des certificats de bonne vie et mœurs, et il s'est informé des règles imposées à cet égard.

Il lui fut répondu que les condamnations effacées par la réhabilitation ne peuvent être inscrites sur les certificats de bonne conduite, vie et mœurs.

L'article 7, alinéa 3, de la loi du 25 avril 1896 sur la réhabilitation le dit expressément : la réhabilitation empêche que la condamnation soit mentionnée dans les extraits du casier judiciaire.

Ce principe est général et s'impose aux administrations communales. C'est pourquoi la circulaire du Ministre de la Justice, du 18 juin 1938, prie MM. les Procureurs généraux de rappeler à ces administrations qu'il y a lieu de s'abstenir strictement de toutes mentions relatives à de telles condamnations sur les pièces qu'elles délivrent.

En ce qui concerne spécialement les certificats de bonne conduite, vie et mœurs, des instructions précises ont été données par le Ministre de l'Intérieur, dans sa circulaire du 10 août 1951. Il y est rappelé que « les principes contenus dans les précédentes circulaires doivent être rigoureusement observés, c'est-à-dire que le certificat ne peut plus mentionner les condamnations effacées par acquittement, amnistie ou réhabilitation ».

Cependant, lorsque l'honorable membre signale que certaines administrations communales remplacent la mention des condamnations par le mot « réhabilité », le Ministre déclare à la Commission que cette pratique est évidemment inadmissible. L'interdiction de mentionner les condamnations effacées implique nécessairement celle de mentionner l'existence de la réhabilitation.

Si cette pratique devenait courante, le Ministre envisagerait de faire donner des instructions générales, par l'intermédiaire de MM. les Procureurs généraux

4°) *Déchéance de la nationalité belge. Cantons de l'Est.*

Un membre a demandé quelles mesures le Département a envisagées en ce qui concerne les habitants des Cantons de l'Est du pays déchus de la nationalité belge.

Le Ministre répondit que son Département a élaboré un projet de loi relatif à la déchéance de la nationalité belge résultant de l'arrêté-loi du 20 juin 1945.

Ce projet vise les personnes qui ont été déchues de la nationalité belge en raison de leur activité politique pro-nazie dans les territoires annexés par l'Allemagne pendant la guerre 1940-1945.

Ces déchéances ont été constatées par inscription sur des listes publiées par arrêtés ministériels.

Le projet prévoit une possibilité de réintégration dans la nationalité belge en raison de la bonne conduite de l'intéressé et de sa résidence en Belgique pendant cinq années.

Il reprend également les suggestions de M. le député Parisis en vue d'aménager diverses possibilités de recours contre les déchéances encourues. Il s'agit notamment de personnes qui n'ont pas épuisé les possibilités de recours qui leur ont été offertes.

Le projet ne vise pas les déchéances de nationalité résultant de condamnations criminelles prononcées par défaut pour infractions contre la sûreté extérieure de l'Etat. En

3°) *Eerherstel en getuigschrift van goed gedrag en zeden.*

Een lid achtte het abnormaal dat de vermelding « in eer en rechten hersteld » voorkomt op de getuigschriften van goed gedrag en zeden en hij heeft geïnformeerd naar de in dat opzicht opgelegde regelen.

Hem werd geantwoord dat de veroordelingen die door het eerherstel zijn uitgewist, niet moeten ingeschreven worden op de getuigschriften van goed gedrag, leven en zeden.

Artikel 7, 3^e lid, van de wet van 25 april 1896 op het eerherstel luidt uitdrukkelijk : het eerherstel brengt mede dat de veroordeling niet mag worden vermeld in de uittreksels uit het strafregister

Dit principe heeft een algemene draagwijdte en dient door de gemeentebesturen in acht te worden genomen. Dat is de reden waarom bij omzendbrief van de Minister van Justitie van 18 juni 1938 de heren Procureurs-generaal erom werden verzocht deze besturen eraan te herinneren dat zij er zich strikt dienen van te onthouden om het even welke vermelding betreffende dergelijke veroordelingen in te schrijven op de stukken die ze afleveren.

Wat in het bijzonder de getuigschriften van goed gedrag, leven en zeden betreft, werden nauwkeurige onderrichtingen door de Minister van Binnenlandse Zaken gegeven in zijn omzendbrief van 10 augustus 1951. Hierin wordt in herinnering gebracht dat « de principes die zijn vervat in de vorige omzendbrieven, strikt in acht moeten genomen worden, dit wil zeggen dat het getuigschrift de door vrijlating, amnestie of eerherstel uitgewiste veroordelingen niet meer mag vermelden ».

Wanneer het achtbare lid er evenwel op wijst dat sommige gemeentebesturen de vermelding van de veroordelingen vervangen door de woorden « in eer en rechten hersteld », dan verklaart de Minister aan de Commissie dat deze handelwijze uiteraard onaanvaardbaar is. Het verbod de uitgewiste veroordelingen te vermelden houdt vanzelfsprekend in dat geen gewag mag gemaakt worden van het bestaan van het eerherstel.

Indien deze praktijk uitbreiding mocht nemen, overweegt de Minister algemene onderrichtingen te verstrekken door bemiddeling van de heren Procureurs-generaal.

4°) *Verval van de Belgische nationaliteit — Oostkantons.*

Een lid heeft gevraagd welke maatregelen door het Departement worden overwogen ten aanzien van de bewoners der Oostkantons van het land, die van de Belgische nationaliteit vervallen werden verklaard.

De Minister antwoordde dat zijn Departement een ontwerp van wet heeft uitgewerkt betreffende het verval van de Belgische nationaliteit dat voortvloeit uit de besluitwet van 20 juni 1945.

Dit ontwerp heeft betrekking op de personen, die van de Belgische nationaliteit werden vervallen wegens hun pro-nazistische politieke activiteit in de gebieden die tijdens de oorlog 1940-1945 door Duitsland genaast werden.

Dit verval werd vastgesteld door de inschrijving op lijsten, die bij ministerieel besluit werden bekendgemaakt.

Het ontwerp voorziet in de mogelijkheid de betrokkenen de Belgische nationaliteit terug te schenken wegens hun goed gedrag en op voorwaarde dat ze ten minste vijf jaar in België verblijven.

Het neemt eveneens de suggesties van de heer Volksvertegenwoordiger Parasis over om verschillende verhaalsmogelijkheden tegen het opgelopen verval te voorzien. Het betreft onder meer de personen die de geboden mogelijkheden van beroep niet uitgeput hebben.

Het ontwerp heeft geen betrekking op de vervallenverklaringen van de Belgische nationaliteit die het gevolg zijn van criminele veroordelingen, welke bij verstek werden

ce qui concerne ces dernières déchéances, la loi du 30 décembre 1953 a prévu que ceux qui se soumettraient à la justice dans le délai de prescription de la peine, en seraient relevés d'office. Une proposition de M. Kiebooms, votée à la Chambre et pendant devant le Sénat, étend les effets de ce relèvement aux enfants mineurs.

5°) *Tarif criminel.*

Un membre ayant souligné combien le tarif criminel des Huissiers, en matière répressive, semble ridiculement bas, le Ministre admit que ce tarif est particulièrement modeste.

Déjà en 1952, le département avait proposé de majorer ce tarif de 50 %. Malgré les instances du Ministre de l'époque, le comité du budget a ramené la majoration à 30 %.

Lors de l'élaboration du feuillet d'ajustement budgétaire pour l'exercice 1958, le Département réitérait sa proposition de porter de 30 à 50 % la majoration du tarif criminel. Le Comité du budget a admis les arguments avancés mais a invité M. le Ministre à réintroduire sa demande en 1959.

Depuis 1959, la décision a été reportée de séance en séance par le Comité du Budget. Actuellement la question sera examinée à la première réunion du Comité du Budget. La promesse a été acquise que pendant cette nouvelle réunion, le problème sera sérieusement examiné.

6°) *Vacances judiciaires.*

Plusieurs commissaires se sont fait l'écho du mauvais accueil réservé à la fixation des vacances judiciaires du 1er juillet au 1er septembre. Ils ont émis le vœu de voir ces vacances être, comme précédemment, fixées du 15 juillet au 15 septembre.

Le Ministre a répondu d'une façon nettement défavorable à cette suggestion, et il a déclaré que l'on comprendrait très mal ce nouveau changement, alors que la modification des dates est très récente.

7°) *Subsides aux maisons d'édition.*

Un membre a demandé si les maisons d'édition Bruylant et Larcier reçoivent des subsides de l'Etat pour la publication du texte français des Codes, et, dans l'affirmative, pourquoi les maisons d'édition de textes juridiques flamands ne recevraient pas un soutien identique.

Le Ministre répondit que ce sont les Magistrats qui disposent des crédits nécessaires aux achats d'ouvrages juridiques, et que jamais les maisons Bruylant et Larcier n'ont reçu des subsides de l'Etat.

Précédemment, toutes les commandes de livres étaient passées par les Magistrats au Département et transmises ensuite pour exécution aux Etablissements Bruylant et Larcier.

En 1955, les juridictions ont été autorisées à passer elles-mêmes les commandes d'ouvrages aux maisons d'édition de leur choix pour autant que celles-ci consentent une réduction de 10 % sur les achats, ce qui est la règle.

Il convient de souligner qu'en 1958, les Services Généraux ont acheté des éditions flamandes de textes juridiques, à l'intention des Magistrats. Il s'agit de « Verzorgde schrijftaal » (Uitgeverij voor gemeenteadministratie, Heule) et de « Verzameling van Belgische Wetten » (Fiscale en Rechtsdocumentatie, A. Van der Leest, Brussel), avec mise à jour.

uitgesproken wegens inbreuken op de uitwendige veiligheid van de Staat. Wat deze laatste vervallenverklaringen betreft, is in de wet van 1953 voorzien dat degenen die zich ter beschikking van het gerecht zouden stellen binnen de verjaringstermijn van de straf, er ambtshalve zouden van ontheven zijn. Een voorstel van de heer Kiebooms, dat in de Kamer werd goedgekeurd en voor de Senaat ahangig is, breidt de gevolgen van deze ontheffing uit tot de minderjarige kinderen.

5°) *Tarief in criminele zaken :*

Een lid wees erop dat het deurwaarderstarief in criminele en strafzaken belachelijk laag schijnt, en de Minister gaf toe dat dit tarief bijzonder matig is.

Reeds in 1952, had de Departement voorgesteld dit tarief met 50 % te verhogen. Niettegenstaande het aandrigen van de toenmalige Minister heeft het Begrotingscomité de verhoging op 30 % teruggebracht.

Bij het klaarmaken van het bijblad met kredieten voor het dienstjaar 1958, heeft het Departement zijn voorstel hernieuwd om de verhoging van het tarief in strafzaken van 30 op 50 % te brengen. Het Begrotingscomité heeft de aangevraagde argumenten aanvaard, doch heeft de heer Minister verzocht zijn voorstel in 1959 terug in te dienen.

Sedert 1959 werd de beslissing door het Begrotingscomité van vergadering tot vergadering uitgesteld. Nu zal het vraagstuk onderzocht worden tijdens de eerstvolgende vergadering van het Begrotingscomité. De belofte werd bekomen dat, tijdens deze nieuwe vergadering, het probleem ernstig zal worden onderzocht.

6°) *Gerechtelijk verlof.*

Verschillende leden hebben melding gemaakt van het slecht onthaal dat de vaststelling van het gerechtelijk verlof van 1 juli tot 1 september is te beurt gevallen. Zij hebben de wens uitgesproken dat dit verlof, zoals voorheen, van 15 juli tot 15 september zou worden vastgesteld.

De Minister heeft bepaald ongunstig op dit voorstel geantwoord en heeft verklaard dat men deze nieuwe wijziging zeer slecht zou begrijpen daar de verandering van data nog zeer onlangs is gebeurd.

7°) *Toelagen aan de uitgeverijen.*

Een lid heeft gevraagd of de uitgeverijen Bruylant en Larcier toelagen van de Staat ontvangen voor het publiceren van de Franse tekst van de Wetboeken en, in voorkomend geval waarom de uitgeverijen van rechtskundige teksten in het Nederlands niet dezelfde steun zouden ontvangen.

De Minister antwoordde dat het de magistraten zijn die over de nodige kredieten voor de aankopen van juridische werken beschikken en dat de uitgeverijen Bruylant en Larcier nooit toelagen van de Staat hebben ontvangen.

Voordien werden alle bestellingen van boeken door de magistraten aan het Departement gedaan en daarna voor uitvoering overgemaakt aan de Etablissements Bruylant en Larcier.

In 1955 kregen de rechtsmachten toelating zelf werken bij de uitgeverijen van hun keuze te bestellen, voor zover deze de gebruikelijke korting van 10 % op de aankopen verleenden.

Er weze opgemerkt dat de algemene diensten in 1958 Nederlandse uitgaven van juridische teksten ten behoeve van de magistraten hebben aangekocht. Het betreft « Verzorgde schrijftaal » (Uitgeverij voor gemeenteadministratie, Heule) en de « Verzameling van Belgische Wetten » (Fiscale en Rechtsdocumentatie, A. Van der Leest, Brussel) met bijwerking.

Le système du libre choix de la maison d'édition, tel qu'il a été adopté en 1955, est toujours d'application.

8°) *Taxes des témoins en justice.*

Un membre affirme que certaines juridictions ne disposent pas de moyens financiers pour dédommager les témoins appelés à la barre, et il dénonce cette situation spécialement regrettable.

Le Ministre déclare qu'il n'est pas à la connaissance de son Département que des témoins n'ont pu percevoir les indemnités dues aux témoins, les greffiers des Cours et Tribunaux disposent d'une provision suffisante pour assurer le service des paiements pendant une période de trois mois. Les dépenses sont remboursées mensuellement aux greffiers dans ce délai.

Ne pourrait-on connaître de quelles juridictions il s'agit, afin de procéder à une enquête ?

Pour le paiement des frais de justice répressive, dénommés « frais urgents », dans lesquels sont comprises les indemnités dues aux témoins, les greffiers des Cours et Tribunaux disposent d'une provision suffisante pour assurer le service des paiements pendant une période de trois mois. Les dépenses sont remboursées mensuellement aux greffiers dans ce délai.

La situation dénoncée par l'honorable membre pourrait donc naître de la négligence de certains greffiers qui auraient omis de faire les démarches indispensables, qui sont simples, et qu'ils doivent connaître.

9°) *Bâtiments judiciaires.*

Un membre a dénoncé l'état déplorable dans lequel se trouvent certaines justices de paix, dont les locaux sont indignes de la fonction judiciaire. Il demande qu'il soit porté remède immédiatement à cette situation.

Le Ministre répond que ces faits lui sont connus et qu'il ne manque pas d'intervenir auprès de son Collègue des Travaux Publics chaque fois qu'un cas spécialement regrettable lui est signalé.

Le Ministre énumère notamment les cas suivants :

Glabbeek : Des travaux d'amélioration à la Justice de Paix doivent être effectués étant donné le mauvais état des locaux. La Justice de Paix a reçu la promesse d'un subside de 60 %. Elle est peu satisfaite de cette solution et demande 80 %. Aucune décision n'est intervenue à ce jour.

Nevele : La maison Communale, qui abrite la Justice de Paix, a été endommagée en 1940. Certains travaux de réparation ont été entrepris récemment. Les Services Communaux et ceux de la Justice de Paix sont hébergés provisoirement dans une villa.

Le Rœulx : Par lettre du 21 mars 1960, M. le Juge de Paix se plaint de l'état des locaux. Une visite sur place doit avoir lieu prochainement pour remédier à la situation dans la mesure du possible.

Houffalize : Les locaux ne répondent pas aux conditions requises. Le Greffe se tient au domicile du Greffier. Lors d'une visite sur place, le 26 septembre 1958, M. le Bourgmestre a signalé que l'Etat cherchait à acquérir un terrain en vue d'y ériger les locaux destinés à l'Ecole Moyenne, ainsi qu'à l'Ecole Communale.

Les locaux libérés à l'Ecole Communale pourraient dès lors être mis à la disposition du département en vue d'y installer convenablement la Justice de Paix.

Le 30 septembre 1958, le service a demandé à M. le Juge de Paix de préciser où en était la question de l'installation de ses services dans l'ancien bâtiment de l'Ecole

Het stelsel van de vrije keuze van de uitgeverij, zoals dit werd ingevoerd in 1955, is steeds van toepassing.

8°) *Vergoeding der getuigen in rechte.*

Een lid bevestigt dat sommige rechtsmachten niet over geldmiddelen beschikken om de opgeroepen getuigen te vergoeden en hij klaagt deze bijzonder betreurenswaardige toestand aan.

De Minister verklaart dat het zijn Departement niet bekend is dat de getuigen de vergoedingen niet hebben kunnen ontvangen, waarop zij kunnen aanspraak maken bij hun verhoor.

Zou men niet mogen vernemen welke rechtsmachten bedoeld zijn alvorens tot een onderzoek wordt overgegaan ?

Voor de betaling van de strafrechtelijke onkosten, « dringende onkosten » genaamd, waaronder de vergoedingen aan getuigen voorkomen, beschikken de griffiers van Hoven en rechtbanken over een toereikende provisie om gedurende drie maanden de betalingen te kunnen verrichten. De uitgaven worden iedere maand aan de griffiers binnen deze termijn terugbetaald.

De door het achtbaar lid aangeklaagde toestand zou dus mogelijk te wijten zijn aan de nalatigheid van sommige griffiers, die de nodige stappen niet zouden hebben gedaan, die nochtans eenvoudig zijn en hun bekend moeten zijn.

9°) *Gerechtsgebouwen.*

Een lid heeft de ellendige toestand van sommige vrederechten, waarvan de lokalen een aanfluiting zijn van de rechterlijke functie, aan de kaak gesteld. Hij vraagt dat onmiddellijk een einde aan deze toestand zou gemaakt worden.

De Minister antwoordt dat hij op de hoogte is van deze feiten en dat hij niet nalaat bij zijn Collega van Openbare Werken tussenbeide te komen telkens zijn aandacht wordt gevestigd op een bijzonder betreurenswaardig geval.

De Minister maakt onder meer gewag van volgende gevallen :

Glabbeek : Gezien de slechte staat van de lokalen, moeten in het vrederecht verbeteringswerken worden uitgevoerd. Aan het vrederecht werd een toelage van 60 % toegezegd. Het is niet erg ingenomen met deze oplossing en vraagt 80 %. Tot nog toe werd geen enkele beslissing getroffen.

Nevele : Het gemeentehuis, waarin het vrederecht is ondergebracht, werd in 1940 beschadigd. Onlangs werd een aanvang gemaakt met sommige herstellingswerken. Voorlopig hebben de gemeentelijke diensten en het vrederecht een onderkomen gevonden in een villa.

Le Rœulx : In een brief van 21 maart 1960 beklaagt de heer vrederechter zich over de toestand van de lokalen. Binnenkort zal een bezoek ter plaatse worden afgelegd om de toestand in de mate van het mogelijke te verhelpen.

Houffalize : De lokalen voldoen niet aan de vereiste voorwaarden. De griffie bevindt zich ten huize van de griffier. Tijdens een bezoek ter plaatse op 26 september 1958 heeft de heer Burgemeester erop gewezen dat de Staat zich beijverde om een terrein aan te kopen ten einde daarop de lokalen, bestemd voor de middelbare school en de gemeenteschool, te kunnen bouwen.

De vrijgekomen lokalen van de gemeenteschool zouden alsdan ter beschikking van het departement kunnen gesteld worden om er behoorlijk het vrederecht in onder te brengen.

Op 30 september 1958 heeft de dienst de vrederechter verzocht mede te delen hoever het stond met de installatie van zijn diensten in het oude gebouw van de gemeente-

Communale. Cette question a été rappelée le 10 février 1960. Aucun suite n'est intervenue à ce jour.

Bouillon : L'immeuble qui abrite cette Justice de Paix se détériore gravement et les services de cette juridiction ne peuvent fonctionner que très imparfaitement.

L'Administration Communale de Bouillon est disposée à remédier à cette situation. Elle sollicite, à cet effet, l'octroi d'un subside de 60 % (au lieu des 30 % généralement accordés par les Travaux Publics).

Une commission consultative s'est tenue le 5 novembre 1959 au Ministère des Travaux Publics et a décidé de proposer un subside de 50 %. Aucune décision n'est intervenue à ce jour.

10°) *La presse et les indiscretions.*

Plusieurs membres signalent que des indiscretions préjudiciables, tant à l'instruction qu'aux inculpés, sont publiées par la presse et qu'il conviendrait que le Ministre réexamine cette question, en vue de mettre fin à ces abus et éventuellement d'intervenir par voie législative.

Une circulaire du 24 juillet 1953 règle le problème de la communication de renseignements à la presse par les autorités de police ou les autorités judiciaires.

Elle est toujours en vigueur.

Cette circulaire est le résultat des travaux de la Commission pour l'étude de la révision du droit pénal et de la procédure pénale, présidée par M. le Procureur général près la Cour de Cassation, travaux auxquels les délégués de la presse ont collaboré.

Son but est de concilier les intérêts en présence : la mission d'information de la presse, d'une part, et le respect du secret professionnel d'autre part.

En raison des faits incriminés par plusieurs membres de la Commission, le Ministre fait examiner actuellement le point de savoir si la circulaire a été appliquée, et si elle doit être rappelée ou modifiée. Il ne manquera pas de contacter M. le Procureur Général près la Cour de Cassation à ce sujet.

Etant donné l'importance de cette question, le rapporteur croit utile de publier en annexe le texte de la circulaire du 24 juillet 1953.

11°) *Expertises et droits de la défense.*

Se référant à la question soulevée sub n° 4, page 54, du rapport de M. Custers au Sénat, sur le même projet de budget, un membre a fait observer que, dans certaines affaires pénales très compliquées où intervient un rapport d'expertise financière ou comptable, la défense se trouve en général déforcée.

C'est le cas notamment lorsque l'affaire est soumise à la Chambre du Conseil, pour statuer sur le renvoi devant la juridiction de jugement, et que l'inculpé et son Conseil n'ont que très peu de temps pour étudier le dossier. Ils se trouvent ainsi dans l'impossibilité matérielle de consulter un autre expert qui pourrait tenter la réfutation du rapport de l'Expert du Parquet.

Devant la Commission du Sénat, le ministre a répondu que ceci pose tout le problème de la détention préventive et de son contrôle périodique. Il estimait qu'il était inopportun d'alourdir le système en créant des formalités nouvelles et en prolongeant les délais. En réalité, les observations de l'honorable membre de la Chambre ont une portée plus générale et visent plus encore la situation de l'inculpé qui

school. Het verzoek werd herhaald op 10 februari 1960. Tot op heden werd hieraan geen enkel gevolg gegeven.

Bouillon : Het gebouw, waarin dit vrederecht is ondergebracht, vervalt op onrustwekkende wijze en de diensten van dit gerecht kunnen slechts op zeer gebrekkige wijze hun taak vervullen. Het gemeentebestuur van Bouillon is bereid deze toestand te verhelpen. Met dat doel verzoekt het om de toekenning van een toelage van 60 % (in plaats van de 30 % die gewoonlijk door het Ministerie van Openbare Werken worden toegekend).

Een commissie van advies heeft op 5 november 1959 een vergadering gehouden op het Ministerie van Openbare Werken en heeft beslist een toelage van 50 % voor te stellen. Tot op heden werd nog geen enkele beslissing getroffen.

10°) *Pers en indiscreties.*

Verschillende leden wijzen erop dat indiscreties, die zowel voor het onderzoek als voor de verdachten nadelig zijn, door de pers worden gepubliceerd en dat de Minister dit vraagstuk opnieuw zou moeten onderzoeken om een einde te maken aan deze misbruiken en gebeurlijk langs wetgevende weg in te grijpen.

Het probleem van de mededeling van inlichtingen aan de pers door de politiemacht of de gerechtelijke overheden werd geregeld door een omzendbrief van 24 juli 1953, die nog steeds van kracht is.

Deze omzendbrief is het resultaat van de werkzaamheden van de Commissie voor de studie tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering, voorgezeten door de heer Procureur-generaal bij het Hof van Cassatie, werkzaamheden waaraan de afgevaardigden van de pers hebben deelgenomen.

Doel ervan is de aanwezige belangen met elkaar te verzoenen : de voorlichtingstaak van de pers, enerzijds, en de eerbiediging van het beroepsgeheim anderzijds.

Gelet op de feiten waarop verschillende leden van de Commissie hebben gewezen, laat de Minister thans onderzoeken of de omzendbrief werd toegepast en of hij moet in herinnering gebracht of gewijzigd worden. Hij zal niet nalaten dienaangaande in contact te treden met de heer Procureur-generaal bij het Hof van Cassatie.

Wegens het belang van deze aangelegenheid acht uw Verslaggever het nuttig de tekst van de omzendbrief van 24 juli 1953 in bijlage te publiceren.

11°) *Onderzoeken door deskundigen en rechten van de verdediging.*

Verwijzend naar het vraagstuk opgeworpen sub 4, bladzijde 54, van het verslag van de heer Custers in de Senaat over hetzelfde ontwerp van begroting heeft een lid de opmerking gemaakt dat in bepaalde zeer ingewikkelde strafzaken, waar een deskundig verslag van financiële of boekhoudkundige aard bij te pas komt, de verdediging zich doorgaans in een ongunstige toestand bevindt.

Dit is meer bepaald het geval wanneer de zaak behandeld wordt voor de Raadkamer om te beslissen over de verwijzing naar de rechtsprekende rechtsmacht, en de beklaagde en zijn raadsman slechts over heel weinig tijd beschikken om het dossier in te studeren. Het is hun aldus materieel onmogelijk een andere deskundige te raadplegen die zou kunnen trachten het verslag van het Parket te weerleggen.

Voor de Commissie van de Senaat heeft de Minister geantwoord dat hierbij het hele probleem van de voorlopige hechtenis en van de periodieke controle rijst. Hij achtte het niet wenselijk de regeling te verzwaren door het invoeren van nieuwe formaliteiten en door het verlengen van de termijnen. Feitelijk hebben de opmerkingen van het achtbare Kamerlid een meer algemene draagwijdte en houden ze

n'est pas sous les liens d'un mandat d'arrêt. Cette situation est plus défavorable que celle de l'inculpé détenu préventivement et ce fait paradoxal s'explique facilement. En effet, l'inculpé détenu a la faculté de consulter le dossier de mois en mois, à l'occasion de la confirmation du mandat d'arrêt, et il peut donc préparer utilement sa défense. Au contraire, lorsque l'inculpé n'est pas détenu (et que les faits sont donc présumés moins graves) le secret de l'instruction lui interdit de prendre connaissance du dossier, qu'il ne verra qu'à la veille de sa comparution en Chambre du Conseil.

Cet honorable membre a suggéré au Ministre l'étude d'un projet de loi où l'on pourrait prévoir que, lorsque l'inculpé n'est pas détenu préventivement, le dossier devrait être mis périodiquement à sa disposition et à celle de son Conseil lorsque l'instruction se prolonge durant plus de trois mois.

Sans abroger pour autant le principe du secret de l'instruction, les droits de la défense seraient mieux sauvegardés.

Le Ministre répondit qu'à la suite de la critique émise au sein de la Commission de la Justice du Sénat, il s'était empressé de consulter les Procureurs Généraux.

Ceux-ci ont déclaré qu'ils n'ont pas connaissance de critiques précises formulées à ce sujet.

En effet, disent-ils, dans la mesure où la bonne fin de l'instruction ne peut être compromise, il est fait application de l'article 125 du tarif criminel, et la défense peut obtenir communication et même copie du dossier.

Lorsque l'instruction est terminée, ils tiennent compte du respect des droits de la défense et prévoient un délai suffisant pour demander des devoirs complémentaires, ou même faire procéder à une contre expertise.

Cependant, il se peut que les principaux intéressés ne fassent pas toujours les diligences voulues en temps utile. Le parquet doit évidemment concilier le respect des droits de la défense avec une fermeté suffisante pour faire échec à des manœuvres dilatoires, alors que, par exemple, la prescription est imminente.

Ayant ainsi résumé l'avis de ces hauts Magistrats, le Ministre a invité les membres de la Commission à le tenir au courant des cas d'espèce où ces règles ne seraient pas observées.

* * *

DISCUSSION DES ARTICLES ET VOTE.

Sauf les éclaircissements demandés par certains commissaires, et signalés au cours du présent rapport, les articles du projet n'ont pas donné lieu à discussion.

Les articles et l'ensemble du projet de budget ont été adoptés par 12 voix contre 5.

Le présent rapport a été adopté à l'unanimité.

Le Rapporteur,

E. E. JEUNEHOMME.

Le Président,

L. MOYERSON.

veeleer verband met de toestand van de verdachte die niet onder aanhoudingsbevel is geplaatst. Zulke toestand is ongunstiger dan die van de verdachte in voorlopige hechtenis, en dit paradoxaal feit is gemakkelijk te verklaren. Inderdaad de opgesloten verdachte kan het dossier iedere maand inzien bij de bevestiging van het aanhoudingsbevel, en hij kan dus op nuttige wijze zijn verdediging voorbereiden. Indien daarentegen de beklaagde niet opgesloten is (en de feiten dus geacht worden minder ernstig te zijn) belet de geheimhouding van het onderzoek hem inzage te nemen van het dossier, waarvan hij slechts inzage zal krijgen daags vóór zijn verschijning in de Raadkamer.

Dit achtbaar lid heeft de Minister voorgesteld dat hij een wetsontwerp zou onderzoeken, waarin zou bepaald worden dat wanneer de verdachte niet in voorlopige hechtenis is, het dossier periodiek te zijner beschikking en ter beschikking van zijn raadsman zou moeten gesteld worden indien het onderzoek meer dan drie maanden aansleept.

Zonder daarom het principe van de geheimhouding van het onderzoek af te schaffen, zouden de rechten van de verdediging beter gewaarborgd zijn.

De Minister antwoordde dat, ingevolge de uitgebrachte kritiek in de Commissie voor de Justitie van de Senaat, hij onverwijld de Procureurs-generaal had geraadpleegd.

Deze laatsten hebben verklaard dat zij geen kennis hadden van nauwkeurige kritiek dienaangaande.

Inderdaad, zeggen zij, indien de goede afloop van het onderzoek niet in gevaar wordt gebracht, wordt artikel 125 van het tarief in strafzaken toegepast en kan de verdediging inzage nemen van het dossier of er zelfs een afschrift van bekomen.

Wanneer het onderzoek geëindigd is, houden zij rekening met de eerbied voor de rechten van de verdediging en voorzien zij een genoegzaam lange termijn om aanvullende verrichtingen te vragen en zelfs om een tegenonderzoek te doen uitvoeren.

Het kan evenwel gebeuren dat de voornaamste belanghebbenden niet altijd bijtijds de gewenste spoed aan de dag leggen. Het parket moet vanzelfsprekend de eerbied voor de rechten van de verdediging kunnen verzoenen met de nodige kordaatheid om vertragsmanoeuvres te doen mislukken, wanneer, bijvoorbeeld, de verjaring nakend is.

Na aldus het advies van deze hoge magistraten te hebben samengevat, heeft de Minister de leden van de Commissie uitgenodigd hem de gevallen bekend te maken waarin deze regels niet in acht mochten genomen worden.

* * *

BESPREKING VAN DE ARTIKELLEN.

Afgezien van de toelichtingen, die door sommige Commissieleden werden gevraagd en waarop in dit verslag gewezen werd, gaven de artikelen van de begroting geen aanleiding tot bespreking.

De artikelen en de begroting in haar geheel werden met 12 tegen 5 stemmen goedgekeurd.

Dit verslag werd eenparig goedgekeurd.

De Verslaggever,

E. E. JEUNEHOMME.

De Voorzitter,

L. MOYERSON.

ANNEXE I

Centre d'Etude de la Délinquance Juvenile.

Note sur les activités
du Centre d'Etude de la Délinquance Juvenile
depuis sa création jusqu'à ce jour (juillet 1957 à avril 1960).

1. — Un Colloque a été organisé les 15 et 16 mars 1958 à l'intention à la fois du grand public et des spécialistes, pour faire le point des connaissances actuelles en matière de délinquance juvénile et retracer l'évolution des idées et des institutions dans les sciences médicales et psychologiques, comme dans les sciences sociales, en matière de traitement en institution comme en matière de traitement en milieu familial.

Plus de 250 personnalités appartenant à la magistrature, à l'Administration, aux œuvres sociales, au corps professoral et au corps enseignant, ainsi qu'au monde étudiant ont assisté au Colloque et pris part aux discussions.

Les exposés et le résumé des débats ont été publiés en un ouvrage bilingue : *Evolution d'une Notion : La Délinquance Juvenile - Evolutie van een Begrip : De Jeugdmisdadigheid* (Publication n° 1 du C.E.D.J., 178 pages).

2. — Conformément à ses statuts, le C.E.D.J. est chargé de publier annuellement une monographie de la délinquance juvénile en Belgique.

La première de ces études, à caractère rétrospectif et couvrant les vingt années écoulées, a paru en 1959 sous le titre : *La Délinquance Juvenile en Belgique de 1939 à 1957* (Publication n° 2 du C.E.D.J., 150 pages, 13 tableaux et 3 graphiques). Elle s'est vu décerner par le Conseil Supérieur de l'Enfance le prix quinquennal Henri Jaspar.

La suivante, portant sur la seule année 1958, paraîtra sous une forme évidemment plus réduite au cours de l'année 1960.

Ces monographies reproduisent et interprètent scientifiquement les données statistiques et analysent aussi les données qualitatives et les changements institutionnels qui ont pu y être relevés.

3. — Le Centre s'est livré à une étude des vols commis par les mineurs dans les grands magasins, vols qui se multiplient ces derniers temps dans de nombreux pays et dont la justice n'est que rarement informée.

L'étude s'est déroulée dans quatre grands magasins de Bruxelles, avec le concours de l'assistante sociale et du psychologue du Centre.

Les 28 enfants arrêtés pour vol au cours d'un mois ont été interrogés et soumis à un examen psychologique, en même temps que l'on procédait dans chaque cas à une enquête familiale.

Il a été ainsi possible de déceler certains des facteurs de ce genre de vol et d'envisager des mesures appropriées, avec les fonctionnaires, les magistrats de l'enfance et les dirigeants de grands magasins.

Un volume destiné à relater cette expérience est sur le point d'être mis sous presse.

4. — Une importante recherche confiée au Centre dès sa création par M. le Ministre de la Justice, vient d'être livrée au public en deux ouvrages, l'un en français, l'autre en flamand : *La déchéance de la Puissance Paternelle en Belgique. Essai d'analyse sociologique* (Publication n° 3 du C.E.D.J., 375 pages, 40 tableaux statistiques et 3 graphiques) et *De Ontzetting uit de ouderlijke macht in België. Proef van Sociologische analyse* (Publication n° 4 du C.E.D.J., 390 p.)

Le choix de ce sujet s'explique par le souci que cause au Département de la Justice l'augmentation continue du nombre des jugements en déchéance de la puissance paternelle depuis la guerre.

L'étude a porté sur les facteurs de cette augmentation et les circonstances qui entourent et expliquent le phénomène; c'est-à-dire d'une part sur les caractéristiques des familles en cause et, d'autre part, sur l'évolution des pratiques judiciaires en la matière.

Enfin, au terme d'une analyse critique de l'état de choses actuel, on a présenté un programme d'améliorations et de réformes, tant sur le plan législatif que social.

BIJLAGE I

Studiecentrum voor de Jeugdmisdadigheid.

Nota over de werkzaamheden
van het Studiecentrum voor de Jeugdmisdadigheid
vanaf zijn oprichting tot vandaag (juli 1957 tot april 1960).

1. — Op 15 en 16 maart 1958 is evenzeer ten gerieve van het groot publiek als van de specialisten een Colloquium georganiseerd om het bestek op te maken van de huidige verworvenheden inzake jeugdmisdadigheid en om de evolutie te beschrijven van de ideeën en de opvoedingen in de geneeskundige en psychologische wetenschappen, evenals in de sociale wetenschappen, inzake behandeling in een instelling zoals inzake behandeling in het gevangenis milieu.

Meer dan 250 personen die behoren tot de magistratuur, de administratie, de sociale instellingen, het professorenkorps en het onderwijzerskorps, evenals tot de studentenwereld, waren op het Colloquium aanwezig en hebben aan de besprekingen deelgenomen.

De betogen en de samenvatting van de besprekingen zijn gepubliceerd in een tweetalig boek : *Evolution d'une Notion : La Délinquance Juvenile - Evolutie van een Begrip : De Jeugdmisdadigheid* (Publicatie n° 1 van het Studiecentrum, 178 bladzijden).

2. — Overeenkomstig zijn statuten is het Studiecentrum gelast jaarlijks een monografie van de jeugdmisdadigheid in België te publiceren.

De eerste dezer studiën, die van historisch-overzichtelijke aard is en over de twintig afgelopen jaren loopt, is in 1959 verschenen onder de titel : *La Délinquance Juvenile en Belgique de 1939 à 1957 - Publicatie n° 2 van het Studiecentrum*, 150 blz., 13 tabellen en 3 grafieken). De Hoge Raad voor de Jeugd heeft daaraan de vijfjaarlijkse prijs Henri Jaspar toegekend.

De volgende studie die alleen op het jaar 1958 betrekking heeft, zal in de loop van het jaar 1960 in een vanzelfsprekend verkleinde vorm verschijnen.

In die monografieën worden de statistische gegevens overgenomen en wetenschappelijk verklaard en worden ook de kwalitatieve gegevens en de wijzigingen van de instellingen, die daaruit naar voren konden worden gebracht, ontleed.

3. — Het Centrum heeft zich gewijd aan een onderzoek van de diefstallen door minderjarigen in de grote warenhuizen gepleegd; deze diefstallen nemen de laatste tijd in tal van landen toe en het gerecht is er zelden over ingelicht.

Het onderzoek vindt plaats in vier grote warenhuizen te Brussel, met de medewerking van de maatschappelijke assistente en de psycholoog van het Centrum.

De 28 kinderen die in de loop van één maand wegens diefstal werden aangehouden, werden ondervraagd en ondergingen een psychologisch onderzoek; ter zelfder tijd werd voor elk geval een gezins-enquête gedaan.

Zo was het mogelijk sommige factoren van dit soort van diefstal te ontdekken en samen met de ambtenaren, kinderrechtshouders en leiders van grote warenhuizen geschikte maatregelen onder ogen te nemen.

Een boek dat men aan het relaas van dit experiment wil wijden, is op het punt om te worden gedrukt.

4. — Een belangrijke navorsing die door de heer Minister van Justitie werd opgedragen aan het Centrum zodra het was opgericht, is zo pas ter beschikking gesteld van het publiek in twee boeken, een in het Frans, een ander in het Nederlands : *La déchéance de la Puissance Paternelle en Belgique. Essai d'analyse sociologique* (Publicatie n° 3 van het Studiecentrum, 375 bladzijden, 40 statistische tabellen en 3 grafieken, en *De Ontzetting uit de ouderlijke macht in België. Proef van Sociologische analyse* (Publicatie n° 4 van het Studiecentrum, 390 blz.).

De keuze van dit onderwerp laat zich verklaren door het feit dat het voortdurend stijgen van het aantal vonnissen van ontzetting uit de ouderlijke macht sedert de oorlog aan het Departement van Justitie zorgen baart.

Het onderzoek liep over de factoren van die stijging en de omstandigheden die met het verschijnsel gepaard gaan en het verklaren; namelijk ter ene zijde over de karakteristieken van de betrokken gezinnen en ter andere zijde over de evolutie van de justitiële praktijken ter zake.

Ten slotte heeft men aan het einde van een kritische analyse van de huidige stand van zaken, zowel op het legislatief als op het sociaal plan, een programma van verbeteringen en hervormingen voorgelegd.

5. — Un groupe d'étude composé de fonctionnaires, de magistrats, de psychiatres, de psychologues, de criminologues, s'est réuni avec l'équipe de travail du Centre au cours de l'hiver 1958-59 pour étudier le projet de loi sur la protection des mineurs d'âge déposé le 19 mars 1958 par M. le Ministre Lilar.

Ces réunions ont permis de procéder à une étude critique du projet et de confronter les points de vue des spécialistes de différents bords.

6. — Bibliothèque et Centre de documentation.

Le Centre a constitué une bibliothèque spécialisée dans le domaine de la délinquance juvénile et les autres domaines connexes.

Cette bibliothèque compte actuellement 1.100 livres et revues, mais son catalogue relève également les publications qui ne figurent pas dans ses rayons, de manière à constituer une bibliographie exhaustive de la littérature parue dans diverses langues depuis 1900.

Ouverte au public, la bibliothèque reçoit la visite de nombreux lecteurs. Elle fournit aussi des renseignements bibliographiques aux correspondants de province, aux étudiants d'écoles et d'universités, aux boursiers étrangers et à toutes autres personnes qui en font la demande.

7. — Le Centre a présenté des rapports à divers congrès et réunions scientifiques, souvent à la demande du Département.

Citons entre autres :

— le 2e Congrès International des Nations-Unies sur la prévention du crime et le traitement des délinquants (Londres 1960). (Les nouvelles formes de délinquance juvénile);

— Le Congrès des Femmes de Carrière Juridique (Bruxelles 1958);

— le Stage organisé par l'U.E.O. à Luxembourg, en 1958, sur l'Enfance en danger moral et social.

En outre, les membres du personnel sont fréquemment invités à faire des conférences ou à écrire des articles sur des questions en rapport avec la délinquance juvénile.

8. — Parmi les travaux actuellement en cours, on peut citer :

a) la préparation d'une réforme des statistiques judiciaires, conjointement avec l'Office de la Protection de l'Enfance;

b) une étude sur le rôle de l'école dans la prévention et le traitement de la délinquance juvénile. Une enquête par voie de questionnaire a été entamée, pour commencer, dans l'enseignement primaire, officiel et libre, de trois communes de l'agglomération bruxelloise et de deux cantons ruraux du Brabant. Elle sera ensuite poursuivie au degré secondaire;

c) la monographie de quelques familles-problèmes, destinée à compléter, par une observation systématique sur le vif, l'étude précitée sur les familles, objet d'une mesure de déchéance de la puissance paternelle.

On espère serrer ainsi de plus près à la fois la réalité psycho-sociologique que représentent ces familles et les moyens propres à les assister et à protéger leurs enfants;

d) l'étude des réformes à introduire dans les interrogatoires d'enfants victimes, témoins ou auteurs d'actes contraires aux mœurs, demandée par un haut magistrat;

e) une étude sur la bande de 25 « Blousons Noirs » récemment condamnés par le tribunal correctionnel de Gand;

f) l'organisation d'un Colloque sur Les formes nouvelles de traitement de la délinquance juvénile durant le prochain automne.

Parmi les travaux envisagés, citons encore :

g) une validation des tables de prédiction de la délinquance des criminalistes américains Sh. et E. T. Glueck, sur un échantillon de la population belge;

h) une étude écologique de la délinquance juvénile dans une province durant le prochain automne.

5. — Een studiegroep bestaande uit ambtenaren, magistraten, psychiaters, psychologen, criminologen, is in de loop van de winter 1958-1959 met de werkploeg van het Centrum samengekomen om het ontwerp van de wet op de bescherming van de minderjarigen te bestuderen, dat op 19 maart 1958 door de heer Minister Lilar werd ingediend.

Door deze bijeenkomsten was het mogelijk het ontwerp kritisch te bestuderen en de standpunten van de specialisten van verschillende partijen te vergelijken.

6. — Bibliotheek en Documentatiecentrum.

Het Centrum heeft een bibliotheek samengesteld, gespecialiseerd op het gebied van de jeugdmisdadigheid en de andere aanverwante gebieden.

Deze bibliotheek telt thans 1.100 boeken en tijdschriften, doch de catalogus daarvan vestigt ook de aandacht op de publicaties die niet op naar rekken staan, om aldus een volledige bibliografie samen te stellen van de literatuur die sedert 1900 in verschillende talen verschenen is.

De bibliotheek die voor het publiek toegankelijk is, wordt door tal van lezers bezocht. Zij verstrekt ook bibliografische inlichtingen aan correspondenten uit de provincie, aan studenten van scholen en universiteiten, aan buitenlandse bursalen en aan alle andere personen die daarom verzoeken.

7. — Het Centrum heeft, dikwijls op verzoek van het Departement, op verschillende congressen en wetenschappelijke bijeenkomsten verslagen voorgelegd.

Wij citeren onder meer :

— het 2^e Internationaal Congres van de Verenigde Naties betreffende de voorkoming van de misdaad en de behandeling van de delinquenten (Londen 1960). (De nieuwe vormen jeugdmisdadigheid);

— het Congres van de Vrouwen met een Juridische Loopbaan (Brussel 1958);

— de stage georganiseerd door de Unie van Westeuropa te Luxemburg in 1958 betreffende de kinderen die in zedelijk en sociaal gevaar verkeren.

Bovendien worden de leden van het personeel dikwijls uitgenodigd om voordrachten te geven of artikelen te schrijven over kwesties in verband met de jeugdmisdadigheid.

8. — Onder de thans lopende werkzaamheden kunnen worden geciteerd :

a) de voorbereiding van een hervorming van de gerechtelijke statistieken, samen met de Dienst voor Kinderbescherming;

b) een studie over de taak van de school bij het voorkomen en behandelen van de jeugdmisdadigheid. Een enquête door middel van een vragenlijst is aangevat, om te beginnen in het lager, officieel en vrij onderwijs, in drie gemeenten van de Brusselse agglomeratie en van twee landelijke kantons uit Brabant. Daarna zal zij in de secundaire graad worden voortgezet;

c) de monografie van enkele probleemgezinnen, bestemd om, door een systematische observatie naar het leven, voormelde studie over de gezinnen ten opzichte waarvan een maatregel van ontzetting uit de ouderlijke macht genomen werd, aan te vullen.

Men hoopt aldus tegelijk de psycho-sociologische realiteit die bedoelde gezinnen vertegenwoordigen en de geschikte middelen om ze bij te staan en hun kinderen te beschermen, nauwkeurig te bestuderen;

d) de studie van de hervormingen die dienen ingevoerd in de door een hoge magistraat gevraagde verhoren van kinderen, slachtoffers, getuigen of plegers van met de goede zeden strijdige daden;

e) een studie over de bande van 25 « nozems » die onlangs door de correctionele rechtbank te Gent werden veroordeeld;

f) de organisatie van een Colloquium over De nieuwe vormen van behandeling van de jeugdmisdadigheid gedurende de volgende herfst.

Onder de in uitzicht gestelde werkzaamheden, citeren wij nog :

g) een validatie van de predictietabellen der misdadigheid van de Amerikaanse criminalisten Sh. en E. T. Glueck, op een staal van de Belgische bevolking.

h) een ecologische studie van de jeugdmisdadigheid in een provincie gedurende de volgende herfst.

ANNEXE II

MINISTÈRE DE LA JUSTICE

5e Direction générale
1re Section

Litt. A.P. n° 25340

Bruxelles, le 11 juillet 1933.

A Monsieur le Procureur Général
près la Cour d'appel
à Bruxelles - Gand - Liège.

Monsieur le Procureur Général,

Aux termes des circulaires de mon département du 24 novembre 1892 (recueil p. 74) et du 28 décembre 1907 (rec. p. 169), la délivrance d'un mandat d'arrêt donne lieu à l'envoi à mon département d'un bulletin I faisant connaître l'arrestation, d'un bulletin II en cas de mise en liberté provisoire, et d'un bulletin III signalant le résultat final de la poursuite.

La circulaire du 8 février 1928 (rec. p. 52) rectifiée par la partie finale de ma dépêche du 26 février 1931, n° 25340 (Bruxelles, Gand et Liège) et du 24 mars 1931, n° 25340 (Bruxelles, Gand et Liège), prescrit, d'autre part, de joindre au bulletin III un rapport exposant les raisons pour lesquelles le mandat d'arrêt a été requis, décerné et maintenu, chaque fois que la détention subie ne s'est pas trouvée justifiée par une condamnation à une peine privative de la liberté d'une durée au moins égale à celle de la détention préventive.

J'ai décidé qu'il n'y aura plus lieu d'envoyer à mon département les bulletins dont il s'agit, ni, sous réserve des cas où vous estimeriez nécessaire de maintenir ce moyen de contrôle pour votre office, de les dresser.

Le contrôle de la détention préventive continuera en tout cas à être assuré par l'envoi à mon département du rapport prescrit comme il est dit ci-dessus, chaque fois qu'un inculpé détenu préventivement aura fait l'objet d'une ordonnance ou d'un arrêt de non-lieu, d'un acquittement, ou d'une condamnation à l'amende ou à un emprisonnement d'une durée inférieure à celle de la détention préventive subie.

J'ai l'honneur de vous prier de vouloir bien donner des instructions à cet effet à MM. les Procureurs du Roi.

Le Ministre,
(Signé) P.E. JANSON.

BIJLAGE II

MINISTERIE VAN JUSTITIE

5e Algemene Directie
1ste Sectie

Litt. A.P. n° 25340

Brussel, de 11e juli 1933.

Aan de Heer Procureur-Generaal
bij het Hof van beroep
te BRUSSEL - GENT - LUIK.

Mijnheer de Procureur-Generaal.

Luidens de omzendbrieven van 24 november 1892 (verzameling blz. 774) en 28 december 1907 (verzameling blz. 169) van mijn Departement, moet naar aanleiding van de aflevering van een bevel tot aanhouding, aan mijn Departement worden toegezonden: een lijst I waarbij kennis van de aanhouding wordt gegeven, een lijst II in geval van voorlopige invrijheidstelling, een lijst III waarbij de einduitslag van de vervolging wordt medegedeeld.

Bij omzendbrief van 8 februari 1928 (verzameling blz. 52) welke door mijn aanschrijving van 26 februari 1931, n° 25340 (Brussel, Gent en Luik) en van 24 maart 1931, n° 25340 (Brussel, Gent en Luik) aan het einde ervan werd verbeterd, wordt anderzijds voorgeschreven dat bij lijst III een verslag waarin wordt uiteengezet om welke redenen het bevel tot aanhouding werd gevorderd, verleend en behouden, moet gevoegd worden telkens wanneer de ondergane hechtenis niet werd verantwoord door een veroordeling tot een vrijheidsstraf waarvan de duur ten minste gelijk is aan die van de preventieve hechtenis.

Ik heb besloten dat bedoelde lijsten niet meer aan mijn departement dienen toegezonden en dat ze, behoudens de gevallen waarin gij het nodig mocht menen dat middel van controle voor uw dienst verder te gebruiken, niet meer moeten opgemaakt worden.

De controle op de preventieve hechtenis zal in ieder geval verder worden verzekerd door de toezending op de hogervermelde wijze van het verslag aan mijn departement, telkens dat ten aanzien van een verdachte die zich in preventieve hechtenis bevindt een ordonnantie of een arrest van buitenvervolginstelling, van vrij spraak of een veroordeling tot een geldboete of tot een gevangenisstraf van kortere duur dan de ondergane preventieve hechtenis wordt uitgesproken.

Ik heb de eer U te verzoeken aan de heren Procureurs des Konings onderrichtingen te dien einde te geven.

De Minister,
(w.g.) P.E. JANSON.

ANNEXE III

MINISTÈRE DE LA JUSTICE

Administration de la Législation
1re Section

Litt. A.P. n° 25340

Bruxelles, le 21 juin 1947.

- (1) Monsieur le Procureur Général
près la Cour d'appel
à Bruxelles - Liège - Gand.
- (2) Monsieur l'Auditeur Général
à Bruxelles.

Monsieur le Procureur Général,
Monsieur l'Auditeur Général,

A diverses reprises, mon département a attiré l'attention des parquets et particulièrement des Procureurs Généraux sur le devoir des autorités judiciaires de n'user, qu'avec la plus extrême circonspection, de leur pouvoir de mettre et de maintenir les inculpés en état de détention préventive.

Des mesures ont, au surplus, été prises en vue d'assurer le contrôle de la détention préventive. C'est ainsi que la circulaire de mon département du 11 juillet 1933 (recueil page 274), prescrit que toute détention préventive subie par un inculpé qui aura fait l'objet d'une ordonnance de non-lieu, d'un acquittement ou d'une condamnation à l'amende ou à un emprisonnement d'une durée inférieure à celle de la détention préventive subie, donnera lieu à l'envoi d'un rapport exposant les raisons pour lesquelles le mandat d'arrêt a été requis, décerné et maintenu.

Les prescriptions de cette circulaire sont souvent perdues de vue. Je crois en raison de la gravité particulière que revêt toute atteinte injustifiée à la liberté individuelle, qu'il convient de signaler une fois encore à l'attention de MM. les Procureurs du Roi et de MM. les Juges d'instruction, combien il s'impose de ne délivrer et de maintenir les mandats d'arrêt que dans les limites d'une stricte nécessité et de se conformer scrupuleusement aux prescriptions légales en la matière ainsi que le rappelait la circulaire du 6 mai 1913 (recueil p. 89).

J'ai l'honneur de vous prier, Monsieur le Procureur Général (Auditeur Général), de vouloir bien donner les instructions nécessaires

- (1) à MM. les Procureurs du Roi de votre Ressort.
- (2) à MM. les Auditeurs militaires.

Pour le Ministre :

Le Directeur délégué,
(Signé) GERARD.

BIJLAGE III

MINISTERIE VAN JUSTITIE

5e Algemene Directie
1ste Sectie

Litt. A.P. n° 25340

Brussel, de 21e juni 1947.

- (1) Aan de Heer Procureur-Generaal
bij het Hof van beroep
te BRUSSEL - LUIK - GENT.
- (2) Aan de Heer Auditeur-Generaal
te BRUSSEL.

Mijnheer de Procureur-Generaal,
Mijnheer de Auditeur-Generaal,

Herhaaldelijk heeft mijn departement de aandacht van de parketten en vooral van de Procureuren-Generaal op de plicht van de rechterlijke overheden gevestigd dat zij alleen maar met de uiterste omzichtigheid gebruik moeten maken van hun macht om de verdachten in voorarrest te stellen en te behouden.

Bovendien werden maatregelen getroffen om de controle over de preventieve hechtenis te verzekeren. Aldus werd bij rondzendbrief van mijn departement van 11 juli 1933, verzameling bladzijde 274, voorgeschreven dat alle voorarrest ondergaan door een verdachte ten aanzien van wie een bevel tot buitenvervolginstelling, een vrijspraak of een veroordeling tot een geldboete of tot een gevangenisstraf van kortere duur dan de ondergane preventieve hechtenis, wordt uitgesproken, aanleiding zal geven tot het toezenden van een verslag waarin wordt vermeld om welke redenen het bevel tot gevangenneming geëist, uitgevaardigd en behouden werd.

De voorschriften van die rondzendbrief worden vaak uit 't oog verloren. Wegens de bijzondere ernst van welke onverantwoorde inbreuk ook op de persoonlijke vrijheid, meen ik dat het past nogmaals de aandacht van de heren Procureuren des Konings en van de heren Onderzoekersrechters erop te vestigen hoe dringend nodig het is de bevelen tot aanhouding slechts binnen de perken van de strikte noodzakelijkheid af te leveren en te behouden en zich nauwlettend te gedragen naar de ter zake geldende wettelijke voorschriften, zoals eraan herinnerd werd bij rondzendbrief van 6 mei 1913 (verzameling bladz. 89).

Ik heb de eer U te verzoeken, Mijnheer de Procureur-Generaal (Auditeur-Generaal), de nodige onderrichtingen te geven

- (1) aan de heren Procureuren des Konings in uw rechtsgebied.
- (2) aan de heren Krijgsauditeuren.

VOOR DE MINISTER :

De gemachtigde Directeur,
(w.g.) GERARD.

ANNEXE IV

MINISTÈRE DE LA JUSTICE

Administration de la Législation
1re Section

Litt. A.P. n° 25340

Bruxelles, le 9 mars 1955.

A Monsieur le Procureur Général
près la Cour d'Appel
Bruxelles - Liège - Gand.
Monsieur l'Auditeur Général
près la Cour Militaire,
Bruxelles.

Monsieur le Procureur Général,
Monsieur l'Auditeur Général,

Au cours de la discussion du budget du Ministère de la Justice pour l'exercice 1955, plusieurs membres de la Chambre des Représentants se sont inquiétés du problème des détentions préventives dont le nombre leur paraît trop élevé et la durée trop longue.

Il a également été signalé au cours de la même discussion que la lenteur d'enquêtes et d'instructions judiciaires avait parfois des conséquences matérielles et morales graves pour le prévenu. Tel est le cas, lorsque celui-ci subit une longue détention préventive avant d'être finalement acquitté ou condamné à une peine inférieure à la durée de la détention déjà subie.

De nombreuses circulaires ont témoigné du souci de mes prédécesseurs de maintenir la détention préventive dans les strictes limites que la loi du 20 avril 1874 lui a tracées (1).

En vertu de l'article 1er de cette loi, le mandat d'arrêt doit rester l'exception si le fait n'est pas réprimé d'une peine atteignant au moins quinze ans de travaux forcés. Le dit article dispose, en effet, que, dans ce cas, et si l'inculpé a sa résidence en Belgique, le juge ne peut décerner mandat d'arrêt que dans des circonstances graves et exceptionnelles, lorsque cette mesure est réclamée par l'intérêt de la sécurité publique.

Plus l'écart est grand entre la peine portée contre l'infraction et la peine de quinze ans de travaux forcés, plus il importe de peser davantage les circonstances graves et exceptionnelles qui justifient le mandat d'arrêt dans l'intérêt de la sécurité publique.

Par ailleurs, lorsque des circonstances graves ont justifié la mise sous mandat d'arrêt d'un inculpé, la prolongation de cette détention ne peut être requise par le ministère public lorsque ces circonstances ont cessé d'exister.

Enfin, je pense que l'attention des parquets doit être retenue par la considération que la diligence des enquêtes et instructions est de la plus grande importance pour l'administration d'une bonne justice.

La promptitude de la décision à intervenir est indispensable parce que moins il s'écoulera de temps entre elle et le fait incriminé, plus sera forte et durable la conception que se fera le justiciable de la Justice.

Il est essentiel que la personne qui sera renvoyée des poursuites ou acquittée le soit dans le plus bref délai possible; il est tout aussi important que celle qui sera condamnée le soit avant que la gravité des faits ne s'atténue dans les esprits.

Aussi, ai-je l'honneur de vous prier de vouloir bien rappeler ces considérations ainsi que les diverses circulaires sur la matière à l'attention de MM. les Procureurs du Roi (Auditeurs militaires) en les invitant à s'en inspirer.

J'attacherais du prix à ce que leur soient également rappelées, les dispositions de l'article 26 de la loi du 20 avril 1874 sur la détention préventive. Bien que les règles applicables à la procédure prévue par cet article ne soient pas prescrites à peine de nullité, il me paraît du plus haut intérêt qu'elles soient respectées.

Le Ministre,

A. LILAR.

(1) Voir les circulaires des 24 novembre 1892, 28 décembre 1907, 6 mai 1913, 29 avril 1919, 10 novembre 1925, 8 février 1928, 24 mars 1931, 11 juillet 1933 et 21 juin 1947.

BIJLAGE IV

MINISTERIE VAN JUSTITIE

Bestuur der Wetgeving
1ste Sectie

Litt. A.P. n° 25340

Brussel, de 9e maart 1955.

— Aan de Heer Procureur-Generaal
bij het Hof van Beroep te BRUSSEL - GENT - LUIK.
— Mijnheer de Auditeur-Generaal
bij het Militair Gerechtshof
te BRUSSEL.

Mijnheer de Procureur-Generaal,
Mijnheer de Auditeur-Generaal,

Tijdens de bespreking van de begroting van het Ministerie van Justitie voor het dienstjaar 1955 hebben verschillende leden van de Kamer van Volksvertegenwoordigers zich bezorgd gemaakt over het probleem der voorlopige hechtenissen die, naar het hun lijkt, te talrijk en te langdurig zijn.

Tijdens dezelfde bespreking werd er eveneens op gewezen dat de trage gang van de gerechtelijke enquêtes en onderzoeken voor de beklaagde soms ernstige materiële en zedelijke gevolgen had. Zulks is het geval wanneer hij een lange voorlopige hechtenis ondergaat vooraleer uiteindelijk vrijgesproken te worden of veroordeeld tot een kleinere straf dan de reeds onderzochte hechtenis.

Uit tal van omzendbrieven is gebleken dat mijn voorgangers erom bekommerd waren de voorlopige hechtenis strikt binnen de perken te houden die de wet van 20 april 1874 er voor had afgebakend (1).

Krachtens artikel 1 van die wet moet het bevel tot aanhouding de uitzondering blijven indien het feit niet gestraft wordt met een straf die ten minste vijftien jaar dwangarbeid bereikt. Bedoeld artikel bepaalt immers dat in dit geval en indien de verdachte zijn verblijf in België heeft, de rechter geen bevel tot aanhouding kan verlenen dan in gewichtige en uitzonderlijke omstandigheden, wanneer die maatregel door het belang van de openbare veiligheid wordt vereist.

Hoe groter het verschil is tussen de op het misdrijf aasetelde straf en de straf van vijftien jaar dwangarbeid, hoe meer het erop aankomt de gewichtige en uitzonderlijke omstandigheden af te wegen, waardoor het bevel tot aanhouding in het belang van de openbare veiligheid gerechtvaardigd is.

Wanneer het bovendien wegens gewichtige omstandigheden verantwoord was een verdachte onder bevel tot aanhouding te stellen, kan het openbaar ministerie de verlenging van die hechtenis niet vorderen wanneer die omstandigheden niet meer bestaan.

Tenslotte meen ik dat de aandacht van de parketten moet gaan naar de overweging dat het voor een goede rechtsbedeling van het grootste belang is dat de enquêtes en onderzoeken met bekwaame spoed geschieden.

Het is onontbeerlijk dat de te nemen beslissing vlug gewezen wordt want hoe minder tijd er tussen die beslissing en het ten laste geled feit zal verlopen hoe sterker en duurzamer het denkbeeld zal zijn dat de rechtsonderhorige zich over het gerecht zal vormen.

Het is volstrekt noodzakelijk, indien de persoon dient buiten vervolging gesteld of vrijgesproken, dat zulks zo spoedig mondeling geschiede; indien hij dient veroordeeld, is het van evenveel belang, dat zulks geschiede vooraleer de zwaarte der feiten in de geesten zou verminderen.

Ik heb dan ook de eer U te verzoeken onniew de aandacht van de heren Krijgsauditeurs (Procureurs des Konings) te vestigen op die beschouwingen, alsook op de verschillende omzendbrieven ter zake en hen tevens aan te zetten ze in overweging te nemen.

Ik zou er prijs op stellen dat men hen eveneens het beoalde van artikel 26 der wet van 20 april 1874 op de voorlopige hechtenis in herinnering zou brengen. Alhoewel de regels, die van toepassing zijn op de in dit artikel beoaalde rechtspleging, niet op straffe van nietigheid zijn voorgeschreven, lijkt het mij van het hoogste belang dat ze zouden in acht genomen worden.

De Minister,

A. LILAR.

(1) Zie de omzendbrieven van 24 november 1892, 28 december 1907, 6 mei 1913, 29 april 1919, 10 november 1925, 8 februari 1928, 24 maart 1931, 11 juli 1933 en 21 juni 1947.

ANNEXE V

MINISTÈRE DE LA JUSTICE

Administration de la Législation
1re SectionN^o 25340 P.

Bruxelles, le 19 septembre 1957.

A Monsieur le Procureur Général
près la Cour d'appel,
à Bruxelles - Gand - Liège.

Monsieur le Procureur Général.

Parmi les diverses circulaires que mes honorables prédécesseurs ont adressées à MM. les Procureurs Généraux près les Cours d'appel, au sujet de la détention préventive, celle de M. Carton de Wiart du 6 mai 1913 (Recueil des Circulaires, 1913-1914, p. 89) mérite une attention toute spéciale.

Cette circulaire constate que les prescriptions de l'article 1er, § 2 et de l'article 2 de la loi du 20 avril 1874 ne sont pas toujours strictement observées, soit parce que certains mandats d'arrêt invoquent des circonstances, qui, dans le cas particulier où elles sont spécifiées, ne présentent rien de grave ou d'exceptionnel au sens du dit article 1er, § 2, soit parce que d'autres affirment l'existence de circonstances graves et exceptionnelles, sans en spécifier aucune, alors que leur spécification est formellement prescrite par le dit article 2 et constitue donc une formalité substantielle.

La circulaire charge MM. les Procureurs du Roi de veiller à la stricte observation de l'article 2 de la loi du 20 avril 1874 et leur rappelle qu'ils n'ont pas à exécuter les mandats d'arrêt qui ne satisferaient pas au prescrit du dit article.

Ainsi qu'il résulte notamment des discussions sur le budget du Ministère de la Justice pour l'exercice 1957 (Voir Sénat, Annales Parlementaires du 4 avril 1957, pages 1188 et 1189), les critiques qui ont donné lieu à cette circulaire sont encore faites de nos jours et le même remède est préconisé.

Je vous saurais gré de bien vouloir rappeler à MM. les Procureurs du Roi de votre ressort la circulaire précitée.

Vous voudrez bien également signaler à leur attention ma circulaire du 9 mars 1955 qui met avant tout l'accent sur la nécessité d'éviter ou d'abréger la détention préventive dans toute la mesure du possible.

Le Ministre.

BIJLAGE V

MINISTERIE VAN JUSTITIE

Administratie der Wetgeving
1ste SectieN^o 25340 P.Brussel, de 19e september 1957.Aan de Heer Procureur-Generaal
bij het Hof van beroep
te BRUSSEL - GENT - LUIK.

Mijnheer de Procureur-Generaal,

Onder de verschillende omzendbrieven, die mijn achtbare voorgangers omtrent de voorlopige hechtenis aan de heren procureurs-generaal bij de Hoven van beroep hebben gezonden, verdient deze van de heer Carton de Wiart van 6 Mei 1913 (Verzameling der omzendbrieven — 1913-1914 — bl. 89) dat men er een gans bijzondere aandacht aan besteedt.

In deze omzendbrief wordt bevonden dat de voorschriften van artikel 1, § 2, en van artikel 2 van de wet van 20 april 1874 niet steeds strikt worden in acht genomen, ofwel omdat bepaalde bevelen tot aanhouding omstandigheden inroepen waarin, in de bijzondere gevallen waarin ze omschreven worden, niets gewichtigs of uitzonderlijks voorkomt in de zin van bedoeld artikel 1, § 2, ofwel omdat ander beweren dat er gewichtige, en uitzonderlijke omstandigheden bestaan, zonder er een enkele te omschrijven, terwijl de omschrijving ervan uitdrukkelijk door bedoeld artikel 2 voorgeschreven wordt en dus een wezenlijke formaliteit uitmaakt.

De omzendbrief gelast de heren Procureurs des Konings ervoor te zorgen dat artikel 2 van de wet van 20 april 1874 strikt in acht genomen wordt, en herinnert er hen aan dat zij de bevelen tot aanhouding, die niet zouden voldoen aan de voorschriften van bedoeld artikel, niet behoeven ten uitvoer te leggen.

Zoals ondermeer blijkt uit de besprekingen betreffende de begroting van het Ministerie van Justitie voor het dienstjaar 1957 (zie Senaat, Parlementaire Handelingen van 4 april 1957, bladzijden 1188 en 1189), worden de kritieken, die tot deze omzendbrief aanleiding hebben gegeven, thans nog uitgebracht, en wordt dezelfde remedie aangeprezen.

Ik verzoek U de heren Procureurs des Konings van uw rechtsgebied aan voormelde omzendbrief te herinneren.

Gelieve eveneens hun aandacht te vestigen op mijn omzendbrief van 9 maart 1955 die er vooral nadruk op legt dat het nodig is de voorlopige hechtenis zoveel mogelijk te vermijden, of te verkorten.

De Minister.

ANNEXE VI

H/S.D.S.

Bruxelles, le 24 juillet 1953.

Monsieur le Procureur Général,

J'ai l'honneur de vous transmettre ci-joint une circulaire relative au problème des communications à la presse, par les autorités judiciaires.

Cette circulaire est le fruit du travail de la troisième section de la Commission pour l'étude de la revision du droit pénal et de la procédure pénale, présidée par M. Hayoit de Termicourt, premier avocat général près la Cour de Cassation.

En substance, la Commission a estimé, et je partage pleinement son point de vue, que les autorités de police et la gendarmerie ne portent pas atteinte au secret professionnel en donnant à la presse confirmation d'un événement qui s'est produit en un lieu public et qui a été vu par plusieurs personnes, ou bien en révélant des circonstances généralement connues.

Ces autorités ne peuvent cependant pas être autorisées à fournir des renseignements dont elles n'ont pris connaissance que par l'exercice de leur fonction.

La Commission est par contre d'avis que lorsqu'il est saisi d'une affaire, ou qu'une instruction est en cours, le Parquet peut trouver dans l'intérêt de l'ordre public la justification de certaines communications à la presse concernant l'information judiciaire, cet intérêt s'opposant à l'application de l'article 458 du Code pénal.

C'est sur cette base qu'a été élaborée la circulaire, dont vous trouverez le texte en annexe.

Avec mes sentiments les plus distingués.

(sé) du BUS de WARNAFFE.

BIJLAGE VI

H/S.D.S.

Brussel, de 24e juli 1953.

Mijnheer de Procureur-Generaal,

Ik heb de eer U hierbij een rondschrijven over te maken betreffende het probleem van de mededelingen aan de pers vanwege de rechterlijke autoriteiten.

Dit rondschrijven werd opgesteld door de derde sectie van de Commissie voor de studie tot wijziging van het strafrecht en de strafvoordring, voorgezeten door de heer Hayoit de Termicourt, eerste advocaat-generaal bij het Hof van Verbreking.

In hoofdzaak, heeft de Commissie geoordeeld, en ik ben het met hare zienswijze volkomen eens, dat de politiemacht en de rijkswacht het beroepsgeheim niet schenden door aan de pers bevestiging te geven van een voorval dat zich in een openbare plaats heeft voorgedaan en door verscheidene personen werd gezien, ofwel door omstandigheden te openbaren die algemeen bekend zijn.

Aan deze autoriteiten mag nochtans niet worden toegestaan om inlichtingen te verstrekken waarvan zij slechts kennis hebben gekregen in de uitoefening van hun ambt.

De Commissie is daarentegen van mening dat het parket, wanneer een zaak of een onderzoek hangende is, de rechtvaardiging van zekere mededelingen aan de pers betreffende een gerechtelijk onderzoek zou kunnen vinden in het belang van de openbare orde, factor die zich tegen de toepassing van artikel 458 van het S. B. zou verzetten.

Dit is de basis waarop het rondschrijven, waarvan U in bijlage de tekst zult vinden, werd opgesteld.

Met bijzondere hoogachting.

(et.) du BUS de WARNAFFE.

ANNEXE VII

**Circulaire aux Autorités judiciaires,
24 juin 1953.**

Des divergences de vues paraissent exister entre les parquets en ce qui concerne les renseignements qui peuvent, éventuellement, être fournis à la presse au sujet des instructions judiciaires en cours.

La mission essentielle de la presse consiste à informer. Cette mission revêt un caractère social, et la place que la presse occupe dans la vie moderne souligne l'utilité de cette mission.

Il est bien évident qu'il est souhaitable au point de vue de l'intérêt général, que les informations publiées par la presse soient exactes. On peut, dès lors, poser en principe qu'il est utile de lui fournir certains renseignements.

Mais lorsque ces informations sont relatives à des infractions à la loi pénale, cette mission sociale de la presse peut entrer en conflit avec le principe du secret professionnel, qui est sanctionné pénalement par l'article 458 du Code pénal.

Il importe donc de déterminer dans quelle mesure et de quelle manière ces deux intérêts en présence : la mission d'information dévolue à la presse et le respect dû à la loi pénale, peuvent se concilier.

A cet effet, deux phases distinctes paraissent devoir être envisagées :

- 1) le fait vient de se commettre, le parquet n'est pas encore saisi, seules les autorités de police ou de gendarmerie instrumentent;
- 2) le parquet est saisi : il procède à une information ou, sur ses réquisitions, une instruction est en cours.

Première Phase :

L'article 458 du Code pénal doit être interprété raisonnablement et il convient de ne pas perdre de vue que cet article ne protège que les secrets : il ne joue que lorsque la personne tenue au secret professionnel révèle une chose secrète dont elle est dépositaire par état ou profession.

Cette disposition ne s'applique donc pas lorsque le fait révélé comporte en soi une certaine publicité, en manière telle qu'il a pu être constaté par n'importe qui.

Tel est le cas d'un fait, pouvant être constitutif d'infraction commis sur la voie publique et qui a été vu par plusieurs personnes.

Dès lors, ne violera pas, à mon sens, le secret professionnel, l'autorité de police ou de gendarmerie qui confirmera à la presse, déjà alertée, qu'à tel endroit, à telle date, à telle heure, s'est produit un accident de roulage ou a éclaté un incendie.

Ceci ne s'applique toutefois qu'au fait matériel et aux seules circonstances qui sont de notoriété publique.

Ainsi, dans l'exemple de l'incendie, l'autorité de police ou de gendarmerie pourra confirmer, non seulement les circonstances de temps et de lieu, mais aussi l'identité du propriétaire de l'immeuble, et l'étendue des dégâts telle qu'elle peut être constatée par le public, mais elle ne pourra révéler, ni s'il existe, ou non, des indices permettant de croire à un incendie criminel, ni si le propriétaire de l'immeuble est, ou n'est pas, assuré...

De même, dans l'exemple de l'accident de roulage, elle ne pourra révéler à la presse l'identité des occupants de la voiture, car elle n'a connaissance de cette identité que par sa profession, et cette identité peut, du point de vue des personnes intéressées, constituer un secret de l'enquête judiciaire.

Deux règles de conduite essentielle me paraissent devoir être observées :

- 1) les autorités de police ou de gendarmerie ne peuvent alerter spontanément la presse.

Outre que ce n'est point leur rôle, et qu'elles doivent, en cas d'infraction, consacrer tout leur temps à leur devoir de police judiciaire (constatations sur place, interpellations des témoins, etc.) et de police administrative (soins aux blessés, prises de contact avec les hôpitaux, etc.), il convient d'éviter des froissements qui pourraient résulter de ce que tel journal aurait été alerté plutôt que tel autre.

BIJLAGE VII

**Omzendbrief aan de Rechterlijke Overheden,
24 juni 1953.**

Wat de inlichtingen betreft die eventueel aan de pers omtrent in gang zijnde gerechtelijke onderzoeken mogen verstrekt worden, blijken tussen de parketten uiteenlopende opvattingen te bestaan.

De essentiële taak van de pers is een informatietaak. Deze taak is van sociale aard en de plaats die de pers in het moderne leven inneemt, doet het nut van die taak uitkomen.

Voorzeker, het ligt voor de hand dat het uit oogpunt van het algemeen belang wenselijk is dat de door de pers gepuoncerde informatie juist zijn. Men mag derhalve als principe vooropstellen dat het nuttig is haar zekere inlichtingen te verschaffen.

Maar wanneer die informatie betrekking hebben op inbreuken op de strafwet, kan deze sociale taak in botsing komen met het principe van het beroepsgeheim, op de schending waarvan artikel 458 van het Wetboek van Strafrecht straf stelt.

Het is dus van belang te bepalen in welke mate en op welke wijze deze beide voorhanden zijnde belangen : de aan de pers toegewezen informatietaak en de aan de strafwet verschuldigde eerbied, kunnen verzoend worden.

Te dien einde blijken twee onderscheiden fases te moeten beschouwd worden :

- 1) het feit is pas gepleegd, de zaak is nog niet bij het parket aangehangig, alleen de politie- of rijkswachtoverheden treden op;
- 2) de zaak is bij het parket aangehangig : het gaat over tot een vooronderzoek of een onderzoek is, op zijn vordering, in gang.

Eerste fase :

Artikel 458 van het Wetboek van Strafrecht moet redelijk geïnterpreteerd worden en er dient niet uit het oog te worden verloren dat dit artikel slechts de *geheimen* beschermt : het is enkel van toepassing als de persoon die gehouden is tot het beroepsgeheim, een geheime zaak, waarvan hij door zijn staat of beroep bewaarder is, openbaart.

Deze bepaling is dus niet van toepassing wanneer het geopenbaarde feit op zich zelf een zekere rechtbaarheid heeft, zodanig dat het door om het even wie is kunnen vastgesteld worden.

Zulks geldt voor een feit dat een misdrijf kan uitmaken, gepleegd op de openbare weg en dat door verscheidene personen gezien werd.

De politie- of rijkswachtoverheid die aan de reeds gewaarschuwde pers zal bevestigen dat op die plaats, op die datum, op dat uur een verkeersongeval heeft plaats gehad of een brand is uitgebroken, zal derhalve, naar mijn oordeel, het beroepsgeheim niet schenden.

Zulks is evenwel slechts van toepassing op het materiële feit en alleen op de omstandigheden die algemeen bekend zijn.

Aldus zal de politie- of rijkswachtoverheid, in het voorbeeld van de brand, niet alleen de omstandigheden van tijd en van plaats mogen bevestigen, maar eveneens de identiteit van de eigenaar van het gebouw en de uitgestrektheid van de schade zoals zij door het publiek kan vastgesteld worden, maar zij zal niet mogen openbaren, noch of er al dan niet aanwijzingen zijn die aan een misdadige brand kunnen laten geloven, noch of de eigenaar van het gebouw verzekerd of niet verzekerd is.

Evenzo zal zij, in het voorbeeld van het verkeersongeval, aan de pers de identiteit van de inzittenden van het rijtuig niet mogen openbaren, daar zij deze identiteit slechts kent door haar beroep en deze identiteit kan van uit oogpunt van de betrokken personen een geheim van het gerechtelijk onderzoek uitmaken.

Twee essentiële gedragsregels blijken mij te moeten in acht genomen worden :

- 1) de politie- of rijkswachtoverheden mogen de pers niet uit eigen beweging waarschuwen. Afgezien van het feit dat zulks geenszins hun taak is en dat zij, ingeval van misdrijf, al hun tijd moeten besteden aan hun opdrachten van gerechtelijke politie (vaststellingen ter plaatse, ondervragingen van de getuigen, enz...) en van administratieve politie (verzorging van de gewonden, in voeling treden met de gasthuizen, enz...), dienen wrijvingen te worden voorkomen die zouden kunnen voortvloeien uit het feit dat het ene dagblad eerder dan het andere zou gewaarschuwd worden zijn.

Elles doivent donc se borner à répondre aux demandes de renseignements qui leur sont adressées.

2) Lorsqu'elles fournissent des renseignements, elles doivent s'abstenir de toute appréciation personnelle: ceci, non pas tant au point de vue du secret professionnel, qui n'est pas directement mis en jeu par une appréciation personnelle, encore qu'il risque fort de l'être indirectement, et même involontairement, mais pour éviter toute information qui, par la suite, pourrait s'avérer inexacte. Il ne faut pas que, sous le prétexte louable d'informer la presse, elles risquent de l'induire en erreur.

D'autre part, une appréciation personnelle constituerait inévitablement, dans la plupart des cas, une atteinte aux droits de la défense ou aux intérêts légitimes de la partie lésée.

Du point de vue pratique, il paraît souhaitable que, dans les grandes agglomérations, les informations ne soient données à la presse, suivant les règles énoncées ci-dessus, que par la division centrale de police.

Deuxième phase :

Par identité de motifs, les renseignements visés ci-dessus peuvent encore être fournis par les autorités de police et de gendarmerie, et ils peuvent l'être aussi par les procureurs généraux et l'auditeur général, ainsi que par les procureurs du Roi et les auditeurs militaires agissant par délégation.

L'interdiction pour les autorités de police et de gendarmerie, de fournir d'autres renseignements, doit subsister de façon absolue.

Il semble en revanche que l'on puisse admettre que les parquets donnent à la presse certaines indications dépassant le cadre délimité ci-dessus.

L'usage s'est implanté, depuis de nombreuses années, dans divers parquets, de fournir certains renseignements à la presse au sujet des affaires en cours.

Un « modus vivendi » s'est établi, qui, du point de vue réaliste, se justifie et répond à une nécessité: le droit, pour l'opinion publique, d'être informée le justifie dans la mesure où des intérêts publics ou privés ne s'en trouvent pas lésés.

Ce modus vivendi a, il est vrai, été critiqué comme constituant une violation du secret professionnel (S. Sasserath « *Quelques considérations sur le secret professionnel des magistrats et des avocats* », Rev. de Dr. pén. et de criminologie 1948-49, p. 114).

Le caractère délicat de la question réside peut-être dans le fait que l'article 458 du Code pénal ne requiert pas le dol spécial: commet le délit, celui qui révèle volontairement le secret.

D'autre part, il n'est sans doute pas inutile d'observer ici que le secret professionnel qui s'attache aux actes et autres éléments de l'instruction judiciaire, n'est point une conséquence de ce que, en termes techniques, on est convenu d'appeler le « caractère secret » de l'instruction préparatoire.

Si notre code de procédure criminelle devait adopter l'instruction dite « contradictoire », la seule conséquence en serait, du point de vue qui nous occupe ici, qu'un plus grand nombre de personnes pourraient acquérir la connaissance, par leur profession, des éléments de l'instruction: ces éléments n'en resteraient pas moins des secrets, au sens de l'article 458 du Code pénal. Quoi qu'il en soit, une application rigide de cet article ne se conçoit pas.

Il faut admettre que, dans certains cas, l'intérêt supérieur peut autoriser et même commander la révélation de certains secrets.

L'article 458 stipule expressément que la disposition qu'il contient cesse d'être applicable :

- 1) lorsque le dépositaire du secret est appelé à rendre témoignage en justice;
- 2) lorsque la loi l'oblige à faire connaître le secret (voir à ce sujet *Rép. Prat. de Dr. belge*, v° Secret professionnel, n° 38).

N'existe-t-il pas d'autres cas qui, bien que non prévus expressément par la loi, rendraient cependant difficile l'application de la disposition pénale?

Le médecin qui révèle aux proches parents de son client la nature du mal dont celui-ci est atteint, viole, strictement, le secret professionnel: sauf circonstances spéciales, le parquet ne songera cependant pas à le poursuivre de ce chef.

Il faut donc admettre qu'un intérêt particulier ou de principe doit, dans certains cas, fléchir devant un intérêt supérieur.

« La complexité et le nombre des intérêts particuliers en présence dans ce domaine ne permettent pas de formuler des règles de conduite absolues: c'est au nom de l'intérêt public que le silence est imposé aux médecins; c'est au nom du même intérêt que cette règle doit

Zij moeten er zich dus toe beperken te antwoorden op de tot hen gerichte vragen om inlichtingen.

2) wanneer zij inlichtingen verstrekken, moeten zij zich van elke persoonlijke beoordeling onthouden: zulks niet zozeer uit oogpunt van het beroepsgeheim, dat door een persoonlijke beoordeling niet rechtstreeks — alhoewel het onrechtstreeks en zelfs onvrijwillig kan gebeuren — in het gedrang wordt gebracht, maar om elke informatie te vermijden die naderhand onjuist zou kunnen blijken. Het moet niet zijn dat zij onder het lofwaardig voorwendsel de pers in te lichten, gevaarlopen haar te misleiden.

Ter andere zijde zou een persoonlijke beoordeling in de meeste gevallen onvermijdelijk afbreuk doen aan de rechten van de verdiging of aan de rechtmatige belangen van de benadeelde partij.

Uit praktisch oogpunt lijkt het wenselijk dat de inlichtingen in de grote agglomeraties enkel door de centrale politieafdeling volgens de hiervoren vermelde regelen aan de pers zouden verstrekt worden.

Tweede fase :

Om gelijkaardige redenen mogen de hiervoren bedoelde inlichtingen ook verstrekt worden door de politie- en rijkswachtoverheden; zulks mag eveneens geschieden door de procureurs-generaal en de auditeur-generaal, alsmede door de procureurs des Konings en de krijgsgauditeurs die bij delegatie optreden.

Het verbod voor de politie- en rijkswachtoverheden om andere inlichtingen te verstrekken, moet absoluut blijven bestaan.

Daarentegen lijkt te mogen worden aangenomen dat de parketten aan de pers zekere aanwijzingen zouden geven die het hiervoren afgebakend bestek te buiten gaan.

Sedert talrijke jaren is in verschillende parketten het gebruik ingeworteld om aan de pers zekere inlichtingen omtrent aan gang zijnde zaken te verstrekken.

Er is een « modus vivendi » tot stand gekomen dat uit realistisch oogpunt verantwoord is en aan een noodwendigheid beantwoordt: voor de publieke opinie verantwoord het recht om ingelicht te worden zulks in de mate dat openbare of private belangen er niet door geschaad worden.

Er werd weliswaar op dit « modus vivendi » kritiek uitgeoefend als zou het een schending van het beroepsgeheim uitmaken (S. Sasserath « *Quelques considérations sur le secret professionnel des magistrats et des avocats* », Rev. de Dr. pén. et de criminologie 1948-49, biz. 114).

De kiese aard van de kwestie ligt misschien in het feit dat artikel 458 van het Wetboek van Strafrecht het bijzonder opzet niet vereist: hij die het geheim vrijwillig openbaart, pleegt het misdrijf.

Ter andere zijde is het ongetwijfeld niet zonder nut hier op te merken dat het beroepsgeheim dat aan de handelingen en andere bestanddelen van het gerechtelijk onderzoek verbonden is, geenszins een gevolg is van hetgeen men, in technische termen, overeengekomen is het « geheim karakter » van het voorbereidend onderzoek te noemen.

Moest ons Wetboek van Strafvordering het zogenaamd « onderzoek » op tegenspraak invoeren, dan zou daar in verband met de hier behandelde zaak alleen het gevolg van zijn dat een groter aantal personen door hun beroep kennis zouden kunnen krijgen van de bestanddelen van het onderzoek: die bestanddelen zouden in de zin van artikel 458 van het Wetboek van Strafrecht desalniettemin geheim blijven.

Wat er ook van zij, is een strenge toepassing van dit artikel niet in te denken.

Er moet worden aangenomen dat in zekere gevallen het hoger belang kan toelaten en zelfs gebiedend dat sommige geheimen geopenbaard worden.

Artikel 458 bepaalt uitdrukkelijk dat de bepaling die het behelst, ophoudt van toepassing te zijn :

- 1) wanneer de bewaarder geroepen wordt om in rechte getuigenis af te leggen;
- 2) wanneer de wet hem verplicht het geheim bekend te maken (zie dienaangaande *Rép. Prat. de Dr. belge*, v° Secret professionnel, n° 38).

Bestaan er geen andere gevallen die, alhoewel zij niet uitdrukkelijk door de wet voorzien zijn, evenwel zouden maken dat de strafbepaling moeilijk kan toegepast worden?

De geneesheer die aan de naaste bloedverwanten van zijn cliënt de aard van de kwaal openbaart waardoor deze aangetast is, schendt strikt genomen, het beroepsgeheim: behoudens speciale omstandigheden, zal het parket er evenwel niet aan denken hem uit dien hoofde te vervolgen.

Er dient dus te worden aangenomen dat een particulier of principieel belang in zekere gevallen voor een hoger belang moet wijken.

« La complexité et le nombre des intérêts particuliers en présence dans ce domaine ne permettent pas de formuler des règles de conduite absolues: c'est au nom de l'intérêt public que le silence est imposé aux médecins; c'est au nom du même intérêt que cette règle doit

pouvoir souffrir certaines exceptions (Rauzy, n° 268). Les unes ont été prévues par la loi (infra n° 38), les autres doivent être laissées à l'appréciation et à la haute conscience des praticiens (Corr. Liège 27 octobre 1938, Pas. 1939, III, 45) » (Rép. prat. V° Secret professionnel, n° 32).

« On admet que le médecin ne viole pas un secret en dénonçant les actes qui l'empêchent de sauver son malade (cf. les sévices sur les enfants, Héger-Gilbert p. 238; Garçon, Code pénal annoté, art. 378, n° 113) ou en signalant au parquet l'utilité d'une autopsie (Héger-Gilbert, p. 237) ». (Ibid. n° 35).

Il me paraît que, de même, le parquet est autorisé à communiquer à la presse certains renseignements relatifs aux enquêtes en cours, lorsque l'intérêt public le justifie : par exemple, en cas d'émission de faux billets de banque, ou si le prévenu est en fuite, ou lorsqu'il est souhaitable de mettre le public en garde contre certaines entreprises, ou pour mettre fin à des informations fausses et dommageables de la presse ou encore, quand il est utile que l'opinion publique sache qu'une mesure de détention préventive a été prise à charge d'un inculpé (par exemple un chauffeur d'auto ayant causé ou occasionné un accident grave).

Les réserves suivantes s'imposent toutefois :

- 1) les droits de la défense doivent être attentivement sauvegardés;
- 2) aucune appréciation personnelle ne peut être émise;
- 3) si l'affaire fait l'objet d'une instruction, aucun renseignement ne peut être communiqué qu'avec l'accord du magistrat instructeur.

* * *

Les présentes directives n'ont pas pour objet de prescrire aux parquets de communiquer des renseignements à la presse, mais de déterminer les conditions et les limites dans lesquelles ils paraissent autorisés à le faire.

A l'occasion des contacts qu'ils auront ainsi avec la presse, il serait souhaitable que les parquets obtiennent de celle-ci qu'elle publie ces renseignements sans modification, ajoute ou retranchement, ceci sans préjudice de son droit, qui reste entier, de les faire suivre, sous sa responsabilité, de tels commentaires qu'elle juge convenables.

Le Ministre de la Justice.

pouvoir souffrir certaines exceptions (Rauzy, n° 268). Les unes ont été prévues par la loi (infra n° 38), les autres doivent être laissées à l'appréciation et à la haute conscience des praticiens (Corr. Liège 27 octobre 1938, Pas. 1939, III, 45) » (Rép. prat. V° Secret professionnel, n° 32.)

« On admet que le médecin ne viole pas un secret en dénonçant les actes qui l'empêchent de sauver son malade (cf. les sévices sur les enfants, Héger-Gilbert, p. 238; Garçon, Code pénal annoté, art. 378, n° 113) ou en signalant au parquet l'utilité d'une autopsie (Héger-Gilbert, p. 237) ». (Ibid., n° 35).

Het lijkt mij dat, evenzo, het parket gemachtigd is om aan de pers zekere inlichtingen betreffende de aan gang zijnde onderzoeken mede te delen wanneer zulks door het algemeen belang gerechtvaardigd is : bij voorbeeld, in geval van uitgifte van valse bankbiljetten, of indien de beklaagde op de vlucht is, of wanneer het wenselijk is het publiek voor zekere praktijken te waarschuwen, of om een einde te maken aan valse en schadelijke informatie van de pers, of ook nog, wanneer het nuttig is dat de publieke opinie wete dat ten laste van een verdachte (bv. een autobestuurder die oorzaak of aanleiding was van een zwaar ongeval) een maatregel tot voorlopige hechtenis genomen is.

Het volgende voorbehoud is echter geboden :

- 1) de rechten van de verdediging moeten zorgvuldig gevrijwaard worden;
- 2) geen enkel persoonlijk oordeel mag worden uitgebracht;
- 3) indien de zaak het voorwerp uitmaakt van een onderzoek, mag geen enkele inlichting medegedeeld worden dan met de instemming van de onderzoekende magistraat.

* * *

Deze richtlijnen strekken er niet toe aan de parketten voor te schrijven inlichtingen mede te delen aan de pers, maar de voorwaarden en de perken te bepalen waarin zij gemachtigd zijn zulks te doen.

Bij gelegenheid van de betrekkingen die zij aldus met de pers zullen hebben, zou het wenselijk zijn dat de parketten van haar bekomen dat zij die inlichtingen zonder wijzigingen, toevoegingen of weglatingen publiceert, zulks onverminderd haar recht, dat onaangetast blijft, er, onder haar verantwoordelijkheid, die commentaren te laten op volgen die zij voegzaam acht.

De Minister van Justitie.